INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

PGP PORADNIK GAZETY PRAWNEJ

miesięcznik

UKAZUJE SIĘ OD 1995 ROKU

PODATKI · RACHUNKOWOŚĆ · PRAWO · KADRY I PŁACE

luty 2026 **2**/996

KSeF

ROZLICZANIE FAKTUR W KSeF

- Jak prawidłowo wystawiać i rozliczać faktury w KSeF
- Kiedy faktury mogą być wystawiane lub doręczane poza KSeF
- Jak przebiega odbiór i obsługa faktur w KSeF
- Jak zorganizować obieg faktur z KSeF, integrację z systemami informatycznymi i automatyzację procesów

86 praktycznych przykładów, wzorów, tabel i rysunków

Partner merytoryczny

atisoft

Indeks 331783
ISSN 1234-5695

eprasa.pl 3414d05c96

KSeF

INFOR
Zał. R. Pleńkowski w 1987 r.

Jak przygotować się do KSeF

Praktyczne procedury krok po kroku

Kompleksowy przewodnik po obowiązkowym Krajowym Systemie e-Faktur z gotowymi instrukcjami – od nadania uprawnień i wystawienia faktury po korekty i tryby awaryjne. Publikacja zawiera także praktyczne wskazówki, wzory pism i komunikatów wykorzystywanych w systemie.

ZAMÓW : **sklep.infor.pl**

Biuro Obsługi Klienta: 22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl

eprasa.pl 3414d05c96

ROZLICZANIE FAKTUR W KSeF

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

eprasa.pl 3414d05c96

Grupa INFOR PL

Prezes Zarządu
Ryszard Pieńkowski

Dyrektor Centrum Wydawniczego
Grzegorz Błażejczyk

Zespół redakcyjny:
Wioletta Chaczykowska – redaktor naczelna
Barbara Redzyńska – korekta
Jarosław Miller – redaktor graficzny

Publikację polecają eksperci

© Copyright by INFOR PL S.A.
Warszawa 2026

INFOR PL S.A.
01-066 Warszawa, ul. Burakowska 14
www.infor.pl

Biuro Obsługi Klienta
01-066 Warszawa, ul. Burakowska 14
tel. 22 761 30 30, e-mail: bok@infor.pl
Infolinia: 801 626 666
Księgarnia internetowa: www.sklep.infor.pl
Profesjonalne księgarnie stacjonarne w kraju oraz księgarnie internetowe.

Druk: Kolor-Art

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii bądź powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody Wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

eprasa.pl 3414d05c96

Spis treści

Wstęp 7

1. Wystawianie faktur w KSeF 8
   1.1. Obowiązek wystawiania faktur 8
      1.1.1. Faktura jako podstawowy dokument rozliczeniowy 8
      1.1.2. Faktura elektroniczna – znaczenie formy, nie systemu 9
         1.1.2.1. Faktura elektroniczna w praktyce obrotu gospodarczego – stanowisko organów podatkowych 9
      1.1.3. Faktura ustrukturyzowana – nowa kategoria w systemie VAT 10
      1.1.4. Obowiązek wystawiania faktury 11
         1.1.4.1. Obowiązek wystawienia faktury z urzędu 11
         1.1.4.2. Sprzedaż zwolniona z VAT a obowiązek fakturowania 12
         1.1.4.3. Faktura na żądanie nabywcy 13
   1.2. Faktury objęte obowiązkiem fakturowania w KSeF 14
   1.3. Struktura faktury ustrukturyzowanej FA(3) 19
      1.3.1. Obowiązkowe elementy faktury 19
      1.3.2. Pola fakultatywne w schemie 30
      1.3.3. Obowiązkowe elementy techniczne schematu XML faktury ustrukturyzowanej FA(3) 33
   1.4. Data wystawienia a data sprzedaży w fakturze w KSeF 35
   1.5. Wystawianie faktur w KSeF krok po kroku 37
      1.5.1. Wystawianie faktury sprzedaży 37
      1.5.2. Faktura sprzedaży w walucie obcej w KSeF 38
      1.5.3. Wystawianie faktury zaliczkowej 38
      1.5.4. Wystawianie faktury korygującej 39
         1.5.4.1. Przyczyny wystawienia faktury korygującej 39
         1.5.4.2. Korekty faktur wystawionych przed wejściem w życie obowiązkowego KSeF 39
         1.5.4.3. Rozliczenie korekt w KSeF 40
         1.5.4.4. Błędny NIP na fakturze pierwotnej a korekta w KSeF 40
      1.5.5. Wystawianie faktury VAT marża 41
      1.5.6. Wystawianie faktur uproszczonych 41
      1.5.7. Wystawianie duplikatu faktury 42
   1.6. Statusy faktur Krajowego Systemu e-Faktur 44
      1.6.1. Dwa możliwe rezultaty wysyłki pliku XML 44
      1.6.2. Brak statusu „w trakcie przetwarzania” 45
   1.7. Zgłaszanie „scamowych” faktur w Krajowym Systemie e-Faktur 45
   1.8. Tryby wystawiania faktur w KSeF 47

eprasa.pl 3414d05c96

1.8.1. Tryb online – podstawowy sposób wystawiania faktur 47
1.8.2. Tryb awarii zwykłej w KSeF 48
1.8.3. Tryb awarii całkowitej w KSeF 50
1.8.4. Tryb niedostępności systemu 51
1.8.5. Tryb offline24 53

2. Oznaczanie faktur wystawianych lub doręczanych poza KSeF 55
2.1. Kiedy faktury mogą być doręczane poza KSeF 56
2.2. Oznaczanie faktur kodami QR 57
2.2.1. Faktury wystawiane w trybie offline 57
2.2.2. Faktury wystawiane w trybie online 59
2.2.3. Używanie faktur doręczonych w KSeF poza systemem – obowiązki 59

3. Odbiór i obsługa faktur w KSeF 59
3.1. Odbieranie faktur od kontrahentów 60
3.2. Automatyczne pobieranie faktur do systemu księgowego 61
3.3. Weryfikacja poprawności danych 61
3.3.1. Kontrola numeru NIP i danych kontrahenta 63
3.3.2. Spójność dat i kwot 63
3.3.3. Walidacja podpisu 63
3.4. Archiwizacja i przechowywanie faktur 64
3.4.1. Rola KSeF w archiwizacji 65
3.4.2. Dodatkowe archiwizowanie faktur w systemach firmowych 65

4. Rozliczanie faktur w KSeF 65
4.1. Moment powstania obowiązku podatkowego a KSeF 66
4.1.1. Obowiązek podatkowy – wyjątki 69
4.1.2. Obowiązek podatkowy a częściowa zapłata 75
4.1.3. Obowiązek podatkowy a brak faktury/faktura z opóźnieniem 75
4.1.4. Wpływ zapłaty przed dokonaniem dostawy towaru lub wykonaniem usługi a obowiązek podatkowy 76
4.1.5. Obowiązek podatkowy w przypadku importu towarów 76
4.2. Data otrzymania faktury w Krajowym Systemie e-Faktur 77
4.2.1. Termin odliczenia podatku VAT a otrzymanie faktury w KSeF 78
4.3. Przykłady rozpoznania powstania obowiązku podatkowego u sprzedawcy po wejściu w życie obligatoryjnego KSeF 81
4.4. Przykład rozpoznania prawa do odliczenia podatku VAT u nabywcy 84

5. Techniczne aspekty wdrożenia KSeF 86
5.1. Wprowadzenie – od decyzji do działania 86
5.1.1 Kiedy warto rozpocząć techniczne przygotowania do KSeF 87
5.1.2. Mapowanie i analiza procesów fakturowania w firmie 88
5.1.3. Kluczowe pytania przed rozpoczęciem wdrożenia KSeF 89

eprasa.pl 3414d05c96

5.2. Wybór ścieżki technologicznej obsługi faktur ... 94
5.2.1. API KSeF 2.0 – szybkie wyjaśnienie funkcjonalności ... 95
5.2.2. Integracja systemów z KSeF – co oznacza w praktyce zintegrowany system + EOD ... 96
5.2.3. System handlowy i księgowy jako niezależne aplikacje – scenariusze przepływu dokumentów z wykorzystaniem KSeF ... 98
5.2.4. Aplikacje webowe i mobilne Ministerstwa Finansów – możliwości i ograniczenia ... 100
5.2.4.1. Aplikacja Podatnika KSeF – co potrafi (i czego nie zastąpi) ... 100
5.2.4.2. E-mikrofirma – webowe narzędzie „dla JDG" ... 100
5.2.4.3. Aplikacja mobilna KSeF (Android i iOS) ... 101
5.2.4.4. Kiedy webowe aplikacje MF są dobrym wyborem, a kiedy nie ... 101
5.2.5. Rozwiązania zewnętrzne (operatorzy) – kiedy warto rozważyć ... 101
5.2.6. Macierz decyzyjna – która ścieżka dla jakiej firmy ... 102
5.3. Zarządzanie certyfikatami, uwierzytelnienie i autoryzacja w MCU dla KSeF 2.0 ... 104
5.3.1. Moduł Certyfikatów i Uprawnień (MCU) ... 105
5.3.2. Uwierzytelnienie i autoryzacja – co jest czym (prosto i praktycznie) ... 105
5.3.3. Certyfikat KSeF – do czego służy i co trzeba o nim wiedzieć ... 106
5.3.4. Token autoryzacyjny – kiedy i jak go używać ... 108
5.3.5. Pieczęć kwalifikowana – korzyści dla spółek i jednostek innych niż JDG ... 110
5.3.6. Jednostki wewnętrzne – organizacja uprawnień dla firm wielooddziałowych ... 110
5.3.7. Jak przełożyć IDWew na systemy informatyczne ... 112
5.3.8. Polityka dostępów i bezpieczeństwo danych ... 113
5.3.9. Uprawnienia szczegółowe w systemach ERP – dwa poziomy kontroli ... 114
5.4. Przygotowanie danych i systemów informatycznych ... 114
5.4.1. Audyt jakości danych kontrahentów (NIP, adresy) ... 115
5.4.2. Sprawdzanie kodów GTU, MPP, procedur VAT w istniejących fakturach ... 115
5.4.3. Przygotowanie słowników ... 116
5.4.4. Testowanie obecnych szablonów faktur pod kątem wymogów KSeF ... 116
5.4.5. Aktualizacje systemu i gotowość środowisk IT ... 117
5.4.6. Szkolenie i procedury utrzymaniowe ... 117

eprasa.pl 3414d05c96

5.5. Proces integracji krok po kroku ... 117
5.5.1. Etap 1 – środowisko testowe i przygotowanie testów ... 118
5.5.1.1. Proces testowania – trzy krótkie testowe scenariusze ... 119
5.5.2. Etap 2 – certyfikaty, tokeny i autoryzacja ... 120
5.5.3. Etap 3 – pierwsze faktury w środowisku przedprodukcyjnym ... 120
5.5.4. Harmonogram przykładowego, typowego wdrożenia w firmie ... 120
5.5.5. Trzy scenariusze wdrożeniowe w zależności od roli organizacji ... 121
5.6. Praktyczne aspekty codziennej pracy ... 123
5.7. Integracje z innymi systemami ... 126
5.7.1. Łączenie KSeF z systemem magazynowym ... 126
5.7.2. Łączenie KSeF z systemem finansowo-księgowym ... 127
5.7.3. Integracja z platformami e-commerce ... 127
5.7.4. OCR i automatyzacja księgowania faktur zakupowych z KSeF ... 128
5.7.5. Minimalna checklista integracyjna ... 128
5.8. Przypadki szczególne i wyzwania w KSeF ... 129
5.8.1. Faktury eksportowe i wewnątrzwspólnotowe ... 130
5.8.2. Faktury zagraniczne – co z nimi w KSeF ... 130
5.8.3. Handel detaliczny i faktury uproszczone ... 130
5.8.4. Faktury zaliczkowe i rozliczenia długoterminowe ... 131
5.8.5. Faktury wystawiane przez małe firmy bez systemów IT ... 131
5.8.6. Faktura walutowa w KSeF ... 131
5.8.7. Faktura końcowa zerowa ... 132
5.8.8. Faktura rozliczeniowa ... 132
5.8.9. Faktura VAT marża ... 132
5.8.10. Faktura korygująca zbiorcza ... 132
5.8.11. Przekazanie wielu rachunków bankowych dla faktury walutowej ... 132
5.8.12. Faktura sprzedaży z faktoringiem ... 133
5.8.13. Faktura z kodem oddziału IDWew – Podmiot3 w strukturach FA(3) ... 133
5.8.14. Załączniki w e-fakturach w KSeF ... 133
5.9. Monitorowanie i optymalizacja podczas wdrożenia ... 134
5.10. Studium przypadku z praktyki ATISOFT ... 134
5.11. Podsumowanie – praktyczna checklista wdrożeniowa ... 138

eprasa.pl 3414d05c96

Wstęp

Wprowadzenie Krajowego Systemu e-Faktur (dalej również jako KSeF) stanowi jedną z najbardziej przełomowych zmian w polskim systemie rozliczeń podatkowych ostatnich lat. KSeF nie jest wyłącznie narzędziem informatycznym służącym do wystawiania faktur w formie ustrukturyzowanej. To nowy model obiegu dokumentów, który wpływa na sposób dokumentowania transakcji, moment powstania obowiązku podatkowego, rozliczanie podatku VAT, organizację pracy działów księgowych oraz odpowiedzialność podatników i ich pełnomocników. Zmiana ta dotyczy dużych podmiotów gospodarczych, jak i mikroprzedsiębiorców, biur rachunkowych, doradców podatkowych oraz osoby odpowiedzialne za systemy finansowo-księgowe.

Praktyka pokazuje, że samo wystawienie faktury w KSeF jest jedynie początkiem procesu. Kluczowe znaczenie ma jej prawidłowe rozliczenie – ustalenie daty wystawienia i otrzymania, momentu powstania obowiązku podatkowego, właściwego ujęcia w ewidencjach VAT i księgach rachunkowych, a także obsługa faktur korygujących, zaliczkowych, wystawianych w trybach szczególnych czy doręczanych poza systemem. KSeF wprowadza również nowe pojęcia, takie jak statusy techniczne plików XML, numery identyfikujące faktury w systemie, kody QR czy mechanizmy zgłaszania nadużyć, które wymagają od podatników nie tylko znajomości przepisów, ale również zrozumienia logiki działania systemu.

Celem niniejszej publikacji jest kompleksowe omówienie zasad rozliczania faktur w KSeF – od momentu ich wystawienia lub otrzymania, przez analizę skutków podatkowych, aż po praktyczne aspekty księgowe i ewidencyjne. Publikacja łączy perspektywę prawnopodatkową z podejściem praktycznym, opartym na aktualnych przepisach ustawy o VAT, aktach wykonawczych, objaśnieniach Ministerstwa Finansów oraz doświadczeniach wynikających z pracy z systemem KSeF. Szczególny nacisk położono na sytuacje problemowe i graniczne, które w praktyce budzą najwięcej wątpliwości.

Książka została przygotowana z myślą o podatnikach, księgowych, doradcach podatkowych, biegłych rewidentach oraz wszystkich osobach zaangażowanych w proces rozliczania faktur. Jej celem jest nie tylko uporządkowanie wiedzy, ale przede wszystkim dostarczenie narzędzi pozwalających bezpiecznie i świadomie funkcjonować w realiach obowiązkowego KSeF. Mamy nadzieję, że publikacja ta stanie się praktycznym przewodnikiem po nowych zasadach rozliczeń oraz wsparciem w codziennej pracy z fakturami ustrukturyzowanymi.

eprasa.pl 3414d05c96

1. Wystawianie faktur w KSeF

Z dniem 1 lutego 2026 r. wystawianie faktur w Krajowym Systemie e-Faktur stało się obowiązkowe dla podatników VAT.

W pierwszym etapie obowiązek ten objął największych podatników (od 1 lutego 2026 r.), natomiast od 1 kwietnia 2026 r. zostanie rozszerzony na pozostałych podatników VAT, z uwzględnieniem ustawowych wyjątków.

W ramach KSeF podatnicy będą wystawiać wyłącznie faktury ustrukturyzowane, mające postać plików XML. Faktura wystawiona w KSeF to dokument:

- sporządzany zgodnie ze strukturą logiczną FA(3),
- wystawiany i udostępniany nabywcy za pośrednictwem KSeF,
- oznaczony unikalnym numerem identyfikującym nadanym przez KSeF.

1.1. Obowiązek wystawiania faktur

Zanim zostaną omówione szczegółowe zasady wystawiania faktur w KSeF, konieczne jest przedstawienie ogólnych reguł dotyczących obowiązku wystawiania faktur w podatku VAT. Podrozdział ten ma na celu wyjaśnienie, na czym polega obowiązek fakturowania oraz jakie znaczenie mają podstawowe pojęcia związane z tym obowiązkiem, w szczególności pojęcie faktury, faktury elektronicznej oraz faktury ustrukturyzowanej. Pozwoli to lepiej zrozumieć istotę zmian wprowadzanych wraz z obowiązkowym KSeF i ich wpływ na praktykę rozliczeń podatkowych.

Ustawa o podatku od towarów i usług posługuje się kilkoma odrębnymi, choć powiązanymi ze sobą pojęciami dotyczącymi fakturowania. Ich prawidłowe rozróżnienie ma istotne znaczenie praktyczne, zwłaszcza w kontekście obowiązkowego wdrożenia Krajowego Systemu e-Faktur. W art. 2 pkt 31, 32 i 32a ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 775 ze zm.), dalej jako: ustawa o VAT, zdefiniowano bowiem trzy rodzaje faktur:

- faktura,
- faktura elektroniczna,
- faktura ustrukturyzowana.

1.1.1. Faktura jako podstawowy dokument rozliczeniowy

Pojęcie faktury ma charakter najszerszy. Obejmuje ono zarówno dokumenty sporządzane w tradycyjnej formie papierowej, jak i dokumenty wystawiane w postaci elektronicznej, o ile zawierają dane wymagane przepisami ustawy o VAT oraz aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie. Kluczowe znaczenie ma zatem zakres danych, a nie sama forma dokumentu.

Faktura pełni funkcję podstawowego dokumentu potwierdzającego dokonanie czynności opodatkowanej, stanowiąc jednocześnie podstawę do rozliczenia podatku

eprasa.pl 3414d05c96

należnego po stronie sprzedawcy oraz – co do zasady – podatku naliczonego po stronie nabywcy.

1.1.2. Faktura elektroniczna – znaczenie formy, nie systemu

Węższym pojęciem jest faktura elektroniczna, przez którą rozumie się fakturę wystawioną i otrzymaną w dowolnym formacie elektronicznym. Ustawodawca nie ogranicza przy tym katalogu dopuszczalnych formatów – mogą to być m.in. pliki PDF, XML, EDI czy inne formaty elektroniczne, o ile dokument spełnia wymogi formalne określone przepisami.

Istotne jest, że samo wystawienie faktury w formacie elektronicznym nie przesądza jeszcze o jej związku z KSeF. Faktura elektroniczna może funkcjonować całkowicie poza tym systemem, np. w obrocie B2C lub w okresach, w których KSeF nie ma zastosowania do danej czynności.

1.1.2.1. Faktura elektroniczna w praktyce obrotu gospodarczego – stanowisko organów podatkowych

Pojęcie faktury elektronicznej, choć zdefiniowane w ustawie o VAT w sposób syntetyczny, przez wiele lat budziło wątpliwości praktyczne, zwłaszcza w zakresie momentu jej „wydania" nabywcy oraz dopuszczalnych sposobów jej doręczania. Istotnym punktem odniesienia w tym zakresie pozostaje interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 11 września 2019 r. (sygn. 0113-KDIPT1-3.4012.432.2019.1.ALN), która w sposób jednoznaczny potwierdziła szerokie rozumienie faktury elektronicznej oraz neutralność technologiczną przepisów VAT.

Format elektroniczny a skuteczność wystawienia faktury

We wspomnianej interpretacji indywidualnej (sygn. 0113-KDIPT1-3.4012.432.2019.1.ALN) organ podatkowy jednoznacznie wskazał, że faktura elektroniczna może być wystawiona i otrzymana w dowolnym formacie elektronicznym, w tym również jako plik PDF przesyłany drogą mailową. Kluczowe znaczenie ma fakt, że dokument:

- zawiera wszystkie elementy wymagane przepisami ustawy o VAT,
- w momencie wystawienia i otrzymania funkcjonuje wyłącznie w formie elektronicznej,
- został udostępniony nabywcy w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią.

Organ podkreślił przy tym, że rodzaj formatu elektronicznego pozostaje bez znaczenia prawnego, o ile spełnione są wskazane wyżej warunki. Oznacza to, że faktura elektroniczna nie musi mieć postaci ustrukturyzowanej (np. PDF czy XML), aby wywoływać skutki podatkowe.

„Wydanie" faktury elektronicznej a brak formy papierowej

Szczególnie istotnym elementem interpretacji jest odniesienie się do pojęcia „wydania" faktury nabywcy. Przepisy nie definiują tego pojęcia wprost, co w praktyce prowadziło

eprasa.pl 3414d05c96

do sporów, czy wydanie faktury zawsze musi wiązać się z przekazaniem dokumentu w formie materialnej.

Dyrektor KIS wskazał, że w przypadku faktur elektronicznych wydanie faktury następuje poprzez jej udostępnienie nabywcy w uzgodnionej formie elektronicznej, w szczególności poprzez przesłanie jej na wskazany adres e-mail. Sam fakt, że dokument nie został wydrukowany i fizycznie wręczony nabywcy, pozostaje bez znaczenia dla oceny prawidłowości jego wydania.

W interpretacji zaakcentowano również, że pojęcie „wydać" należy rozumieć jako „dać" lub „przydzielić" dokument nabywcy, a zatem zapewnić mu realny dostęp do faktury. W kontekście elektronicznym warunek ten zostaje spełniony z chwilą skutecznego przesłania faktury w formacie elektronicznym.

Zgoda nabywcy jako warunek stosowania faktur elektronicznych

Organ podatkowy jednoznacznie potwierdził, że stosowanie faktur elektronicznych wymaga akceptacji odbiorcy, zgodnie z art. 106n ustawy o VAT. Co istotne, zgoda ta nie musi mieć formy odrębnego oświadczenia – może zostać wyrażona w sposób dorozumiany, np. poprzez zaakceptowanie regulaminu usługi, w którym przewidziano przesyłanie faktur w formie elektronicznej.

W analizowanym stanie faktycznym zgoda nabywcy była wyrażana poprzez akceptację regulaminu aplikacji mobilnej oraz wskazanie adresu e-mail, na który miały być przesyłane faktury. Zdaniem organu taka forma spełnia ustawowe wymogi i pozwala na skuteczne stosowanie faktur elektronicznych w obrocie gospodarczym.

Znaczenie interpretacji dla praktyki i dalszych zmian systemowych

Interpretacja z 11 września 2019 r. ma istotne znaczenie nie tylko historyczne, lecz także systemowe. Potwierdza ona bowiem, że ustawodawca już na etapie „przed KSeF" przyjmował technologiczną neutralność faktury elektronicznej, dopuszczając szerokie spektrum rozwiązań informatycznych.

W tym kontekście faktura ustrukturyzowana funkcjonująca w Krajowym Systemie e-Faktur stanowi kolejny etap ewolucji faktury elektronicznej, a nie całkowicie nową instytucję. Z perspektywy podatnika oznacza to, że wiele zasad wypracowanych na gruncie faktur elektronicznych (zgoda odbiorcy, brak wymogu formy papierowej, elektroniczne „wydanie" dokumentu) zachowuje aktualność również w realiach KSeF, choć w zmodyfikowanej, systemowej formule.

1.1.3. Faktura ustrukturyzowana – nowa kategoria w systemie VAT

Szczególnym rodzajem faktury elektronicznej jest faktura ustrukturyzowana. Jest to faktura wystawiona przy użyciu Krajowego Systemu e-Faktur, zgodnie z określoną strukturą logiczną, której to fakturze system nadaje unikalny numer identyfikujący.

eprasa.pl 3414d05c96

Numer KSeF pełni funkcję identyfikatora technicznego faktury w systemie i ma fundamentalne znaczenie m.in. dla:

- uznania faktury za wystawioną,
- prawidłowego ujęcia dokumentu w ewidencjach podatkowych oraz plikach JPK,
- procesów kontroli i weryfikacji dokonywanych przez organy podatkowe.

W praktyce oznacza to, że nie każda faktura elektroniczna jest fakturą ustrukturyzowaną, natomiast każda faktura ustrukturyzowana stanowi jednocześnie fakturę elektroniczną w rozumieniu ustawy o VAT.

1.1.4. Obowiązek wystawiania faktury

Artykuł 106b ustawy o VAT określa, w jakich sytuacjach podatnik jest zobowiązany do wystawienia faktury. Faktura stanowi podstawowy dokument w obrocie gospodarczym – potwierdza dokonanie sprzedaży towarów lub wykonanie usług oraz jest kluczowym elementem rozliczeń podatku VAT. Przepis ten rozróżnia trzy zasadnicze kategorie sytuacji, w których:

- podatnik ma obowiązek wystawienia faktury „z urzędu",
- obowiązek wystawienia faktury nie występuje,
- faktura musi zostać wystawiona na żądanie nabywcy.

1.1.4.1. Obowiązek wystawienia faktury z urzędu

Podatnik jest zobowiązany do udokumentowania fakturą następujących czynności:

a) sprzedaży towarów oraz świadczenia usług, o których mowa w art. 106a pkt 2 ustawy o VAT, dokonywanych na rzecz:
   - innego podatnika VAT,
   - podatnika podatku od wartości dodanej,
   - podatnika podatku o podobnym charakterze,
   - osoby prawnej niebędącej podatnikiem;

b) wewnątrzwspólnotowej sprzedaży towarów na odległość (WSTO), chyba że podatnik korzysta z procedury szczególnej OSS;

c) wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów (WDT) na rzecz podmiotu innego niż wskazany w pkt a;

d) otrzymania całości lub części zapłaty przed dokonaniem czynności, o których mowa w pkt a i b (zaliczki), z wyjątkiem przypadków, gdy zapłata dotyczy:
   - wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów,
   - czynności, dla których obowiązek podatkowy powstaje na podstawie art. 19a ust. 5 pkt 4,
   - dostaw towarów, dla których obowiązek podatkowy powstaje zgodnie z art. 19a ust. 1b.

eprasa.pl 3414d05c96

W praktyce oznacza to, że podatnik ma obowiązek wystawiać faktury dokumentujące:

- sprzedaż na rzecz podatników VAT (krajowych i unijnych) oraz osób prawnych niebędących podatnikami,
- wewnątrzwspólnotową sprzedaż towarów na odległość (z wyłączeniem OSS),
- wewnątrzwspólnotową dostawę towarów,
- otrzymanie zaliczki przed dokonaniem sprzedaży – z ustawowymi wyjątkami.

Faktury zaliczkowe – wyjątek praktyczny

Jeżeli podatnik otrzyma zaliczkę i zrealizuje dostawę towarów lub usługę w tym samym miesiącu, nie ma obowiązku wystawiania odrębnej faktury zaliczkowej. W takim przypadku wystarczające jest wystawienie jednej faktury końcowej obejmującej całość transakcji.

Przykład 1
Polska spółka XYZ sprzedaje towar spółce Y z Niemiec (podatnik VAT UE). Transakcja stanowi wewnątrzwspólnotową dostawę towarów, dlatego faktura musi zostać wystawiona.

Przykład 2
Polska spółka XYZ sprzedaje towar spółce Y z Niemiec (VAT UE) i będzie to transakcja wewnątrzwspólnotowej dostawy towaru (tzw. WDT). Przed wysyłką towaru otrzymuje zaliczkę. W tym przypadku spółka XYZ nie ma obowiązku wystawienia faktury zaliczkowej na WDT.

Przykład 3
Firma z branży spożywczej otrzymała od klienta – spółki z o.o. – zaliczkę w wysokości 30% na poczet przyszłej usługi remontowej. Podatnik ma obowiązek wystawić fakturę zaliczkową, chyba że usługa zostanie wykonana i rozliczona w tym samym miesiącu – wtedy mógłby wystawić tylko fakturę po wykonaniu usługi (tzw. fakturę końcową).

Przykład 4
Podatnik otrzymał zaliczkę 10 czerwca, a usługę wykonał 20 czerwca. Może wystawić jedną fakturę końcową dokumentującą całość transakcji.

1.1.4.2. Sprzedaż zwolniona z VAT a obowiązek fakturowania

Zgodnie z art. 106b ust. 2 ustawy o VAT podatnik nie ma obowiązku wystawiania faktur w odniesieniu do sprzedaży zwolnionej z podatku na podstawie:

- art. 43 ust. 1,
- art. 113 ust. 1 i 9,

eprasa.pl 3414d05c96

- art. 113a ust. 1,
- przepisów wydanych na podstawie art. 82 ust. 3 ustawy.

Dotyczy to m.in. usług edukacyjnych czy podatników korzystających ze zwolnienia podmiotowego do 240 000 zł obrotu rocznie (limit obowiązujący od 1 stycznia 2026 r.).

Należy jednak pamiętać, że zgodnie z art. 106b ust. 3 ustawy o VAT nabywca może zażądać wystawienia faktury również w takich przypadkach. Wówczas podatnik ma obowiązek ją wystawić.

Przykład 5
Stomatolog prowadzący gabinet stomatologiczny, zwolniony z VAT, nie ma obowiązku wystawiania faktur pacjentom, chyba że pacjent zgłosi takie żądanie.

1.1.4.3. Faktura na żądanie nabywcy

Nabywca ma prawo zgłosić żądanie wystawienia faktury w terminie 3 miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym dokonano sprzedaży lub otrzymano zaliczkę. Po upływie tego terminu sprzedawca nie ma obowiązku wystawienia faktury, choć może to zrobić dobrowolnie.

Przykład 6
Osoba fizyczna kupiła telefon w sklepie. Sklep nie ma obowiązku wystawienia faktury z urzędu, ale jeśli klient zażąda jej w ciągu 3 miesięcy, sprzedawca musi ją wystawić.

Wyłączenia obowiązku wystawiania faktury na żądanie

Ustawa przewiduje sytuacje, w których podatnik nie ma obowiązku wystawienia faktury nawet na żądanie nabywcy. Dotyczy to m.in.:

a) czynności, dla których obowiązek podatkowy powstaje zgodnie z art. 19a ust. 5 pkt 4, takich jak:
   - dostawy energii elektrycznej, cieplnej lub chłodniczej oraz gazu przewodowego,
   - usługi telekomunikacyjne,
   - usługi wymienione w poz. 24–37, 50 i 51 załącznika nr 3 do ustawy,
   - najem, dzierżawa, leasing oraz usługi o podobnym charakterze,
   - ochrona osób i mienia,
   - stała obsługa prawna i biurowa,
   - dystrybucja energii i gazu;

b) czynności rozliczanych w procedurach szczególnych (OSS, IOSS), o których mowa w art. 106a pkt 3 i 4 ustawy.

eprasa.pl 3414d05c96

Faktura do paragonu – warunek NIP

Jeżeli sprzedaż została zaewidencjonowana na kasie fiskalnej, a nabywca żąda faktury, jej wystawienie jest możliwe wyłącznie wtedy, gdy paragon zawiera NIP nabywcy. Naruszenie tej zasady skutkuje sankcją w postaci dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości 100% VAT wykazanego na fakturze. Wyjątkiem są usługi taksówek osobowych (PKWiU 49.32.11.0).

Przykład 7
Przedsiębiorca kupił komputer na paragon bez NIP, a następnie zażądał faktury. Sprzedawca nie może jej wystawić – w przeciwnym razie naraża się na sankcję.

1.2. Faktury objęte obowiązkiem fakturowania w KSeF

Wprowadzenie obowiązkowego Krajowego Systemu e-Faktur stanowi jedną z najistotniejszych zmian w sposobie dokumentowania transakcji na gruncie podatku od towarów i usług. Zgodnie z art. 106ga ustawy o VAT od 1 lutego 2026 r. podatnicy są co do zasady zobowiązani do wystawiania faktur ustrukturyzowanych przy użyciu Krajowego Systemu e-Faktur. Obowiązek ten nie ma jednak charakteru bezwzględnego i powszechnego, gdyż ustawodawca przewidział zarówno wyłączenia podmiotowe i przedmiotowe, jak i okresy przejściowe umożliwiające czasowe stosowanie dotychczasowych form fakturowania.

Regulacje dotyczące zakresu podmiotowego KSeF opierają się na trzech komplementarnych poziomach normatywnych. Po pierwsze, są to wyłączenia wprost wynikające z ustawy o VAT. Po drugie, ustawodawca upoważnił ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia – w drodze rozporządzenia – szczególnych przypadków odpowiednio udokumentowanych dostaw towarów i świadczenia usług, w których nie występuje obowiązek wystawiania faktur ustrukturyzowanych. Po trzecie wreszcie, w przepisach przejściowych przewidziano czasowe odroczenia i uproszczenia dla wybranych kategorii podatników.

W ramach obowiązkowego wdrożenia KSeF ustawodawca przewidział zróżnicowane momenty faktycznego objęcia podatników nowym reżimem fakturowania. Co do zasady od 1 lutego 2026 r. podatnicy powinni wystawiać faktury w formie ustrukturyzowanej. Jednocześnie jednak, w okresie od 1 lutego do 31 marca 2026 r., podatnicy, u których łączna wartość sprzedaży wraz z kwotą podatku w 2024 r. nie przekroczyła 200 000 000 zł, mogą nadal wystawiać faktury elektroniczne poza KSeF lub faktury w postaci papierowej. Dla tej grupy obowiązek korzystania z KSeF zacznie mieć charakter bezwzględny dopiero od 1 kwietnia 2026 r. Odmiennie sytuacja przedstawia się w przypadku podatników o wysokiej skali działalności, u których obrót w 2024 r. przekroczył wskazany próg, gdyż w ich przypadku obowiązek stosowania KSeF pojawił się już od 1 lutego 2026 r., z zastrzeżeniem wyraźnie przewidzianych w przepisach wyjątków.

eprasa.pl 3414d05c96

WAŻNE! Po wprowadzeniu obowiązkowego KSeF (od 1 lutego i 1 kwietnia 2026 r.) każdy podatnik VAT (zarówno czynny, jak i zwolniony) musi wystawiać faktury za pomocą KSeF (art. 106ga ust. 1 ustawy o VAT).

Ustawa o VAT przewiduje katalog sytuacji, w których obowiązek wystawiania faktur ustrukturyzowanych nie znajduje zastosowania. Dotyczy to w szczególności faktur wystawianych przez podatników, którzy nie posiadają na terytorium Polski ani siedziby działalności gospodarczej, ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Wyłączenie to obejmuje również podatników niemających siedziby w Polsce, którzy wprawdzie posiadają tu stałe miejsce prowadzenia działalności, lecz miejsce to nie uczestniczy w dostawie towarów lub świadczeniu usług dokumentowanych daną fakturą.

Przykład 8
Niemiecka spółka SoftCloud GmbH świadczy usługi udostępniania oprogramowania (SaaS) na rzecz polskich przedsiębiorców. Spółka nie posiada na terytorium Polski ani siedziby działalności gospodarczej, ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej – cała infrastruktura techniczna oraz personel odpowiedzialny za świadczenie usług znajdują się w Niemczech. W takim przypadku faktury wystawiane przez SoftCloud GmbH na rzecz polskich podatników nie podlegają obowiązkowi wystawiania w Krajowym Systemie e-Faktur i mogą być wystawiane w formie elektronicznej poza KSeF.

Przykład 9
Francuska spółka LogiTrans S.A. posiada w Polsce biuro obsługi klienta stanowiące stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej. Jednocześnie sprzedaż towarów na rzecz polskich kontrahentów realizowana jest bezpośrednio z magazynu we Francji, a polskie biuro nie uczestniczy ani w dostawie towarów, ani w procesie sprzedaży. Faktury dokumentujące te transakcje nie podlegają obowiązkowi wystawiania w KSeF, ponieważ stałe miejsce prowadzenia działalności w Polsce nie bierze udziału w czynnościach, których faktura dotyczy.

Przykład 10
Niemiecka spółka WindService GmbH świadczy usługi serwisowe i konserwacyjne turbin wiatrowych zlokalizowanych na terytorium Polski. Spółka posiada w Polsce zaplecze techniczne oraz zespół serwisantów, które spełniają przesłanki stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o VAT. To polskie stałe miejsce prowadzenia działalności faktycznie uczestniczy w świadczeniu usług – z jego poziomu organizowane są prace serwisowe, delegowani są pracownicy oraz wykorzystywane są narzędzia i części zamienne.
W związku z tym faktury dokumentujące usługi serwisowe turbin wiatrowych wykonywane na rzecz polskich podatników VAT są wystawiane przez WindService GmbH

eprasa.pl 3414d05c96

z udziałem stałego miejsca prowadzenia działalności w Polsce. W takim przypadku spółka jest zobowiązana do wystawiania faktur ustrukturyzowanych za pośrednictwem Krajowego Systemu e-Faktur, zgodnie z art. 106ga ustawy o VAT, ponieważ posiada w Polsce stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, które bierze udział w świadczeniu usług objętych fakturą.

Obowiązek wystawiania faktur ustrukturyzowanych nie dotyczy także czynności rozliczanych w ramach określonych procedur szczególnych, przewidzianych w dziale XII ustawy o VAT, o ile faktura dokumentuje czynności objęte tymi procedurami.

Przykład 11
Amerykańska spółka StreamMedia Inc. świadczy usługi elektroniczne na rzecz konsumentów z różnych państw Unii Europejskiej, w tym z Polski, i rozlicza podatek od towarów i usług w ramach procedury szczególnej OSS przewidzianej w dziale XII ustawy o VAT. Faktury wystawiane w związku z czynnościami rozliczanymi w tej procedurze nie są objęte obowiązkiem wystawiania faktur ustrukturyzowanych w KSeF, gdyż dokumentują czynności rozliczane w ramach procedury szczególnej.

Kolejną istotną kategorię wyłączeń stanowią faktury wystawiane na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. W relacjach B2C ustawodawca nie wprowadził obowiązku stosowania KSeF, pozostawiając podatnikom możliwość dokumentowania takich transakcji w dotychczasowych formach.

Przykład 12
Przedsiębiorca HomeEnergy sp. z o.o. zajmuje się montażem instalacji fotowoltaicznych w budynkach jednorodzinnych. Spółka zawiera umowę z panią Anną, osobą fizyczną, która nie prowadzi działalności gospodarczej i zleca montaż instalacji wyłącznie na potrzeby prywatnego gospodarstwa domowego. Po wykonaniu usługi spółka wystawia fakturę dokumentującą wynagrodzenie za montaż instalacji.
Ponieważ nabywcą usługi jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, a transakcja ma charakter B2C, faktura ta nie podlega obowiązkowi wystawienia w Krajowym Systemie e-Faktur. Spółka może zatem udokumentować sprzedaż w dotychczasowej formie – wystawiając fakturę papierową albo elektroniczną (np. w formacie PDF), bez konieczności korzystania z KSeF.

Ustawowe wyłączenie obejmuje także podatników korzystających ze zwolnienia, o którym mowa w art. 113a ust. 1 ustawy o VAT, a więc podatników z siedzibą w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, korzystających w Polsce ze zwolnienia podmiotowego w ramach tzw. procedury SME.

Przykład 13
Czeska jednoosobowa działalność gospodarcza ArtGlass Novák, prowadzona przez pana Petra Nováka, zajmuje się sprzedażą ręcznie wykonywanych wyrobów szklanych

eprasa.pl 3414d05c96

na rzecz polskich kontrahentów. Przedsiębiorca posiada siedzibę działalności gospodarczej w Czechach i nie ma w Polsce ani siedziby, ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Jednocześnie korzysta w Polsce ze zwolnienia podmiotowego z VAT na podstawie art. 113a ust. 1 ustawy o VAT, w ramach procedury SME, ponieważ wartość jego sprzedaży opodatkowanej w Polsce nie przekracza ustawowego limitu.
W takiej sytuacji faktury wystawiane przez ArtGlass Novák, dokumentujące sprzedaż towarów opodatkowanych w Polsce, nie podlegają obowiązkowi wystawiania w Krajowym Systemie e-Faktur. Podatnik, jako przedsiębiorca z innego państwa członkowskiego UE korzystający ze zwolnienia podmiotowego, może dokumentować sprzedaż w formie papierowej albo elektronicznej poza KSeF, gdyż ustawodawca wprost wyłączył tę kategorię podatników z obowiązku stosowania faktur ustrukturyzowanych.

Ustawa o VAT odsyła również do przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 106s, które mają określać szczególne przypadki odpowiednio udokumentowanych dostaw towarów lub świadczenia usług, w których podatnik nie ma obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych. Upoważnienie to zostało zrealizowane w rozporządzeniu Ministra Finansów i Gospodarki z 7 grudnia 2025 r., które obowiązuje od 1 lutego 2026 r. i zastąpiło wcześniejszy projekt aktu wykonawczego[1)].

W rozporządzeniu tym wskazano, że obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych nie ma w przypadku:

1) świadczenia usług przejazdu autostradą płatną, udokumentowanych fakturami zawierającymi zakres danych węższy niż określony w art. 106e ustawy o VAT, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106o tej ustawy, wystawianymi przez podatników podatku od towarów i usług uprawnionych do świadczenia tych usług oraz przez podmioty działające w imieniu i na rzecz podatnika lub upoważnione przez niego osoby trzecie;
2) świadczenia usług przewozu osób na dowolną odległość: kolejami normalnotorowymi, taborem samochodowym, statkami pełnomorskimi, środkami transportu żeglugi śródlądowej i przybrzeżnej, promami, samolotami i śmigłowcami, udokumentowanych fakturami w formie biletu jednorazowego zawierającymi zakres danych węższy niż określony w art. 106e ustawy o VAT, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106o tej ustawy, wystawianymi przez podatników podatku od towarów i usług uprawnionych do świadczenia tych usług oraz przez podmioty działające w imieniu i na rzecz podatnika lub upoważnione przez niego osoby trzecie;
3) świadczenia usług w zakresie kontroli i nadzoru ruchu lotniczego, za które są pobierane opłaty trasowe, udokumentowanych fakturami wystawianymi za okresy miesięczne przez Centralne Biuro Opłat Trasowych (CRCO) Europejskiej

[1)] Rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie przypadków, w których nie ma obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1740).

eprasa.pl 3414d05c96

Organizacji do Spraw Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej (EUROCONTROL) w imieniu Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej;

4) świadczenia usług zwolnionych od podatku od towarów i usług na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 7 i 37–41 ustawy o VAT, udokumentowanych fakturami zawierającymi zakres danych węższy niż określony w art. 106e tej ustawy, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106o ustawy;
5) dostawy towarów i świadczenia usług, udokumentowanych fakturami wystawianymi przez nabywcę towarów lub usług zgodnie z art. 106d ust. 1 ustawy o VAT, jeżeli nabywca towarów lub usług nie jest zidentyfikowany na potrzeby danej czynności za pomocą numeru identyfikacji podatkowej (NIP);
6) dostawy towarów i świadczenia usług, udokumentowanych fakturami wystawianymi przez nabywcę towarów lub usług zgodnie z art. 106d ust. 1 ustawy o VAT, jeżeli podatnik, który upoważnił nabywcę towarów lub usług do wystawiania faktur w jego imieniu i na jego rzecz, nie jest zidentyfikowany na potrzeby danej czynności za pomocą numeru identyfikacji podatkowej (NIP).

Jak wskazuje jednak § 3 tego rozporządzenia, faktury ustrukturyzowane można wystawiać, mimo braku obowiązku ich wystawiania na podstawie § 2 pkt 5, w przypadku wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów, w której nabywca wystawiający faktury zgodnie z art. 106d ust. 1 ustawy o VAT jest zidentyfikowany na potrzeby danej czynności w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż Rzeczpospolita Polska za pomocą numeru, o którym mowa w art. 106e ust. 1 pkt 24 lit. b ustawy o VAT.

Niezależnie od wyłączeń ustawowych i rozporządzeniowych ustawodawca wprowadził także przepisy przejściowe, które czasowo łagodzą skutki wdrożenia KSeF. W okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2026 r. podatnicy mogą wystawiać faktury poza KSeF, jeżeli łączna wartość sprzedaży wraz z kwotą podatku udokumentowana fakturami wystawionymi w danym miesiącu nie przekracza 10 000 zł. Uprawnienie to wygasa jednak z chwilą wystawienia faktury, którą próg ten zostanie przekroczony – od tej faktury podatnik jest już zobowiązany do stosowania KSeF.

WAŻNE! Najmniejsi podatnicy, których łączna wartość sprzedaży nie przekracza 10 000 zł brutto miesięcznie, mają możliwość skorzystania z odroczenia KSeF do 31 grudnia 2026 r.

Dodatkowo do końca 2026 r. dopuszczalne pozostaje wystawianie faktur przy zastosowaniu kas rejestrujących oraz uznawanie paragonów fiskalnych z numerem NIP nabywcy za faktury, zgodnie z art. 106e ust. 5 pkt 3 ustawy o VAT. Od 1 stycznia 2027 r. rozwiązania te co do zasady przestaną mieć zastosowanie, a fakturowanie w obrocie gospodarczym zostanie w pełni oparte na Krajowym Systemie e-Faktur.

eprasa.pl 3414d05c96

Przykład 14
Limit 10 000 zł miesięcznie
Pan Marek, prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą w zakresie usług informatycznych, w okresie od kwietnia do czerwca 2026 r. wystawia co miesiąc faktury o łącznej wartości 8500 zł brutto. W takim przypadku, mimo że co do zasady od 1 kwietnia 2026 r. ciąży na nim obowiązek stosowania KSeF, może on nadal wystawiać faktury w formie papierowej lub elektronicznej poza KSeF. W lipcu 2026 r. pan Marek wystawia jednak dodatkową fakturę, w wyniku której łączna wartość sprzedaży brutto w tym miesiącu wynosi 12 000 zł. Od tej właśnie faktury, którą przekroczono próg 10 000 zł, podatnik traci prawo do wystawiania faktur poza KSeF i jest zobowiązany do wystawienia jej oraz każdej kolejnej już jako faktury ustrukturyzowanej.

Przykład 15
Faktury wystawiane przy zastosowaniu kas rejestrujących
Spółka FuelPol sp. z o.o. prowadzi sieć stacji paliw, na których faktury sprzedaży paliwa są wystawiane bezpośrednio z kas rejestrujących. Do 31 grudnia 2026 r. spółka może nadal dokumentować sprzedaż fakturami generowanymi przez kasy fiskalne, bez obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych w KSeF. Dopiero od 1 stycznia 2027 r. FuelPol sp. z o.o. będzie zobowiązana do wystawiania faktur za pośrednictwem KSeF, z zastrzeżeniem ewentualnych wyjątków przewidzianych w przepisach szczególnych.

Przykład 16
Paragony fiskalne uznawane za faktury („paragony z NIP")
Sklep budowlany MajsterPlus sprzedaje materiały budowlane lokalnym przedsiębiorcom. Przy sprzedaży do kwoty 450 zł brutto wystawia paragony fiskalne zawierające numer NIP nabywcy, które – zgodnie z art. 106e ust. 5 pkt 3 ustawy o VAT – są uznawane za faktury. Do końca 2026 r. sklep może nadal stosować takie paragony jako faktury bez konieczności korzystania z KSeF. Jednak od 1 stycznia 2027 r. sprzedaż będzie musiała być dokumentowana fakturami ustrukturyzowanymi wystawianymi w Krajowym Systemie e-Faktur.

1.3. Struktura faktury ustrukturyzowanej FA(3)

Struktura logiczna FA(3) stanowi obowiązujący od 1 lutego 2026 r. wzór faktury ustrukturyzowanej wystawianej w Krajowym Systemie e-Faktur (KSeF). Zastąpiła ona wcześniejsze wersje FA(1) i FA(2) i ma zastosowanie do wszystkich faktur ustrukturyzowanych, w tym również do faktur korygujących oraz rozliczających, nawet jeśli faktura pierwotna została wystawiona przed tą datą. Faktura ustrukturyzowana przyjmuje format XML zgodny ze strukturą logiczną opublikowaną w Centralnym Repozytorium Wzorów Dokumentów Elektronicznych (CRWDE) na platformie ePUAP.

1.3.1. Obowiązkowe elementy faktury

Struktura logiczna FA(3) nie jest jedynie technicznym formatem XML, lecz normatywnym odwzorowaniem wymogów ustawy o VAT. Każde pole schemy pełni określoną

eprasa.pl 3414d05c96

funkcję prawną, ewidencyjną albo kontrolną. Z tego względu poprawne rozumienie poszczególnych elementów i pól ma kluczowe znaczenie zarówno dla podatników, jak i dla biur rachunkowych, a także dla doradców podatkowych oraz dostawców oprogramowania.

Struktura faktury elektronicznej FA(3) obejmuje trzy rodzaje pól, tj.:

- obligatoryjny – zapisów dokonuje się obowiązkowo (np. NIP w elemencie Podmiot1/DaneIdentyfikacyjne); obligatoryjny charakter danego pola wynika w szczególności z treści obowiązujących przepisów ustawy i jest warunkowany strukturą logiczną wzoru;
- opcjonalny – zapisów dokonuje się obowiązkowo, jeśli jest spełniony warunek ustawowy (np. P_11A w elemencie Fa/FaWiersz); wypełnienie pola nie jest wymagane dla poprawności semantycznej pliku;
- fakultatywny – wypełnienie pola nie jest wymagane dla poprawności semantycznej pliku ani nie jest wymagane na gruncie przepisów ustawy (np. pole PKWiU w elemencie Fa/FaWiersz), natomiast może być wymagane na podstawie przepisów innych aktów prawnych.

Struktura FA(3) składa się z ośmiu głównych elementów:

1) Naglowek,
2) Podmiot1,
3) Podmiot2,
4) Podmiot3,
5) PodmiotUpowazniony,
6) Fa,
7) Stopka,
8) Zalacznik.

Tabela 1. Elementy schemy FA(3)

Nazwa pola	Opis pola
1	2
Naglowek	Zawiera m.in. dane dotyczące daty i czasu wytworzenia faktury oraz nazwę systemu teleinformatycznego, z którego korzysta podatnik.
Podmiot1	Zawiera informacje, które charakteryzują podatnika (sprzedawcę).
Podmiot2	Zawiera informacje, które charakteryzują nabywcę towaru lub usługi.
Podmiot3	Zawiera dane podmiotu/-ów trzeciego/-ich (innego/-ych niż sprzedawca wymieniony w części Podmiot1 i nabywca wymieniony w części Podmiot2), związanego/-ych z fakturą (element fakultatywny). Maksymalna ilość wystąpień: 100

eprasa.pl 3414d05c96

1	2
PodmiotUpowazniony	Zawiera informacje, które charakteryzują podmiot upoważniony związany z fakturą (element opcjonalny).
Fa	Zawiera szczegółowe informacje dotyczące transakcji dokumentowanej fakturą. W szczególności są to elementy faktury wynikające z treści obowiązujących przepisów, jak również elementy dotyczące m.in. rozliczenia, płatności oraz warunków transakcji.
Stopka	Zawiera pozostałe informacje na fakturze, m.in. stopkę faktury, numer KRS, REGON (element fakultatywny).
Zalacznik	Zawiera załącznik do faktury dotyczącej czynności o złożonej liczbie danych w zakresie jednostek miary i ilości (liczby) dostarczanych towarów lub wykonywanych usług, lub cen jednostkowych netto (element fakultatywny).

Nie wszystkie elementy są obligatoryjne. Obowiązkowy charakter mają: Naglowek, Podmiot1, Podmiot2 oraz Fa. Pozostałe elementy są opcjonalne lub fakultatywne, przy czym ich użycie bywa w praktyce niezbędne do prawidłowego udostępnienia faktury właściwym podmiotom w KSeF.

Naglowek – metadane faktury ustrukturyzowanej

Element Naglowek zawiera dane techniczne takie jak kod, wariant, data wytworzenia pliku XML.

Tabela 2. Opis struktury elementu Naglowek dla FA(3)

Nazwa pola	Opis pola
KodFormularza	Pole przechowuje dwa atrybuty elementu KodFormularza: – kod systemowy: FA (3) – wersja schemy: 1-0E
WariantFormularza	Pole zawiera oznaczenie schematu. Obecnie jest to wartość 3. Jest to trzeci wariant schemy – FA(3).
DataWytworzeniaFa	Data i czas wytworzenia faktury. Podaje się datę i godzinę wytworzenia faktury (pliku XML), w formacie RRRR-MM-DDTGG:MM:SS (np.: 2026-02-01T09:30:47Z, gdzie T oznacza „Time”). Z – ZULU – jest to określenie strefy czasowej, odpowiadającej uniwersalnemu czasowi koordynowanemu (UTC). **WAŻNE!** DataWytworzeniaFa może być inna niż data wskazana w polu P_1 oraz może być inna niż data faktycznego przesłania faktury do KSeF.
SystemInfo	Nazwa systemu teleinformatycznego, z którego korzysta podatnik (pole fakultatywne).

eprasa.pl 3414d05c96

Podmiot1 – sprzedawca w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3)

Element Podmiot1 identyfikuje podatnika wystawiającego fakturę, czyli sprzedawcę w rozumieniu ustawy o VAT. Jest to element obligatoryjny, a jego poprawne wypełnienie warunkuje możliwość wystawienia faktury w KSeF. Element Podmiot1 składa się z następujących danych:

a) PrefiksPodatnika – kod (prefiks) podatnika VAT UE stosowany w przypadkach określonych w art. 97 ust. 10 pkt 2 i 3 i art. 136 ust. 1 pkt 3 ustawy o VAT. Pole ma charakter opcjonalny. W polu tym należy wskazać dwuliterowy kod kraju „PL", jeżeli faktura dokumentuje:
   - wewnątrzwspólnotową dostawę towarów (WDT),
   - świadczenie usług, do których ma zastosowanie art. 100 ust. 1 pkt 4 ustawy o VAT, wykonywanych na rzecz podatników podatku od wartości dodanej lub osób prawnych niebędących takimi podatnikami, zidentyfikowanych na potrzeby VAT,
   - dostawę towarów w ramach uproszczonej transakcji trójstronnej, dokonywaną przez drugiego w kolejności podatnika, o którym mowa w art. 135 ust. 1 pkt 4 lit. b i c ustawy o VAT;

b) NrEORI – numer EORI podatnika (pole fakultatywne). Numer EORI jest to numer w Unijnym Systemie Rejestracji i Identyfikacji Podmiotów Gospodarczych;

c) DaneIdentyfikacyjne – najważniejszym polem jest:
   - NIP sprzedawcy – bez jego wskazania faktura nie zostanie przyjęta przez KSeF; NIP należy podać bez prefiksu kraju,
   - Nazwa – służy do wskazania imienia i nazwiska albo nazwy podatnika; dopuszczalne jest użycie nazwy handlowej;

d) Adres i AdresKoresp: element Adres – zawiera dane adresowe sprzedawcy; składa się z pól KodKraju, AdresL1, AdresL2 oraz opcjonalnie GLN; element AdresKoresp ma charakter fakultatywny i służy do wskazania adresu korespondencyjnego, jeżeli jest inny niż adres siedziby;

e) DaneKontaktowe – pole to umożliwia wskazanie adresu e-mail i numeru telefonu sprzedawcy; jest fakultatywne, ale w praktyce często wykorzystywane w obrocie gospodarczym;

f) StatusInfoPodatnika – to pole fakultatywne, w którym można oznaczyć szczególny status podatnika, np.:
   - likwidacja,
   - restrukturyzacja,
   - upadłość,
   - przedsiębiorstwo w spadku.

Wypełnienie tego pola nie jest obowiązkowe nawet wtedy, gdy podatnik posiada dany status.

eprasa.pl 3414d05c96

Podmiot2 – nabywca w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3)

Podmiot2 identyfikuje nabywcę towarów lub usług. Jego konstrukcja w FA(3) została znacząco rozbudowana w porównaniu z wcześniejszą wersją schemy. Element Podmiot2 składa się z następujących danych:

a) Numer EORI – jest to numer w Unijnym Systemie Rejestracji i Identyfikacji Podmiotów Gospodarczych;

b) DaneIdentyfikacyjne nabywcy:

- podstawowym polem jest NIP nabywcy – w przypadku podatników VAT. NIP musi być wskazany właśnie w tym polu, aby faktura została prawidłowo udostępniona nabywcy w KSeF,
- Kod UE – kod (prefiks) nabywcy VAT UE, o którym mowa w art. 106e ust. 1 pkt 24 ustawy o VAT oraz w przypadku, o którym mowa w art. 136 ust. 1 pkt 4 ustawy. Podaje się literowy kod kraju w przypadku wystawienia faktury dokumentującej:
  - wewnątrzwspólnotową dostawę towarów,
  - świadczenie usług, do których stosuje się art. 100 ust. 1 pkt 4 ustawy o VAT, dla podatników podatku od wartości dodanej lub osób prawnych niebędących takimi podatnikami, zidentyfikowanych na potrzeby podatku od wartości dodanej,
  - dostawę realizowaną w ramach transakcji trójstronnej uproszczonej, przez drugiego w kolejności podatnika, o którym mowa w art. 135 ust. 1 pkt 4 lit. b i c ustawy o VAT,
- NrVatUE – numer identyfikacyjny VAT nabywcy (bez literowego kodu kraju, który wskazano w polu KodUE) w przypadku wystawienia faktury dokumentującej:
  - wewnątrzwspólnotową dostawę towarów,
  - świadczenie usług, do których stosuje się art. 100 ust. 1 pkt 4 ustawy, dla podatników podatku od wartości dodanej lub osób prawnych niebędących takimi podatnikami, zidentyfikowanych na potrzeby podatku od wartości dodanej,

  W przypadku faktur wystawianych w procedurze uproszczonej przez drugiego w kolejności podatnika, o którym mowa w art. 135 ust. 1 pkt 4 lit. b i c oraz ust. 2 ustawy o VAT, wskazuje się numer, o którym mowa w art. 136 ust. 1 pkt 4 tej ustawy (bez literowego kodu kraju).
- Kod kraju nadania innego identyfikatora podatkowego (pole fakultatywne),
- NrID – identyfikator podatkowy inny niż NIP oraz NrVatUE,
- BrakID – podmiot nieposiadający identyfikatora podatkowego lub podmiot, którego identyfikator nie występuje na fakturze,
- Nazwa – imię i nazwisko lub nazwa nabywcy;

eprasa.pl 3414d05c96

c) Adres – element zawierający dane dotyczące adresu nabywcy, opcjonalny dla przypadków określonych w art. 106e ust. 5 pkt 3 ustawy o VAT (tzw. faktura uproszczona);

d) AdresKoresp – element zawierający dane dotyczące adresu korespondencyjnego nabywcy (element fakultatywny);

e) Danekontaktowe – element zawierający dane kontaktowe nabywcy: adres e-mail oraz numer telefonu (element fakultatywny);

f) NrKlienta – numer klienta dla przypadków, w których nabywca posługuje się nim w umowie lub zamówieniu (pole fakultatywne);

g) IDNabywcy – unikalny klucz powiązania danych nabywcy na fakturach korygujących, w przypadku gdy dane nabywcy na fakturze korygującej zmieniły się w stosunku do danych na fakturze korygowanej (pole fakultatywne).

W strukturze FA(3) dla elementu Podmiot2 (nabywca) dodano nowe pola ułatwiające obsługę Specjalnych Grup Nabywców, takie jak:

a) *.**JST** – dotyczące jednostek samorządu terytorialnego,

b) *.**GV** – dotyczące grup VAT.

Wskazanie wartości „1" w którymkolwiek z tych pól obliguje do uzupełnienia danych odpowiedniego podmiotu w elemencie Podmiot3, tak aby faktura została udostępniona również tej jednostce lub członkowi GV.

Podmiot trzeci w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3)

W strukturze logicznej faktury ustrukturyzowanej FA(3) ustawodawca przewidział możliwość wskazania – obok sprzedawcy (Podmiot1) oraz nabywcy (Podmiot2) – także innych podmiotów, które pozostają w związku z daną transakcją. Służy temu element fakultatywny Podmiot3, obejmujący dane tzw. podmiotów trzecich.

Wprowadzenie elementu Podmiot3 stanowi kontynuację dotychczasowej praktyki funkcjonującej w obrocie gospodarczym, polegającej na dobrowolnym zamieszczaniu na fakturach informacji o podmiotach innych niż strony umowy sprzedaży, które jednak odgrywają istotną rolę w realizacji lub rozliczeniu transakcji. Rozwiązanie to pozwala na zachowanie pełnej przejrzystości dokumentu księgowego także w środowisku KSeF, bez konieczności rezygnowania z informacji powszechnie stosowanych w praktyce biznesowej.

W ramach elementu Podmiot3 możliwe jest w szczególności wskazanie danych takich podmiotów jak płatnik lub odbiorca towaru, faktor uczestniczący w finansowaniu należności czy podmiot pierwotny – przykładowo spółka przejmowana w przypadku połączenia lub restrukturyzacji. Zakres ten nie jest zamknięty i obejmuje wszelkie podmioty, które – choć nie są sprzedawcą ani nabywcą – pozostają funkcjonalnie powiązane z fakturą.

eprasa.pl 3414d05c96

Struktura FA(3) rozszerza dotychczasowe możliwości również o wskazywanie danych podmiotów organizacyjnie powiązanych z podatnikiem. W Podmiot3 można zatem wykazać członka grupy VAT zarówno jako wystawcę faktury, jak i jej odbiorcę. Analogicznie dopuszczalne jest wskazanie jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego, takich jak samorządowe jednostki budżetowe działające w imieniu lub na rzecz JST. Element ten umożliwia także identyfikację zakładu, oddziału osoby prawnej lub innej wyodrębnionej jednostki wewnętrznej podatnika, w tym poprzez zastosowanie unikalnego identyfikatora wewnętrznego wygenerowanego w KSeF, zawierającego numer NIP podatnika oraz dodatkowy ciąg znaków numerycznych (IDWew).

Istotną nowością wprowadzoną w strukturze FA(3) jest dodanie nowej roli oznaczonej kodem **11 – „Pracownik".** Rozwiązanie to zostało zaprojektowane w celu usprawnienia dokumentowania oraz rozliczania tzw. wydatków pracowniczych, czyli sytuacji, w których pracownik dokonuje zakupu towarów lub usług w imieniu i na rzecz swojego pracodawcy. W takich przypadkach faktura wystawiana jest na podatnika, natomiast w elemencie Podmiot3 wskazywany jest pracownik jako osoba faktycznie uczestnicząca w transakcji.

WAŻNE! Struktura FA(3) wprowadza nową rolę „Pracownik" (kod 11) przeznaczoną do dokumentowania wydatków ponoszonych przez pracowników w imieniu pracodawcy. W takich przypadkach faktura jest wystawiana na podatnika, natomiast w elemencie Podmiot3 wskazuje się pracownika jako osobę faktycznie dokonującą zakupu.

Przy zastosowaniu roli „Pracownik" w polu Rola w części dotyczącej danych identyfikacyjnych należy zaznaczyć brak identyfikatora podatkowego poprzez wskazanie wartości „1" w polu BrakID, natomiast w polu Nazwa należy podać imię i nazwisko pracownika. Dodatkowo, fakultatywnie możliwe jest uzupełnienie danych adresowych pracownika, zarówno adresu zamieszkania, jak i adresu korespondencyjnego, a także jego danych kontaktowych, takich jak adres poczty elektronicznej czy numer telefonu. Rozwiązanie to pozwala na zachowanie pełnej transparentności wydatku bez naruszania zasad identyfikacji podatkowej stron transakcji.

Element Podmiot3 może wystąpić w strukturze faktury ustrukturyzowanej maksymalnie **100 razy,** co umożliwia wskazanie na jednej fakturze danych wielu podmiotów trzecich jednocześnie. Ma to szczególne znaczenie w przypadku złożonych transakcji gospodarczych, obejmujących kilku uczestników pośrednich, rozbudowane struktury organizacyjne lub wieloetapowe modele rozliczeń.

W efekcie Podmiot3 stanowi elastyczne narzędzie, które pozwala zachować zgodność faktury ustrukturyzowanej z realiami obrotu gospodarczego, a jednocześnie zapewnia kompletność i czytelność danych przekazywanych w ramach Krajowego Systemu e-Faktur.

Struktura FA(3) przewiduje 11 ról podmiotu trzeciego.

eprasa.pl 3414d05c96

Tabela 3. Role podmiotu trzeciego

Rola	Opis
1	2
Rola „1" – Faktor	Rola ta stosowana jest w przypadku, gdy na fakturze wykazywane są dane faktora, a więc podmiotu, który nabywa lub finansuje wierzytelności wynikające z faktury. Wskazanie faktora w Podmiot3 odzwierciedla praktykę obrotu gospodarczego, w której podmiot finansujący należność nie jest stroną transakcji sprzedaży, lecz odgrywa istotną rolę w jej rozliczeniu.
Rola „2" – Odbiorca	Rola „Odbiorca" dotyczy sytuacji, w których faktura zawiera dane jednostek wewnętrznych, oddziałów lub innych wyodrębnionych organizacyjnie struktur nabywcy, które faktycznie odbierają towar lub usługę, lecz nie są nabywcą w rozumieniu przepisów ustawy o VAT. Rozwiązanie to pozwala na precyzyjne wskazanie miejsca lub jednostki realizacji dostawy, bez zmiany statusu nabywcy.
Rola „3" – Podmiot pierwotny	Rola ta ma zastosowanie w przypadkach restrukturyzacyjnych, gdy na fakturze ujawniane są dane podmiotu, który w przeszłości dokonywał dostawy towarów lub świadczył usługi, lecz został przejęty lub przekształcony. Podmiot pierwotny nie jest już aktualnym podatnikiem dokonującym sprzedaży, jednak jego dane mogą mieć znaczenie informacyjne. Rola ta nie obejmuje przypadków korekt, o których mowa w art. 106j ust. 2 pkt 3 ustawy o VAT, gdzie dane te wykazywane są w elemencie Podmiot1K.
Rola „4" – Dodatkowy nabywca	Kod ten stosowany jest w sytuacji, gdy w ramach jednej faktury występuje więcej niż jeden nabywca. Dotyczy to kolejnych nabywców, innych niż wskazani w elemencie Podmiot2. Rozwiązanie to znajduje zastosowanie m.in. w transakcjach wielostronnych lub przy refakturowaniu kosztów między kilkoma podmiotami.
Rola „5" – Wystawca faktury	Rola „Wystawca faktury" odnosi się do przypadków, w których faktura jest wystawiana w imieniu podatnika przez inny podmiot, działający na podstawie udzielonego upoważnienia. Należy jednak podkreślić, że rola ta nie znajduje zastosowania w przypadku samofakturowania ani w sytuacjach, gdy fakturę wystawia komornik, organ egzekucyjny lub przedstawiciel podatkowy – w tych przypadkach dane wykazywane są w odrębnym elemencie PodmiotUpowazniony.
Rola „6" – Dokonujący płatności	Rola ta służy wskazaniu podmiotu, który reguluje zobowiązanie wynikające z faktury w miejsce nabywcy. Może to być np. podmiot z tej samej grupy kapitałowej, centrala finansująca spółki zależne lub inny podmiot realizujący płatność na podstawie odrębnych ustaleń umownych.
Rola „7" – JST – wystawca	Rola ta stosowana jest w przypadku jednostek samorządu terytorialnego, gdy faktura wystawiana jest przez jednostkę organizacyjną JST, działającą w ramach jej struktury.

eprasa.pl 3414d05c96

1	2
	Pozwala to na prawidłowe odwzorowanie relacji organizacyjnych JST w fakturze ustrukturyzowanej.
Rola „8" – JST – odbiorca	Analogicznie, rola „JST – odbiorca" dotyczy sytuacji, w których jednostka organizacyjna JST jest odbiorcą towaru lub usługi, mimo że formalnym nabywcą pozostaje jednostka samorządu terytorialnego jako podatnik.
Rola „9" – Członek GV – wystawca	Rola ta ma zastosowanie w ramach grupy VAT i pozwala na wskazanie członka grupy, który faktycznie wystawia fakturę, działając w imieniu grupy VAT jako jednego podatnika.
Rola „10" – Członek GV – odbiorca	Kod ten służy oznaczeniu członka grupy VAT, który jest odbiorcą towaru lub usługi w ramach transakcji realizowanej przez grupę VAT.
Rola „11" – Pracownik	Rola „Pracownik" została wprowadzona w strukturze FA(3) w celu usprawnienia rozliczania wydatków pracowniczych. Stosuje się ją w sytuacjach, gdy pracownik dokonuje zakupu towarów lub usług w imieniu i na rzecz swojego pracodawcy. W takim przypadku pracownik nie jest stroną transakcji, lecz jego dane identyfikacyjne i – fakultatywnie – kontaktowe mogą zostać wykazane w Podmiot3 w celach informacyjnych i dowodowych.

Jeżeli na fakturze występują dane podmiotu trzeciego pełniącego rolę inną niż wskazane powyżej, pole Rola pozostaje niewypełnione. W takiej sytuacji należy skorzystać z pól RolaInna oraz OpisRoli, opisując charakter udziału danego podmiotu w transakcji.

W przypadku samofakturowania dane nabywcy wykazywane są wyłącznie w elemencie Podmiot2, a faktura powinna zawierać adnotację „samofakturowanie", poprzez wskazanie wartości „1" w polu Fa/Adnotacje/P_17.

Jeżeli ten sam podmiot trzeci pełni na fakturze więcej niż jedną rolę, dopuszczalne jest albo wielokrotne wykazanie elementu Podmiot3 – osobno dla każdej roli – albo jednokrotne wskazanie Podmiot3 z jednoczesnym opisaniem kilku ról w polach RolaInna i OpisRoli.

PodmiotUpowazniony w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3)

Element PodmiotUpowazniony w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3) służy do identyfikacji podmiotu, który działa w imieniu podatnika w zakresie wystawienia faktury lub wykonania określonych czynności formalnych związanych z jej sporządzeniem. Jest to element opcjonalny, wykorzystywany wyłącznie w ściśle określonych sytuacjach, w których przepisy prawa dopuszczają udział podmiotu trzeciego jako reprezentanta podatnika w procesie fakturowania.

W praktyce PodmiotUpowazniony obejmuje takie podmioty jak komornik sądowy, organ egzekucyjny czy przedstawiciel podatkowy. Ich rola ma charakter szczególny,

eprasa.pl 3414d05c96

ponieważ nie polega jedynie na technicznym wystawieniu faktury, lecz wynika wprost z przepisów prawa podatkowego lub procedur egzekucyjnych. Z tego względu dane tych podmiotów nie są ujmowane w elemencie Podmiot3, lecz w odrębnej części struktury faktury, co pozwala na jednoznaczne rozróżnienie funkcji pełnionych przez poszczególne podmioty występujące na fakturze.

Element PodmiotUpowazniony ma istotne znaczenie z punktu widzenia odpowiedzialności podatkowej oraz kontroli poprawności dokumentowania transakcji. Wskazanie tego elementu umożliwia organom podatkowym ustalenie, że faktura została wystawiona przez podmiot działający na podstawie szczególnego upoważnienia ustawowego, a nie w ramach standardowych relacji handlowych. Ma to znaczenie m.in. w kontekście odpowiedzialności za błędy formalne czy rozliczenie podatku należnego.

Należy podkreślić, że element PodmiotUpowazniony nie znajduje zastosowania w przypadku samofakturowania ani w sytuacjach, gdy faktura wystawiana jest przez podmiot działający na podstawie umowy cywilnoprawnej w imieniu podatnika. W takich przypadkach zastosowanie znajdują inne elementy struktury FA(3). PodmiotUpowazniony pełni zatem funkcję wyspecjalizowaną, przeznaczoną wyłącznie dla szczególnych modeli wystawiania faktur, przewidzianych przez ustawodawcę.

Element FA w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3)

Element FA stanowi centralną i najobszerniejszą część struktury faktury ustrukturyzowanej FA(3). Zawiera on szczegółowe informacje dotyczące transakcji dokumentowanej fakturą i obejmuje zarówno elementy wynikające bezpośrednio z przepisów ustawy o VAT, jak i dodatkowe dane związane z rozliczeniami, płatnościami oraz warunkami handlowymi.

W ramach elementu FA odwzorowywana jest pełna treść faktury w rozumieniu prawnym, a więc m.in. data wystawienia, numer faktury, dane identyfikujące transakcję, pozycje towarowe i usługowe, stawki podatku, kwoty netto, VAT oraz wartości brutto. Element ten pozwala także na wskazanie szczególnych procedur podatkowych, adnotacji wymaganych przepisami prawa oraz informacji istotnych z punktu widzenia prawidłowego rozliczenia podatku.

Struktura FA została zaprojektowana w sposób umożliwiający elastyczne odwzorowanie różnorodnych modeli transakcyjnych – od prostych sprzedaży krajowych, po skomplikowane operacje międzynarodowe, transakcje objęte szczególnymi zasadami opodatkowania czy rozliczenia w ramach grup VAT. Dzięki temu faktura ustrukturyzowana nie jest jedynie cyfrowym odpowiednikiem faktury papierowej, lecz pełnoprawnym nośnikiem danych podatkowych, przetwarzanych automatycznie w systemach księgowych i analitycznych.

eprasa.pl 3414d05c96

Element FA obejmuje również informacje dotyczące płatności, takie jak terminy zapłaty, formy rozliczeń czy warunki handlowe, co wzmacnia jego funkcję dowodową i informacyjną. W praktyce to właśnie ta część struktury FA(3) ma kluczowe znaczenie dla prawidłowości rozliczeń podatkowych oraz dla automatyzacji procesów księgowych w ramach Krajowego Systemu e-Faktur.

Stopka w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3)

Element Stopka w strukturze FA(3) pełni funkcję uzupełniającą i informacyjną. Zawiera on pozostałe dane umieszczane na fakturze, które nie wpływają bezpośrednio na rozliczenie podatku, lecz są istotne z punktu widzenia identyfikacji podmiotu lub obrotu gospodarczego. Jest to element fakultatywny, co oznacza, że jego zastosowanie zależy od potrzeb podatnika oraz przyjętych standardów dokumentacyjnych.

W stopce faktury mogą zostać wykazane m.in. numery identyfikacyjne takie jak KRS czy REGON, a także inne informacje o charakterze formalnym lub organizacyjnym. Dane te nie są wymagane przepisami ustawy o VAT jako elementy obligatoryjne faktury, jednak w praktyce często pojawiają się na dokumentach księgowych, zwłaszcza w obrocie korporacyjnym lub w relacjach z instytucjami publicznymi.

Wprowadzenie elementu Stopka do struktury FA(3) pozwala na zachowanie ciągłości dotychczasowych praktyk rynkowych i przyzwyczajeń uczestników obrotu gospodarczego. Umożliwia on podatnikom zamieszczanie dodatkowych informacji bez ingerowania w zasadniczą część faktury czy w dane kluczowe z punktu widzenia rozliczeń podatkowych.

Z perspektywy KSeF Stopka pełni funkcję porządkującą i estetyczną, pozwalając na oddzielenie danych *stricte* podatkowych od informacji uzupełniających. Dzięki temu faktura ustrukturyzowana pozostaje dokumentem kompletnym, a jednocześnie przejrzystym i dostosowanym do realiów praktyki gospodarczej.

Załącznik w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3)

Element Zalacznik w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3) został przewidziany z myślą o transakcjach o szczególnie złożonym charakterze, w których liczba pozycji, jednostek miary lub wariantów cenowych utrudnia ich pełne i czytelne ujęcie w podstawowej części faktury. Jest to element fakultatywny, stosowany w sytuacjach uzasadnionych zakresem i stopniem szczegółowości danych transakcyjnych.

Załącznik może dotyczyć w szczególności dostaw towarów lub świadczenia usług, w których występuje rozbudowana specyfikacja ilościowa, różnorodne jednostki miary lub zróżnicowane ceny jednostkowe netto. Przeniesienie tych danych do załącznika pozwala na uproszczenie głównej części faktury, przy jednoczesnym zachowaniu kompletności informacji wymaganych dla celów podatkowych i rozliczeniowych.

Wprowadzenie elementu Zalacznik odzwierciedla potrzeby branż takich jak energetyka, telekomunikacja, gospodarka odpadami czy usługi masowe, gdzie jedna faktura może obejmować setki lub tysiące pozycji rozliczeniowych. Dzięki temu rozwiązaniu

eprasa.pl 3414d05c96

faktura ustrukturyzowana pozostaje czytelna i funkcjonalna, a jednocześnie spełnia wymogi formalne narzucone przez przepisy prawa.

Załącznik stanowi integralną część faktury ustrukturyzowanej, co oznacza, że dane w nim zawarte podlegają takim samym zasadom przetwarzania i archiwizacji w KSeF jak pozostałe elementy faktury. Rozwiązanie to zapewnia spójność dokumentacji podatkowej i umożliwia pełną automatyzację analizy danych, nawet w przypadku najbardziej złożonych transakcji.

1.3.2. Pola fakultatywne w schemie

Pola fakultatywne w strukturze faktury ustrukturyzowanej FA(3) stanowią jeden z najbardziej elastycznych elementów schemy KSeF. Ich istotą nie jest spełnienie minimalnych wymogów formalnych faktury, lecz umożliwienie wiernego odwzorowania rzeczywistych relacji gospodarczych, które często wykraczają poza prosty model sprzedawca–nabywca. Ustawodawca przewidział ich znaczną liczbę, zdając sobie sprawę z różnorodności modeli biznesowych, branż oraz sposobów rozliczeń funkcjonujących w obrocie gospodarczym.

Pola fakultatywne pozwalają na uzupełnienie faktury o informacje organizacyjne, techniczne i handlowe, które nie wpływają bezpośrednio na rozliczenie podatku VAT, lecz mają istotne znaczenie praktyczne dla stron transakcji. Dzięki nim faktura ustrukturyzowana przestaje być wyłącznie dokumentem podatkowym, a staje się pełnoprawnym nośnikiem danych wykorzystywanych w systemach księgowych, finansowych i controllingowych.

WAŻNE! Brak wypełnienia pól fakultatywnych nie skutkuje odrzuceniem faktury przez KSeF, jednak ich świadome wykorzystanie może znacząco usprawnić procesy księgowe oraz ograniczyć liczbę błędów i nieporozumień.

W praktyce to właśnie pola fakultatywne umożliwiają zachowanie ciągłości dotychczasowych praktyk fakturowania, znanych z faktur papierowych i elektronicznych funkcjonujących przed wdrożeniem KSeF. Ich liczba oraz różnorodność pokazują, że struktura FA(3) została zaprojektowana nie tylko z perspektywy fiskalnej, lecz także z myślą o realnych potrzebach podatników i księgowych.

Przykładowe pola fakultatywne:

1) DataZaplaty

   Pole fakultatywne umożliwiające wskazanie faktycznej daty uregulowania należności wynikającej z faktury. Choć nie jest ono wymagane przepisami VAT, ma istotne znaczenie dowodowe i organizacyjne, zwłaszcza w kontekście rozliczeń bezgotówkowych, kontroli terminowości płatności oraz automatyzacji procesów księgowych. W praktyce pole to bywa wykorzystywane do powiązania faktury z konkretnym przelewem bankowym lub rozliczeniem kompensacyjnym.

eprasa.pl 3414d05c96

2) FormaPlatnosci

Pole to pozwala na wskazanie sposobu uregulowania należności, np. przelew, gotówka, karta płatnicza, kompensata czy potrącenie. Choć brak tego pola nie wpływa na ważność faktury, jego zastosowanie znacząco zwiększa czytelność dokumentu i ułatwia analizę rozrachunków, zwłaszcza w podmiotach obsługujących dużą liczbę transakcji lub stosujących różne modele płatności.

W polu tym podaje się następujące oznaczenia:

- „1" – w przypadku płatności gotówką,
- „2" – w przypadku płatności kartą,
- „3" – w przypadku płatności bonem,
- „4" – w przypadku płatności czekiem,
- „5" – w przypadku kredytu,
- „6" – w przypadku płatności przelewem,
- „7" – w przypadku płatności mobilnej.

WAŻNE! Pole może dotyczyć płatności już dokonanej lub płatności przyszłej.

3) KursWaluty

Pole to umożliwia wskazanie kursu waluty zastosowanego do przeliczenia wartości faktury na potrzeby rozliczenia podatku VAT. Choć nie jest ono obligatoryjne, jego użycie pozwala na jednoznaczne ustalenie sposobu przeliczenia kwot, co ma znaczenie dowodowe w przypadku kontroli podatkowej oraz przy sporach dotyczących prawidłowości zastosowanego kursu.

4) Zamowienie

Fakultatywne pole umożliwiające powiązanie faktury z zamówieniem, umową lub innym dokumentem handlowym. W praktyce gospodarczej numer zamówienia często stanowi kluczowy identyfikator transakcji po stronie nabywcy. Jego wskazanie na fakturze ustrukturyzowanej ułatwia automatyczne księgowanie dokumentów oraz ich weryfikację w systemach ERP.

5) IDWew (Identyfikator wewnętrzny)

Jest to fakultatywne, lecz bardzo istotne pole techniczne umożliwiające identyfikację jednostek wewnętrznych podatnika, takich jak oddziały czy zakłady. IDWew jest generowany w KSeF i pozwala na precyzyjne przypisanie faktury do konkretnej jednostki organizacyjnej.

6) Procedura

Pole to służy do wskazania szczególnych procedur podatkowych mających zastosowanie do danej transakcji.

eprasa.pl 3414d05c96

W polu tym podaje się następujące oznaczenia procedur podatkowych:

- „WSTO_EE" – w przypadku procedury, o której mowa w § 10 ust. 4 pkt 2a rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji w zakresie podatku od towarów i usług (dalej jako rozporządzenie w sprawie JPK_VAT z deklaracją). Symbol „WSTO_EE" oznacza wewnątrzwspólnotową sprzedaż na odległość towarów, które w momencie rozpoczęcia ich wysyłki lub transportu znajdują się na terytorium kraju, oraz świadczenie usług telekomunikacyjnych, nadawczych i elektronicznych, o których mowa w art. 28k ustawy o VAT, na rzecz podmiotów niebędących podatnikami, posiadających siedzibę, stałe miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu na terytorium państwa członkowskiego innym niż terytorium kraju.
- „IED" – w przypadku procedury, o której mowa w § 10 ust. 4 pkt 2b rozporządzenia w sprawie JPK_VAT z deklaracją. Symbol „IED" oznacza dostawę towarów, o której mowa w art. 7a ust. 1 i 2 ustawy, dokonaną przez podatnika ułatwiającego tę dostawę, który nie korzysta z procedury szczególnej, o której mowa w dziale XII w rozdziale 6a lub 9 ustawy lub w odpowiadających im regulacjach, dla której miejscem dostawy jest terytorium kraju.
- „TT_D" – w przypadku procedury, o której mowa w § 10 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia w sprawie JPK_VAT z deklaracją. Symbol „TT_D" oznacza dostawę towarów poza terytorium kraju dokonaną przez drugiego w kolejności podatnika VAT w ramach transakcji trójstronnej w procedurze uproszczonej, o której mowa w dziale XII rozdziale 8 ustawy.
- „I_42" – w przypadku procedury, o której mowa § 10 ust. 4 pkt 8 rozporządzenia w sprawie JPK_VAT z deklaracją. Symbol „I_42" oznacza wewnątrzwspólnotową dostawę towarów następującą po imporcie tych towarów w ramach procedury celnej 42 (import).
- „I_63" w przypadku procedury, o której mowa § 10 ust. 4 pkt 9 rozporządzenia w sprawie JPK_VAT z deklaracją. Symbol „I_63" oznacza wewnątrzwspólnotową dostawę towarów następującą po imporcie tych towarów w ramach procedury celnej 63 (import).
- „B_SPV" w przypadku procedury, o której mowa w § 10 ust. 4 pkt 10 rozporządzenia w sprawie JPK_VAT z deklaracją. Symbol „B_SPV" oznacza transfer bonu jednego przeznaczenia dokonany przez podatnika działającego we własnym imieniu, opodatkowany zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy.
- „B_SPV_DOSTAWA" – w przypadku procedury, o której mowa w § 10 ust. 4 pkt 11 rozporządzenia w sprawie JPK_VAT z deklaracją. Symbol „B_SPV_DOSTAWA" oznacza dostawę towarów oraz świadczenie usług, których dotyczy bon jednego przeznaczenia, na rzecz podatnika, który wyemitował bon zgodnie z art. 8a ust. 4 ustawy.
- „B_MPV_PROWIZJA" – w przypadku procedury, o której mowa w § 10 ust. 4 pkt 12 rozporządzenia w sprawie JPK_VAT z deklaracją. Symbol „B_MPV_PROWIZJA"

eprasa.pl 3414d05c96

oznacza świadczenie usług pośrednictwa oraz innych usług dotyczących transferu bonu różnego przeznaczenia, opodatkowanych zgodnie z art. 8b ust. 2 ustawy.

7) Adnotacje (np. P_17 – samofakturowanie)

   Pola adnotacyjne pozwalają na formalne oznaczenie szczególnych procedur, takich jak samofakturowanie. Ich zastosowanie ma znaczenie dowodowe i porządkujące, zwłaszcza w relacjach międzynarodowych lub przy kontroli podatkowej.

8) WarunkiTransakcji/Informacje dodatkowe

   Choć nie wpływają na rozliczenie VAT, pola te umożliwiają zamieszczenie informacji handlowych, takich jak warunki realizacji dostawy, klauzule umowne czy dodatkowe uzgodnienia stron. Pozwala to na ograniczenie liczby dokumentów towarzyszących fakturze.

   Element fakultatywny WarunkiTransakcji zawiera informacje dotyczące warunków transakcji, w oparciu o które realizowana jest dostawa towarów lub świadczenie usług dokumentowane fakturą. Są to m.in.:

   - daty oraz numery zamówień,
   - daty oraz numery umów,
   - numery partii towarów,
   - informacje w zakresie warunków dostawy, tzw. Incoterms,
   - kurs umowny i waluta umowna,
   - informacje dotyczące warunków transportu towaru,
   - oznaczenie, że dostawa jest realizowana przez podmiot pośredniczący, o którym mowa w art. 22 ust. 2d ustawy o VAT.

9) Dane dotyczące płatności (np. termin płatności, sposób zapłaty)

   Pola fakultatywne związane z płatnością mają znaczenie praktyczne i organizacyjne. Ułatwiają identyfikację zobowiązań, automatyzację windykacji oraz uzgadnianie rozrachunków, mimo że nie są elementami obligatoryjnymi faktury w rozumieniu VAT.

10) UwagiDodatkowe

    Pole fakultatywne o charakterze opisowym, pozwalające na zamieszczenie dodatkowych informacji, które nie mieszczą się w standardowych elementach schemy FA(3). Mogą to być np. informacje organizacyjne, odniesienia do ustaleń umownych, klauzule informacyjne lub dane pomocnicze istotne dla stron transakcji. Pole to zwiększa elastyczność faktury ustrukturyzowanej, bez ingerencji w jej część podatkową.

1.3.3. Obowiązkowe elementy techniczne schematu XML faktury ustrukturyzowanej FA(3)

Schemat XML faktury ustrukturyzowanej FA(3) stanowi techniczny fundament funkcjonowania Krajowego Systemu e-Faktur. Jego podstawowym celem jest zapewnienie

eprasa.pl 3414d05c96

jednoznacznego, uporządkowanego i maszynowo przetwarzalnego zapisu danych, który umożliwia automatyczną weryfikację, archiwizację oraz analizę informacji podatkowych. Konstrukcja schematu XML nie jest zatem jedynie kwestią technologiczną, lecz bezpośrednio wpływa na sposób dokumentowania transakcji i poprawność rozliczeń podatkowych.

Schemat FA(3) opiera się na hierarchicznej strukturze elementów i podelementów, w której każdy węzeł posiada ściśle określone znaczenie, zakres oraz relacje z innymi częściami dokumentu. Każdy element może mieć charakter obowiązkowy albo fakultatywny, co zostało jednoznacznie określone w dokumentacji schemy. Rozróżnienie to ma kluczowe znaczenie praktyczne, ponieważ brak elementu obowiązkowego skutkuje odrzuceniem faktury przez KSeF już na etapie walidacji technicznej.

Istotnym aspektem technicznym schematu XML są typy danych przypisane do poszczególnych pól. Schemat FA(3) precyzyjnie określa, czy dane pole przyjmuje wartości tekstowe, numeryczne, daty czy wartości logiczne. Dodatkowo wprowadzono ograniczenia co do długości pól, zakresów wartości oraz dopuszczalnych formatów, takich jak format daty czy liczby dziesiętne. Rozwiązanie to zapewnia spójność danych oraz eliminuje dowolność interpretacyjną przy ich wprowadzaniu.

Schemat XML przewiduje także stosowanie słowników wartości oraz kodów, w szczególności w polach opisujących role podmiotów, rodzaje transakcji czy procedury podatkowe. Zastosowanie kodów zamiast opisów tekstowych umożliwia jednoznaczne odczytanie znaczenia danych przez systemy informatyczne, niezależnie od języka czy praktyki księgowej stosowanej przez podatnika. Jednocześnie schemat dopuszcza stosowanie pól opisowych, które pełnią funkcję uzupełniającą i informacyjną.

Kolejnym istotnym elementem technicznym jest możliwość wielokrotnego występowania niektórych struktur, takich jak pozycje faktury, podmioty trzecie czy załączniki. Schemat FA(3) określa maksymalną liczbę powtórzeń poszczególnych elementów, co pozwala na obsługę zarówno prostych, jak i bardzo złożonych transakcji, bez utraty przejrzystości i spójności danych.

Walidacja techniczna schematu XML odbywa się na podstawie reguł formalnych, niezależnych od oceny merytorycznej transakcji. Oznacza to, że system KSeF weryfikuje zgodność struktury dokumentu z obowiązującą schemą, poprawność formatów danych oraz kompletność wymaganych elementów. Dopiero pozytywne przejście tej walidacji umożliwia przyjęcie faktury do systemu i nadanie jej numeru identyfikującego w KSeF.

Elementy techniczne schematu XML FA(3) tworzą zatem spójny i zamknięty system reguł, który zapewnia jednolitość dokumentowania faktur w skali całego kraju. Ich prawidłowe zrozumienie i stosowanie ma kluczowe znaczenie nie tylko dla działów IT, lecz także dla księgowych i doradców podatkowych, ponieważ błędy techniczne mogą skutkować poważnymi konsekwencjami w procesie fakturowania i rozliczeń podatkowych.

eprasa.pl 3414d05c96

1.4. Data wystawienia a data sprzedaży w fakturze w KSeF

Jednym z kluczowych zagadnień związanych z funkcjonowaniem Krajowego Systemu e-Faktur jest prawidłowe ustalenie daty wystawienia faktury. W systemie KSeF pojęcie to nie ma teoretycznie jednego, uniwersalnego przepisu, lecz jego rozumienie uzależnione jest od trybu wystawienia faktury, w jakim podatnik działa.

W trybie online, który stanowi podstawowy i domyślny sposób wystawiania faktur w KSeF, datą wystawienia faktury jest dzień jej przesłania do Krajowego Systemu e-Faktur. Oznacza to, że data wskazana przez podatnika manualnie (w polu P1 schemy) musi być zgodna z faktyczną datą wysłania faktury do systemu. Jeżeli te daty nie są tożsame, faktura – niezależnie od intencji podatnika – przestaje być fakturą wystawioną w trybie online i zostaje zakwalifikowana jako faktura wystawiona w trybie offline24. W konsekwencji data przesłania do KSeF pełni w trybie online funkcję rozstrzygającą i determinuje moment formalnego wystawienia faktury.

Odmiennie ukształtowana jest data wystawienia faktury w trybach **offline,** obejmujących tryb awarii zwykłej, jak i tryb niedostępności, a także tryb offline24. We wszystkich tych przypadkach ustawodawca przyjmuje jednolitą zasadę, zgodnie z którą datą wystawienia faktury jest data wskazana przez podatnika na fakturze, o której mowa w art. 106e ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT. Data ta nie jest zatem uzależniona od momentu przesłania faktury do KSeF ani od chwili nadania jej numeru identyfikującego w systemie czy daty jej wytworzenia. Rozróżnienie to ma istotne znaczenie praktyczne. W trybach offline podatnik może wystawić fakturę w określonym dniu, a następnie – w ustawowo przewidzianym terminie – przesłać ją do KSeF w celu nadania numeru identyfikującego. Samo przesłanie faktury do systemu nie wpływa już na datę jej wystawienia, którą pozostaje data „ręczna", zadeklarowana przez podatnika na fakturze. Jak jednak się nad tym zastanowimy, to skoro w przypadku awarii zwykłej, niedostępności systemu czy offline24 datą wystawienia jest data wskazana przez podatnika w polu P1, a w przypadku trybu online data w polu P1 ma być zbieżna z datą przesłania faktury do KSeF, to finalnie okaże się, że w każdym z tych przypadków datą wystawienia będzie data wskazana przez podatnika w polu P1.

Należy przy tym podkreślić, że data wystawienia faktury w KSeF nie zawsze pokrywa się z datą jej otrzymania przez nabywcę. W trybie online faktura uznawana jest za otrzymaną z chwilą nadania jej numeru KSeF, natomiast w trybach offline – co do zasady – z chwilą jej faktycznego otrzymania przez nabywcę, chyba że przepisy przewidują inne rozwiązanie. Rozróżnienie tych dat ma znaczenie m.in. dla momentu ujęcia faktury w ewidencjach podatkowych po stronie nabywcy. W rezultacie data wystawienia faktury w KSeF przestaje być jedynie formalnym elementem dokumentu, a staje się kluczowym parametrem systemowym, który wpływa na sposób funkcjonowania faktury w obrocie prawnym i podatkowym.

eprasa.pl 3414d05c96

WAŻNE! Świadome zarządzanie datą wystawienia faktury w KSeF – w szczególności w relacji do daty przesłania faktury do KSeF – jest jednym z najważniejszych obowiązków podatnika w systemie e-fakturowania.

Z kolei potocznie nazywana data sprzedaży, czyli data dokonania lub zakończenia dostawy towarów lub wykonania usługi lub data otrzymania zapłaty, jest jednym z podstawowych pojęć funkcjonujących w systemie podatku od towarów i usług, choć – co istotne – nie została zdefiniowana wprost w ustawie o VAT jako odrębna definicja legalna. Jej znaczenie wynika jednak w sposób pośredni z przepisów regulujących moment powstania obowiązku podatkowego oraz z zakresu danych, jakie powinna zawierać faktura. Zgodnie z art. 19a ustawy o VAT obowiązek podatkowy, co do zasady, powstaje z chwilą dokonania dostawy towarów lub wykonania usługi. To właśnie ten moment – czyli faktyczne spełnienie świadczenia – jest w praktyce utożsamiany z datą sprzedaży. W przypadku dostawy towarów będzie to zatem dzień, w którym nastąpiło przeniesienie prawa do rozporządzania towarem jak właściciel, natomiast przy świadczeniu usług – dzień wykonania usługi albo zakończenia jej realizacji. Znaczenie daty sprzedaży zostało dodatkowo potwierdzone w art. 106e ust. 1 pkt 6 ustawy o VAT. Wskazuje on, że faktura powinna zawierać datę dokonania lub zakończenia dostawy towarów albo wykonania usługi, o ile taka data jest określona i różni się od daty wystawienia faktury. W praktyce właśnie ta data jest ujmowana na fakturze jako data sprzedaży.

WAŻNE! Data sprzedaży nie jest tożsama z datą wystawienia faktury.

Warto podkreślić, że data sprzedaży nie jest tożsama z datą wystawienia faktury i pełni odmienną funkcję prawnopodatkową. Data sprzedaży odnosi się do zdarzenia gospodarczego – rzeczywistego wykonania czynności opodatkowanej – natomiast data wystawienia faktury odnosi się do momentu sporządzenia dokumentu potwierdzającego to zdarzenie. Są to zatem dwie różne daty, które mogą – lecz nie muszą – przypadać na ten sam dzień. Różnica ta ma szczególne znaczenie w sytuacjach, gdy faktura wystawiana jest po dokonaniu sprzedaży, co w praktyce jest regułą, a nie wyjątkiem. Przykładowo dostawa towaru może zostać zrealizowana ostatniego dnia miesiąca, natomiast faktura – zgodnie z art. 106i ustawy o VAT – wystawiona dopiero do 15. dnia miesiąca następnego. W takim przypadku data sprzedaży przypada na miesiąc wcześniejszy niż data wystawienia faktury, co bezpośrednio wpływa na okres rozliczeniowy VAT.

Data sprzedaży ma kluczowe znaczenie dla ustalenia momentu powstania obowiązku podatkowego, a w konsekwencji dla określenia właściwego okresu rozliczeniowego, w którym sprzedaż powinna zostać wykazana w ewidencji VAT. Data wystawienia faktury, choć istotna z punktu widzenia formalnego, nie decyduje co do zasady o tym,

eprasa.pl 3414d05c96

kiedy podatek należny staje się wymagalny, chyba że obowiązek podatkowy powstaje z chwilą jej wystawienia, jak wskazuje np. art. 19a ust. 5 pkt 4 ustawy o VAT. W systemie KSeF rozróżnienie to nabiera dodatkowego znaczenia. Data wystawienia faktury może być uzależniona od trybu jej wystawienia (online, offline), podczas gdy data sprzedaży pozostaje niezmienna i wynika wyłącznie z momentu dokonania czynności opodatkowanej.

Podsumowując, data sprzedaży jest datą materialną, odnoszącą się do rzeczywistego wykonania dostawy towarów lub świadczenia usług, natomiast data wystawienia faktury ma charakter formalny i dokumentacyjny. Ich rozróżnienie jest niezbędne dla prawidłowego stosowania przepisów ustawy o VAT, zarówno w klasycznym modelu fakturowania, jak i w realiach obowiązkowego Krajowego Systemu e-Faktur.

1.5. Wystawianie faktur w KSeF krok po kroku

Prawidłowe wystawianie faktur w Krajowym Systemie e-Faktur to jeden z kluczowych elementów codziennej pracy podatników VAT. System wprowadza jednolite zasady tworzenia dokumentów niezależnie od rodzaju transakcji czy formy rozliczenia, co wymaga dobrej znajomości zarówno przepisów, jak i praktycznych procedur.

W niniejszym rozdziale przedstawiono krok po kroku proces wystawiania faktur sprzedaży, w tym faktur wystawianych w walutach obcych, faktur zaliczkowych i korygujących, faktur VAT marża, faktur uproszczonych oraz duplikatów faktur. Celem rozdziału jest pokazanie, jak poprawnie przygotować poszczególne typy dokumentów w systemie, na co zwrócić szczególną uwagę oraz jak uniknąć najczęstszych błędów w praktyce.

1.5.1. Wystawianie faktury sprzedaży

W warunkach obowiązkowego KSeF faktura sprzedaży przyjmuje postać faktury ustrukturyzowanej, czyli dokumentu wystawianego przy użyciu KSeF oraz opisanego schemą FA. Faktura taka uzyskuje skuteczność prawną z chwilą przydzielenia numeru identyfikującego w KSeF, a nie z chwilą jej sporządzenia w systemie finansowo-księgowym podatnika.

Wystawienie faktury sprzedaży w KSeF nie polega zatem na wygenerowaniu pliku PDF, lecz na przesłaniu do systemu odpowiednio zbudowanego pliku XML zgodnego z obowiązującą strukturą logiczną.

Proces wystawienia faktury sprzedaży w KSeF można podzielić na następujące etapy:

1) **Identyfikacja zdarzenia gospodarczego** – ustalenie, czy doszło do dostawy towarów lub wykonania usługi oraz jaka jest data powstania obowiązku podatkowego.
2) **Weryfikacja danych kontrahenta** – w szczególności numeru NIP, statusu podatnika VAT oraz rodzaju transakcji (B2B, B2C, transakcja zagraniczna).

eprasa.pl 3414d05c96

3) **Wprowadzenie danych faktury do systemu księgowego** – zgodnie z wymaganiami schemy FA, w tym danych stron, przedmiotu sprzedaży, kwot oraz stawek VAT.
4) **Wysłanie faktury do KSeF** – przy użyciu odpowiedniego interfejsu (API, aplikacja MF lub system zintegrowany).
5) **Przydzielenie numeru KSeF** – moment ten ma kluczowe znaczenie prawne, gdyż od tej chwili faktura uznawana jest za wystawioną.
6) **Udostępnienie faktury nabywcy** – poprzez KSeF albo poza systemem (np. PDF informacyjny).

1.5.2. Faktura sprzedaży w walucie obcej w KSeF

KSeF dopuszcza wystawianie faktur w walutach obcych. W schemie FA przewidziano pola umożliwiające wskazanie:

- waluty, w jakiej wyrażona jest kwota należności,
- kursu waluty,
- źródła kursu (NBP lub EBC).

Niezależnie od waluty transakcji kwota podatku VAT musi zostać wykazana w złotych, co wynika bezpośrednio z przepisów ustawy o VAT. W praktyce oznacza to konieczność prawidłowego uzupełnienia pól przeliczeniowych w strukturze logicznej faktury.

1.5.3. Wystawianie faktury zaliczkowej

Otrzymanie całości lub części zapłaty przed dokonaniem dostawy towaru lub wykonaniem usługi powoduje – co do zasady – powstanie obowiązku podatkowego w VAT w odniesieniu do otrzymanej kwoty. W takim przypadku podatnik zobowiązany jest do wystawienia faktury zaliczkowej. Obowiązku wystawienia faktury zaliczkowej nie ma w sytuacji, gdy podatnik wykona usługę lub dokona dostawy towaru w tym samym miesiącu, w którym otrzymał zaliczkę.

WAŻNE! W KSeF faktura zaliczkowa nie stanowi odrębnego typu dokumentu, lecz jest szczególnym przypadkiem faktury sprzedaży, odpowiednio oznaczonym w strukturze FA.

Zakres danych faktury zaliczkowej w strukturze FA

Faktura zaliczkowa powinna zawierać:

- kwotę otrzymanej zaliczki,
- kwotę podatku VAT przypadającą na tę zaliczkę,
- opis przyszłej dostawy lub usługi,
- jeżeli są znane – dane dotyczące zamówienia lub umowy.

eprasa.pl 3414d05c96

Schemat FA umożliwia wykazanie częściowej podstawy opodatkowania oraz powiązanie faktury zaliczkowej z fakturą końcową.

Faktura końcowa po otrzymaniu zaliczek

Po wykonaniu świadczenia podatnik wystawia fakturę końcową, w której:

- wykazuje pełną wartość transakcji,
- pomniejsza kwotę podatku należnego o VAT rozliczony w fakturach zaliczkowych,
- wskazuje numery identyfikujące faktury zaliczkowe w KSeF.

1.5.4. Wystawianie faktury korygującej

Faktura korygująca w Krajowym Systemie e-Faktur stanowi odrębny dokument ustrukturyzowany, sporządzany zgodnie z obowiązującą strukturą logiczną FA(3). Nie jest ona „edycją" ani „modyfikacją" faktury pierwotnej, lecz samodzielnym dokumentem, który musi jednoznacznie identyfikować fakturę korygowaną. Identyfikacja ta w środowisku KSeF odbywa się przede wszystkim poprzez wskazanie numeru identyfikującego fakturę pierwotną w KSeF, który został nadany w chwili jej przyjęcia do systemu.

Z perspektywy technicznej i prawnej faktura korygująca funkcjonuje więc w KSeF jako nowy byt dokumentowy, posiadający własny numer KSeF, własną datę wytworzenia pliku XML oraz własne skutki w ewidencjach podatkowych. Jednocześnie jej treść jest ściśle powiązana z fakturą pierwotną – w zakresie zarówno danych formalnych, jak i wartościowych.

1.5.4.1. Przyczyny wystawienia faktury korygującej

Faktura korygująca wystawiana jest w szczególności w sytuacjach przewidzianych w przepisach ustawy o VAT, a więc m.in. w przypadku:

- udzielenia rabatu lub opustu, zarówno po dokonaniu sprzedaży, jak i w ramach korekt zbiorczych,
- zwrotu towarów lub zwrotu całości bądź części zapłaty,
- podwyższenia lub obniżenia ceny po wystawieniu faktury pierwotnej,
- stwierdzenia błędów formalnych (np. w nazwie kontrahenta, adresie, oznaczeniach) lub rachunkowych,
- zmiany danych wpływających na podstawę opodatkowania lub kwotę podatku.

W KSeF katalog przyczyn korekty nie ulega rozszerzeniu ani zawężeniu – system nie wprowadza nowych materialnoprawnych przesłanek korekty, lecz narzuca jednolite zasady jej dokumentowania.

1.5.4.2. Korekty faktur wystawionych przed wejściem w życie obowiązkowego KSeF

Istotnym i często problematycznym zagadnieniem jest kwestia korekt faktur pierwotnych, które zostały wystawione przed wejściem w życie obowiązku stosowania KSeF,

eprasa.pl 3414d05c96

a więc przed 1 lutego 2026 r. Zgodnie z wyraźnymi wytycznymi wynikającymi z broszury informacyjnej dotyczącej struktury logicznej FA(3) faktury korygujące wystawiane po tej dacie muszą być sporządzane w KSeF, niezależnie od tego, w jakim trybie została wystawiona faktura pierwotna.

Oznacza to, że:

- korekta faktury wystawionej pierwotnie w postaci papierowej,
- korekta faktury elektronicznej „pozaksefowej" (PDF, EDI),
- korekta faktury wystawionej w strukturze FA(1) lub FA(2)

od 1 lutego 2026 r. powinna zostać wystawiona jako faktura ustrukturyzowana w FA(3) i przesłana do KSeF. System dopuszcza więc sytuację, w której faktura pierwotna nie istnieje w KSeF, natomiast jej korekta już tak. W takim przypadku w strukturze faktury korygującej wskazuje się dane identyfikujące dokument pierwotny w sposób przewidziany przepisami, mimo braku numeru KSeF faktury pierwotnej.

Rozwiązanie to ma charakter systemowy i służy zapewnieniu, że wszystkie bieżące zdarzenia korygujące po 1 lutego 2026 r. będą już objęte centralnym obiegiem dokumentów, nawet jeśli pierwotna sprzedaż miała miejsce w „przedksefowej" rzeczywistości.

1.5.4.3. Rozliczenie korekt w KSeF

KSeF nie zmienia zasad materialnoprawnych dotyczących momentu ujęcia korekty w rozliczeniach VAT. Rola KSeF polega natomiast na uporządkowaniu i ujednoliceniu obiegu dokumentów oraz zapewnieniu jednoznacznej identyfikacji faktur w systemie. W praktyce oznacza to, że moment przydzielenia numeru KSeF fakturze korygującej staje się kluczowym punktem odniesienia z perspektywy technicznej, choć nie zawsze przesądza o momencie podatkowym.

1.5.4.4. Błędny NIP na fakturze pierwotnej a korekta w KSeF

Szczególnej uwagi wymaga sytuacja, w której na fakturze pierwotnej został wskazany nieprawidłowy numer NIP nabywcy. W realiach KSeF błąd ten może mieć daleko idące konsekwencje, ponieważ to właśnie numer NIP ujęty w strukturze FA(3) decyduje o tym, komu faktura zostanie udostępniona w systemie.

Jeżeli na fakturze pierwotnej:

- wskazano błędny NIP,
- wskazano NIP innego podmiotu,

to faktura ta nie zostanie udostępniona właściwemu nabywcy w KSeF lub nie dotrze do nikogo. W takiej sytuacji konieczne jest wystawienie faktury korygującej fakturę pierwotną do zera. Następnie podatnik musi wystawić fakturę na dane właściwego nabywcy, czyli poprawny NIP nabywcy.

eprasa.pl 3414d05c96

Należy przy tym podkreślić, że KSeF nie pozwala na „podmianę" nabywcy bez śladu – każda zmiana danych identyfikacyjnych pozostaje widoczna w historii dokumentów i może być analizowana przez organy podatkowe. W konsekwencji błędny NIP na fakturze pierwotnej nie jest jedynie uchybieniem formalnym, lecz potencjalnym źródłem ryzyka w zakresie prawa do odliczenia VAT po stronie nabywcy oraz poprawności ewidencji po stronie sprzedawcy.

1.5.5. Wystawianie faktury VAT marża

Faktura wystawiana w procedurze VAT marża również podlega obowiązkowi wystawienia w KSeF. Schemat FA przewiduje odpowiednie oznaczenia pozwalające na identyfikację tej procedury.

Zakres danych

Na fakturze VAT marża:

- nie wykazuje się stawki ani kwoty VAT,
- obowiązkowo zamieszcza się oznaczenie procedury marży.

Nabywca nie ma prawa do odliczenia podatku VAT z takiej faktury.

1.5.6. Wystawianie faktur uproszczonych

Faktury uproszczone, w tym paragony fiskalne zawierające numer NIP nabywcy, podlegają szczególnym zasadom w okresach przejściowych związanych z wdrożeniem Krajowego Systemu e-Faktur. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami oraz wytycznymi zawartymi w broszurze informacyjnej dotyczącej struktury logicznej FA(3) do końca 2026 r. dopuszczalne jest uznawanie paragonów z NIP nabywcy za faktury w rozumieniu ustawy o VAT.

Nie oznacza to jednak pełnej dowolności w zakresie danych przekazywanych do KSeF. Wręcz przeciwnie – nawet faktura uproszczona, mimo ograniczonego zakresu informacji wynikającego z art. 106e ust. 5 pkt 3 ustawy o VAT, musi spełniać minimalne wymogi techniczne i semantyczne struktury FA, aby mogła zostać poprawnie przyjęta przez system.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że obligatoryjne pozostają podstawowe elementy schemy FA(3), bez których faktura – niezależnie od swojego charakteru – nie może zostać uznana za prawidłowo wystawioną w KSeF. Dotyczy to w szczególności elementów nagłówkowych oraz danych identyfikujących sprzedawcę. W strukturze FA(3) zawsze obowiązkowo musi zostać wypełniony element Podmiot1, obejmujący dane sprzedawcy, w tym przede wszystkim jego numer NIP. Broszura jednoznacznie wskazuje, że brak NIP sprzedawcy w polu Podmiot1/DaneIdentyfikacyjne uniemożliwia wystawienie faktury w KSeF, niezależnie od tego, czy mamy do czynienia z fakturą uproszczoną czy „pełną"

W zakresie danych nabywcy zastosowanie mają już szczególne regulacje właściwe dla faktur uproszczonych. W takich przypadkach dopuszczalne jest ograniczenie danych

eprasa.pl 3414d05c96

w elemencie Podmiot2 wyłącznie do numeru identyfikacji podatkowej nabywcy (NIP). Broszura FA(3) wprost potwierdza, że przy fakturach, o których mowa w art. 106e ust. 5 pkt 3 ustawy o VAT (tj. gdy kwota należności ogółem nie przekracza 450 zł albo 100 euro), nie ma obowiązku wykazywania nazwy ani adresu nabywcy, o ile prawidłowo wskazano jego NIP w polu Podmiot2/DaneIdentyfikacyjne.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że poprawne wskazanie NIP nabywcy ma w KSeF znaczenie nie tylko formalne, lecz również funkcjonalne. Broszura wyraźnie podkreśla, że faktura zostanie udostępniona nabywcy w KSeF wyłącznie wtedy, gdy jego NIP zostanie wskazany w dedykowanym polu NIP, a nie w innych polach identyfikacyjnych, takich jak NrVatUE czy NrID. Błędne umieszczenie numeru NIP skutkuje tym, że faktura – mimo technicznego przyjęcia do systemu – nie trafi do właściwego odbiorcy.

Poza danymi identyfikacyjnymi stron nawet faktura uproszczona musi zawierać obligatoryjne dane transakcyjne przewidziane w strukturze FA(3). W szczególności konieczne jest ujęcie informacji pozwalających na określenie podstawy opodatkowania oraz kwoty podatku. Oznacza to, że w części merytorycznej faktury (element FA) muszą zostać wykazane co najmniej:

- data wystawienia faktury,
- wartość sprzedaży,
- stawka podatku VAT,
- kwota podatku VAT.

Broszura FA(3) wyraźnie wskazuje, że techniczna możliwość pominięcia niektórych pól nie oznacza ich dopuszczalności z perspektywy merytorycznej, jeżeli dane te są wymagane przepisami ustawy o VAT. W konsekwencji, nawet jeśli system KSeF przyjmie fakturę uproszczoną z niepełnymi danymi, nie oznacza to automatycznie, że dokument taki będzie uznany za prawidłowy na gruncie podatkowym.

Podsumowując, faktura uproszczona – w tym paragon z NIP nabywcy – funkcjonująca w środowisku KSeF musi spełniać minimalny, lecz ściśle określony zakres obowiązkowych pól. Obejmuje on zawsze pełne dane sprzedawcy, prawidłowo wskazany NIP nabywcy oraz podstawowe dane pozwalające na ustalenie kwoty podatku. Ograniczenie zakresu danych dotyczy wyłącznie tych elementów, które ustawodawca wprost dopuścił do pominięcia, a nie dowolnego „odchudzania" faktury z punktu widzenia schemy FA(3).

1.5.7. Wystawianie duplikatu faktury

W praktyce funkcjonowania Krajowego Systemu e-Faktur potrzeba wystawiania duplikatów faktur ulega znacznemu ograniczeniu, a w wielu przypadkach zostaje całkowicie wyeliminowana. Wynika to z samej istoty KSeF jako systemu centralnego, w którym faktura ustrukturyzowana – po skutecznym przesłaniu i nadaniu numeru identyfikującego – jest trwale przechowywana w państwowym repozytorium i pozostaje dostępna dla podmiotów uprawnionych przez cały okres jej archiwizacji. Oznacza to, że utrata

eprasa.pl 3414d05c96

faktury w sensie technicznym – typowa dla obrotu papierowego lub plików PDF przesyłanych e-mailem – co do zasady nie jest już możliwa lub będzie przypadkiem rzadkim. Jeżeli faktura została przyjęta do KSeF, posiada numer KSeF i status faktury ustrukturyzowanej, to jej treść może zostać w każdym momencie ponownie pobrana z systemu przez podmiot posiadający odpowiednie uprawnienia. W konsekwencji klasyczna funkcja duplikatu, rozumianego jako ponowne wystawienie dokumentu w przypadku jego zagubienia lub zniszczenia, traci swoje uzasadnienie. Nabywca nie musi już zwracać się do sprzedawcy o wystawienie duplikatu faktury, ponieważ oryginał dokumentu wciąż istnieje w systemie i jest możliwy do samodzielnego pobrania. Dotyczy to zarówno sytuacji bieżących, jak i przypadków, w których od wystawienia faktury upłynął dłuższy czas, a dokument jest potrzebny np. do celów dowodowych, kontrolnych lub księgowych. Oczywiście w przypadku nabywców zagranicznych czy w innych sytuacjach wskazanych w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT przewidziany jest obowiązek wydania duplikatu lub ponownego udostępnienia faktury.

Co istotne, centralne przechowywanie faktur w KSeF zmienia również ciężar odpowiedzialności za dostęp do dokumentów. Brak faktury po stronie nabywcy nie wynika już z zaniedbania sprzedawcy (np. niewysłania duplikatu), lecz z braku nadanych uprawnień, niewłaściwej organizacji dostępu do KSeF albo problemów po stronie systemów wewnętrznych podatnika. Z perspektywy prawa podatkowego oznacza to, że argument „braku faktury" traci na znaczeniu jako usprawiedliwienie braku ujęcia dokumentu w ewidencjach.

Jednocześnie należy podkreślić, że KSeF nie przewiduje instytucji „duplikatu faktury ustrukturyzowanej" w sensie technicznym. System nie umożliwia wystawienia drugiego dokumentu o tym samym numerze KSeF ani oznaczenia faktury jako duplikatu.

W praktyce gospodarczej mogą jednak pojawić się sytuacje przejściowe lub szczególne, w których podatnicy nadal posługują się pojęciem „duplikat", zwłaszcza w odniesieniu do:

- faktur wystawionych przed obowiązkowym KSeF, które nie były pierwotnie objęte systemem,
- dokumentów wystawionych poza KSeF w okresach awarii lub w trybach offline,
- żądań kontrahentów przyzwyczajonych do tradycyjnego obrotu dokumentami.

W takich przypadkach kluczowe znaczenie ma prawidłowe rozróżnienie pomiędzy duplikatem w rozumieniu historycznym a ponownym udostępnieniem faktury ustrukturyzowanej z KSeF, która nie stanowi nowego dokumentu i nie wywołuje dodatkowych skutków podatkowych. Pobranie faktury z KSeF – niezależnie od tego, ile razy nastąpi – nie zmienia jej statusu prawnego ani momentu jej otrzymania.

Podsumowując, KSeF prowadzi do systemowego „wygaszenia" potrzeby wystawiania duplikatów faktur, zastępując ją mechanizmem stałej, centralnej dostępności dokumentów. W efekcie instytucja duplikatu – choć formalnie nadal obecna w przepisach – w praktyce obrotu fakturami ustrukturyzowanymi traci swoje dotychczasowe znaczenie operacyjne, a jej funkcję przejmuje możliwość ponownego dostępu do tej samej faktury w KSeF.

eprasa.pl 3414d05c96

1.6. Statusy faktur Krajowego Systemu e-Faktur

Wprowadzenie Krajowego Systemu e-Faktur diametralnie zmienia sposób patrzenia na moment wystawienia faktury oraz jej „istnienie" w obrocie gospodarczym. W świecie faktur papierowych i klasycznych faktur elektronicznych podatnicy byli przyzwyczajeni do pojęć pośrednich: wersji roboczych, faktur zapisanych w systemie księgowym, dokumentów wysłanych, ale jeszcze „niezatwierdzonych" czy „czekających na akceptację". KSeF wprowadza zupełnie inną logikę – opartą na centralnym systemie państwowym, który jednoznacznie rozstrzyga, czy faktura została skutecznie wystawiona, czy też w ogóle nie doszło do jej powstania.

Z tego powodu ogromne znaczenie ma prawidłowe rozumienie statusów technicznych pliku XML przesyłanego do KSeF. Pojęcia funkcjonujące potocznie lub stosowane przez producentów oprogramowania nie zawsze znajdują oparcie w przepisach czy w oficjalnej dokumentacji Ministerstwa Finansów. Błędna interpretacja tych „statusów" może prowadzić do poważnych konsekwencji, w szczególności w zakresie momentu powstania obowiązku podatkowego, terminów wystawienia faktur czy prawa do odliczenia podatku naliczonego.

Jednym z częstych źródeł nieporozumień przy pracy z Krajowym Systemem e-Faktur jest pojęcie statusów faktury. W praktyce użytkownicy, a często również dostawcy oprogramowania, posługują się określeniami takimi jak „faktura w trakcie przetwarzania", „oczekująca", „robocza" czy „przyjęta warunkowo". Tymczasem analiza oficjalnej dokumentacji Ministerstwa Finansów – w szczególności Podręcznika KSeF 2.0, część II: Wystawianie i otrzymywanie faktur – prowadzi do jednoznacznego wniosku: KSeF nie przewiduje takich statusów ani w sensie prawnym, ani ewidencyjnym.

1.6.1. Dwa możliwe rezultaty wysyłki pliku XML

Po przesłaniu pliku XML zgodnego ze schemą FA(3) do KSeF mogą wystąpić wyłącznie dwa techniczne rezultaty, które mają znaczenie prawne i podatkowe:

1) Plik odrzucony

   Pierwszym możliwym scenariuszem jest odrzucenie pliku XML już na etapie bramki KSeF. Podręcznik wprost wskazuje tzw. przesłanki odrzucenia pliku XML, do których należą m.in.:

   - brak odpowiednich uprawnień po stronie wysyłającego,
   - błędy strukturalne schemy FA(3),
   - nieprawidłowe dane formalne,
   - zastosowanie niedozwolonych wartości, np. daty wystawienia z przyszłości.

   W takim przypadku faktura w ogóle nie powstaje. System nie nadaje numeru KSeF, dokument nie uzyskuje statusu faktury ustrukturyzowanej i – co kluczowe – nie wywołuje żadnych skutków podatkowych. Z perspektywy prawa podatkowego jest tak, jakby faktura nigdy nie została wystawiona.

eprasa.pl 3414d05c96

2) Plik przyjęty – nadanie numeru KSeF

   Drugim, pozytywnym rezultatem jest przyjęcie pliku XML po pomyślnej weryfikacji technicznej i formalnej. W tym momencie:

   - faktura zostaje zapisana w systemie,
   - otrzymuje numer identyfikujący KSeF,
   - staje się fakturą ustrukturyzowaną w rozumieniu ustawy,
   - jest dostępna dla nabywcy w KSeF.

Formalnym potwierdzeniem tego etapu jest Urzędowe Poświadczenie Odbioru (UPO). Dopiero ten moment przesądza o istnieniu faktury w obrocie prawnym.

1.6.2. Brak statusu „w trakcie przetwarzania"

W dokumentacji KSeF nie występuje status faktury określany jako „w trakcie przetwarzania", „oczekująca" czy „robocza". System działa w sposób zero-jedynkowy:

- plik odrzucony – faktura nie istnieje,
- plik przyjęty – faktura istnieje i ma numer KSeF.

Ewentualne komunikaty typu processing, queued czy pending mogą pojawiać się wyłącznie po stronie interfejsów API lub aplikacji komercyjnych. Są one elementem obsługi technicznej procesu wysyłki, a nie statusem faktury w KSeF. Nie mają znaczenia ani dowodowego, ani podatkowego i nie mogą być traktowane jako etap „pośredni" istnienia faktury.

Z punktu widzenia prawa podatkowego faktura w KSeF albo istnieje, albo nie istnieje – i nie ma między tymi stanami żadnej trzeciej kategorii.

1.7. Zgłaszanie „scamowych" faktur w Krajowym Systemie e-Faktur

Jak wynika z podręcznika dotyczącego KSeF, wydanego przez Ministerstwo Finansów, cz. III. „Dodatkowe funkcjonalności KSeF", możliwe będzie zgłaszanie scamowych faktur w KSeF. Zgłaszanie podejrzanych faktur w Krajowym Systemie e-Faktur stanowi jedną z istotnych nowości wprowadzanych wraz z API KSeF 2.0. Mechanizm ten ma umożliwić podatnikom przekazywanie administracji skarbowej informacji o fakturach, które budzą uzasadnione podejrzenia oszustwa, w szczególności w zakresie wyłudzeń podatkowych lub obrotu tzw. pustymi fakturami. W praktyce dokumenty tego rodzaju często określane są mianem „faktur scamowych". Rozwiązanie to pełni funkcję ochronną i prewencyjną – nie nakłada na podatników nowych obowiązków, lecz daje im narzędzie reagowania w sytuacjach, w których otrzymana faktura może nie odzwierciedlać rzeczywistej transakcji. Usługa ta ma zostać udostępniona krótko po uruchomieniu produkcyjnej wersji KSeF 2.0.

Uprawnienie do zgłoszenia podejrzenia nadużycia przysługuje wyłącznie osobom lub podmiotom posiadającym dostęp do danej faktury w KSeF w określonym kontekście, w szczególności nabywcy albo osobom działającym w jego imieniu, takim jak

eprasa.pl 3414d05c96

pracownicy czy pełnomocnicy. Z możliwości tej wyłączeni są sprzedawca oraz osoby upoważnione przez sprzedawcę do działania w KSeF. Takie ograniczenie ma na celu zapobieżenie sytuacjom, w których podatnicy mogliby zgłaszać własne faktury sprzedażowe, co mogłoby prowadzić do nadużyć systemu.

WAŻNE! Przepisy nie zawierają zamkniętego katalogu przesłanek, które automatycznie kwalifikowałyby fakturę jako podejrzaną. Zgłoszenie ma charakter dobrowolny i powinno wynikać z rzetelnej, całościowej oceny okoliczności towarzyszących otrzymaniu dokumentu.

W praktyce wątpliwości mogą budzić między innymi faktury wystawione przez nieznanych kontrahentów, brak rzeczywistej transakcji gospodarczej, niemożność nawiązania kontaktu ze sprzedawcą, brak jego rejestracji w publicznych bazach, takich jak CEIDG czy KRS, liczne błędy formalne lub językowe w treści faktury, nienaturalnie krótki termin płatności czy odwołania do podejrzanych załączników lub linków. Co istotne, pojedyncza przesłanka co do zasady nie powinna przesądzać o zgłoszeniu – kluczowe znaczenie ma analiza kilku elementów łącznie. Mechanizm ten nie służy również do rozstrzygania sporów handlowych dotyczących ceny, zakresu świadczenia czy jakości usług, gdyż takie kwestie powinny być rozwiązywane na drodze negocjacji lub postępowania sądowego, a nie za pośrednictwem KSeF.

Zgłoszenie w systemie dotyczy zawsze jednej konkretnej faktury i wymaga opisania przyczyn powzięcia wątpliwości. System nie przewiduje możliwości zgłoszeń zbiorczych. Ta sama faktura może zostać zgłoszona w różnych kontekstach dostępu, na przykład przez nabywcę oraz przez inny podmiot uprawniony do jej przeglądania, przy czym zgłoszenie dokonane w jednym kontekście nie wywołuje skutków w pozostałych.

Po dokonaniu zgłoszenia dokument podlega analizie przez właściwy urząd skarbowy. Podatnik nie otrzymuje jednak informacji o przebiegu czynności sprawdzających ani o ich rezultacie. Rozwiązanie to ma na celu ochronę tajemnicy skarbowej oraz zapewnienie skuteczności działań kontrolnych podejmowanych przez administrację.

System przewiduje również możliwość wycofania zgłoszenia, jeżeli okaże się ono niezasadne albo jeśli wątpliwości, które legły u jego podstaw, zostaną rozwiane. Wycofanie dotyczy jednej faktury i wymaga podania uzasadnienia. Uprawnienia do cofnięcia zgłoszenia przysługują tym samym podmiotom, które mogły dokonać zgłoszenia, z wyłączeniem sprzedawcy i jego przedstawicieli.

W KSeF dostępna jest informacja o statusie zgłoszenia lub jego wycofania. System umożliwia sprawdzenie, czy dana faktura została zgłoszona lub czy zgłoszenie zostało cofnięte, a także pozwala ustalić datę dokonania danej czynności oraz zapoznać się z jej uzasadnieniem. W przypadku braku jakichkolwiek działań w tym zakresie historia zgłoszeń dla danej faktury pozostaje pusta. Mechanizm ten zapewnia przejrzystość po stronie użytkownika systemu, jednocześnie nie ingerując w przebieg ani wynik działań podejmowanych przez organy podatkowe.

eprasa.pl 3414d05c96

1.8. Tryby wystawiania faktur w KSeF

Krajowy System e-Faktur przewiduje kilka odmiennych sposobów wystawiania dokumentów sprzedaży. Obejmują one zarówno faktury tworzone bezpośrednio w systemie, jak i te, które początkowo powstają poza nim, lecz po przesłaniu do KSeF uzyskują status faktur ustrukturyzowanych. Wybór właściwego trybu ma istotne znaczenie nie tylko z perspektywy technicznej, lecz także podatkowej – wpływa bowiem na moment wystawienia i otrzymania faktury, sposób jej przekazania nabywcy oraz obowiązki związane z oznaczaniem dokumentu kodami QR.

W praktyce wyróżnia się następujące tryby funkcjonowania faktur w KSeF:

- tryb podstawowy (online),
- tryb stosowany w czasie awarii systemu,
- tryb obowiązujący w razie ogłoszonej awarii komunikowanej publicznie,
- tryb niedostępności systemu oraz
- tryb określany jako „offline24".

Każdy z nich zostanie omówiony w dalszej części podrozdziału z uwzględnieniem podstawy prawnej, okoliczności dopuszczających jego zastosowanie, zasad wystawiania dokumentów, terminów ich przekazywania do KSeF, reguł ustalania daty wystawienia i otrzymania faktury, a także obowiązków dotyczących kodów QR i wystawiania faktur korygujących.

1.8.1. Tryb online – podstawowy sposób wystawiania faktur

Tryb online stanowi domyślny model wystawiania faktur w Krajowym Systemie e-Faktur, choć nie został wprost nazwany w przepisach ustawy. W tym wariancie faktura jest tworzona zgodnie ze schemą FA(3) i niezwłocznie przekazywana do KSeF, gdzie otrzymuje indywidualny numer identyfikujący. Faktura wystawiona w ten sposób jest uznawana za ustrukturyzowaną od momentu jej przyjęcia przez system.

Za dzień wystawienia dokumentu uważa się datę jego przesłania do KSeF. Oznacza to, że data wskazana przez podatnika w polu P1 nie może odbiegać od dnia faktycznego wysłania pliku XML do systemu. Każda rozbieżność w tym zakresie powoduje, że faktura nie będzie traktowana jako wystawiona w trybie online, lecz zostanie zakwalifikowana do trybu offline24.

> Moment otrzymania faktury przez nabywcę co do zasady pokrywa się z chwilą nadania jej numeru identyfikującego w KSeF. Jeżeli jednak strony uzgodniły inny sposób przekazania dokumentu niż za pośrednictwem systemu, decydujące znaczenie ma faktyczna data doręczenia faktury nabywcy.

eprasa.pl 3414d05c96

Faktura wystawiona w trybie online, jeżeli jest wykorzystywana poza KSeF lub przekazywana nabywcy w inny sposób, musi być opatrzona jednym kodem QR, który umożliwia weryfikację dokumentu oraz dostęp do jego treści w systemie. Kod ten zawiera odniesienie do numeru KSeF przypisanego danej fakturze.

Wystawienie faktury korygującej w tym trybie jest możliwe wyłącznie po skutecznym nadaniu numeru identyfikującego fakturze pierwotnej. Dopóki dokument nie zostanie przyjęty przez KSeF, korekta nie może zostać przesłana.

Na fakturze wystawianej w trybie online, przekazywanej nabywcy lub używanej poza KSeF, znajdzie się jeden kod QR – zapewniający dostęp do faktury i weryfikację danych na niej zawartych, z napisem zawierającym numer KSeF faktury.

Wzór 1. Faktura online – kod QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

1.8.2. Tryb awarii zwykłej w KSeF

W sytuacji oficjalnie potwierdzonej awarii Krajowego Systemu e-Faktur, ogłoszonej przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, podatnicy stosują szczególny tryb wystawiania dokumentów sprzedaży. Informacja o rozpoczęciu i zakończeniu awarii publikowana jest w Biuletynie Informacji Publicznej oraz przekazywana za pośrednictwem narzędzi informatycznych powiązanych z KSeF.

W czasie trwania awarii faktury nadal muszą być sporządzane w postaci elektronicznej, zgodnie z obowiązującą strukturą logiczną FA(3). Nie jest dopuszczalne wystawianie dokumentów w formie dowolnej lub papierowej. Faktury te są przekazywane nabywcom w sposób uzgodniony między stronami, natomiast po usunięciu awarii podatnik ma obowiązek przesłać je do KSeF w celu nadania numerów identyfikujących – nie później niż w terminie siedmiu dni roboczych od dnia wskazanego w komunikacie o zakończeniu awarii.

Datą wystawienia faktury w tym trybie jest dzień wskazany przez podatnika na dokumencie. Za moment jej otrzymania uznaje się co do zasady datę faktycznego doręczenia

eprasa.pl 3414d05c96

nabywcy, przy czym jeżeli numer KSeF zostanie nadany wcześniej, to właśnie ta data staje się decydująca – z wyjątkiem sytuacji, w których przepisy przewidują odrębne zasady dla określonych kategorii nabywców.

Faktury udostępniane w okresie awarii poza systemem muszą być oznaczone dwoma kodami QR. Po ich późniejszym przesłaniu do KSeF i nadaniu numeru identyfikującego przy dalszym udostępnianiu dokumentu wystarczające jest już zastosowanie jednego kodu QR.

WAŻNE! Na potrzeby kodów QR od strony technicznej i systemowej tryb offline24, offline niedostępność systemu i tryb awaryjny – to w istocie jeden tryb offline. Z tego względu przyjęto jedno wspólne oznaczenie „OFFLINE" pod kodem QR. Tak też opisywane są zdjęcia kodów QR. Zatem mimo że jest to tryb awaryjny, a nie np. offline24, to oznaczenia kodami QR wyglądają w obu przypadkach analogicznie.

Faktura udostępniana w okresie awarii oznaczana jest dwoma kodami QR.

Wzór 2. Faktura offline – kody QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

eprasa.pl 3414d05c96

Z kolei w momencie, w którym po ustaniu awarii faktura zostanie przesłana do KSeF, już w przypadku jej udostępniania podatnik jest zobowiązany do oznaczenia jej jednym kodem QR.

Wzór 3. Faktura offline po przesłaniu jej do systemu – kod QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

Fakturę korygującą fakturę wystawioną w trybie awarii zwykłej wystawia się po przydzieleniu tej fakturze numeru identyfikującego w Krajowym Systemie e-Faktur. Jeśli więc faktura pierwotna nie zostanie przesłana do KSeF, to nie można przesłać faktury korygującej wcześniej.

Także w tym trybie wystawienie faktury korygującej jest możliwe dopiero po skutecznym przekazaniu faktury pierwotnej do KSeF.

1.8.3. Tryb awarii całkowitej w KSeF

Tryb awarii całkowitej Krajowego Systemu e-Faktur ma charakter wyjątkowy i znajduje zastosowanie wyłącznie w sytuacjach szczególnych, gdy z przyczyn technicznych nie jest możliwe opublikowanie oficjalnych komunikatów o awarii w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W takim przypadku informacja o wystąpieniu awarii KSeF, a następnie o jej zakończeniu, przekazywana jest za pośrednictwem środków społecznego przekazu, takich jak komunikaty medialne. To właśnie treść i czas publikacji tych komunikatów wyznaczają okres trwania awarii całkowitej systemu.

W czasie obowiązywania tego trybu podatnik nie wystawia faktur ustrukturyzowanych i nie korzysta z KSeF. Faktury dokumentujące sprzedaż mogą być wystawiane na dotychczasowych zasadach – w postaci papierowej albo jako faktury elektroniczne w dowolnym formacie, bez obowiązku stosowania struktury logicznej FA(3). Oznacza

eprasa.pl 3414d05c96

to, że w tym okresie KSeF jest całkowicie wyłączony z obrotu fakturowego, a podatnik funkcjonuje tak jak przed wprowadzeniem obowiązku e-fakturowania.

Istotną konsekwencją zastosowania trybu awarii całkowitej jest brak obowiązku późniejszego przesyłania do KSeF faktur wystawionych w czasie jej trwania. Nawet po ustaniu awarii dokumenty te nie podlegają dosyłaniu do systemu i nie otrzymują numerów KSeF. Zachowują one swój pierwotny charakter faktur papierowych lub „zwykłych" faktur elektronicznych.

W zakresie ustalania dat stosuje się zasady znane z klasycznego obrotu gospodarczego. Datą wystawienia faktury jest data wskazana przez podatnika w polu „data wystawienia", natomiast za datę otrzymania uznaje się dzień faktycznego doręczenia dokumentu nabywcy – niezależnie od formy przekazania faktury.

Z uwagi na to, że faktury wystawiane w trybie awarii całkowitej nie funkcjonują w KSeF i nie są z nim w żaden sposób powiązane, nie występuje obowiązek stosowania kodów QR ani przy przekazywaniu faktury nabywcy, ani po ustaniu awarii. Dokumenty te nie zawierają żadnych oznaczeń charakterystycznych dla faktur ustrukturyzowanych.

Tryb awarii całkowitej należy zatem odróżniać od „zwykłej" awarii KSeF, trybu niedostępności czy trybu offline24. Jest to jedyny przypadek, w którym ustawodawca dopuszcza pełny powrót do tradycyjnego modelu fakturowania bez obowiązku późniejszej integracji dokumentów z Krajowym Systemem e-Faktur.

1.8.4. Tryb niedostępności systemu

Odrębną kategorią jest tryb stosowany w razie niedostępności KSeF lub w sytuacjach, gdy podatnik z przyczyn niezwiązanych z awarią systemu nie jest w stanie wystawić faktury ustrukturyzowanej w standardowy sposób. W takich przypadkach faktura również musi zostać sporządzona w formacie XML zgodnym ze schemą FA(3).

WAŻNE! Dokumenty wystawione w okresie niedostępności powinny zostać przesłane do KSeF najpóźniej w pierwszym dniu roboczym następującym po ustaniu niedostępności.

Z perspektywy technicznej oraz w zakresie oznaczeń kodami QR tryb ten traktowany jest identycznie jak pozostałe warianty wystawiania faktur offline. Oznacza to, że przed przekazaniem faktury do KSeF stosuje się dwa kody QR, natomiast po nadaniu numeru identyfikującego – jeden.

Również w tym przypadku korekta faktury może zostać wystawiona dopiero po jej skutecznym przyjęciu przez KSeF.

eprasa.pl 3414d05c96

WAŻNE! Na potrzeby kodów QR od strony technicznej i systemowej tryb offline24, offline niedostępność systemu i tryb awaryjny – to w istocie jeden tryb offline. Z tego względu przyjęto jedno wspólne oznaczenie „OFFLINE" pod kodem QR. Tak też opisywane są zdjęcia kodów QR. Zatem mimo że jest to tryb niedostępności, a nie np. offline24, to oznaczenia kodami QR wyglądają w obu przypadkach analogicznie.

Faktura udostępniana w okresie niedostępności systemu oznaczana jest dwoma kodami QR.

Wzór 4. Faktura offline – kody QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

Z kolei w momencie gdy po ustaniu niedostępności faktura zostanie przesłana do KSeF, już w przypadku jej udostępniania podatnik jest zobowiązany do oznaczenia jej jednym kodem QR.

Fakturę korygującą fakturę wystawioną w trybie nieodstępności wystawia się po przydzieleniu tej fakturze numeru identyfikującego w Krajowym Systemie e-Faktur. Jeśli więc faktura pierwotna nie zostanie przesłana do KSeF, to nie można przesłać faktury korygującej wcześniej.

eprasa.pl 3414d05c96

Wzór 5. Faktura offline po przesłaniu jej do systemu – kod QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

1.8.5. Tryb offline24

Tryb offline24 został przewidziany jako rozwiązanie umożliwiające wystawienie faktury bez konieczności jej natychmiastowego przesłania do KSeF. Podatnik sporządza dokument w postaci elektronicznej zgodnej ze schemą FA(3), a następnie przekazuje go do systemu najpóźniej w następnym dniu roboczym po jego wystawieniu.

Charakterystyczną cechą tego trybu jest to, że każda faktura, której data wystawienia różni się od dnia jej wysłania do KSeF, automatycznie zostaje zakwalifikowana jako wystawiona w trybie offline24 – niezależnie od intencji podatnika. Okoliczność ta rodzi istotne konsekwencje praktyczne, w tym wątpliwości związane z ewentualnymi sankcjami.

W momencie gdy przedsiębiorca decyduje się na wystawienie faktury w trybie offline24, to w zależności od tego, kto jest nabywcą, może mu przekazać fakturę przed jej przesłaniem do KSeF lub przekazuje ją za pomocą KSeF po przesłaniu faktury do systemu.

W przypadku gdy:

1) miejscem świadczenia jest terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju albo terytorium państwa trzeciego lub
2) nabywcą jest podmiot nieposiadający siedziby działalności gospodarczej ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju, lub
3) nabywcą jest podmiot nieposiadający siedziby działalności gospodarczej na terytorium kraju, który posiada stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju, przy czym to stałe miejsce prowadzenia działalności nie uczestniczy w nabyciu towaru lub usługi, dla którego wystawiono fakturę, lub
4) nabywcą jest podatnik korzystający ze zwolnienia, o którym mowa w art. 113a ust. 1 ustawy o VAT, lub

eprasa.pl 3414d05c96

5) nabywcą jest podmiot, który nie posługuje się numerem, za pomocą którego jest zidentyfikowany na potrzeby podatku, ani numerem identyfikacji podatkowej, inny niż nabywca, o którym mowa w pkt 1–3 i 6, lub
6) nabywcą jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej

– faktura ustrukturyzowana jest udostępniana nabywcy w sposób z nim uzgodniony.

Zatem jedynie w wymienionych przypadkach przekazujemy fakturę wystawioną w trybie offline24 nabywcy w sposób z nim uzgodniony. W pozostałych faktura jest przekazywana za pomocą KSeF.

WAŻNE! Na potrzeby kodów QR od strony technicznej i systemowej tryb offline24, offline niedostępność systemu i tryb awaryjny – to w istocie jeden tryb offline. Z tego względu przyjęto jedno wspólne oznaczenie „OFFLINE" pod kodem QR. Tak też opisywane są zdjęcia kodów QR. Zatem mimo że jest to tryb awaryjny, a nie np. offline24, to oznaczenia kodami QR wyglądają w obu przypadkach analogicznie.

Faktura wystawiona w trybie offline24 przed jej przesłaniem do KSeF oznaczana jest dwoma kodami QR.

Wzór 6. Faktura offline – kody QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

eprasa.pl 3414d05c96

Z kolei w momencie gdy faktura wystawiona w trybie offline24 zostanie przesłana do KSeF, to już w przypadku jej udostępniania podatnik jest zobowiązany do oznaczenia jej jednym kodem QR.

Wzór 7. Faktura offline po przesłaniu jej do systemu – kod QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

Po wystawieniu faktur w tym trybie podatnik jest zobowiązany w terminie jednego dnia roboczego od dnia ich wystawienia do przesłania do Krajowego Systemu e-Faktur faktur wystawionych w okresie awarii w celu przydzielenia numerów identyfikujących te faktury w Krajowym Systemie e-Faktur. Za datę wystawienia faktury uznaje się datę, o której mowa w art. 106e ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT, wskazaną przez podatnika na tej fakturze. Z kolei za datę otrzymania faktury, o której mowa w ust. 1, uznaje się datę jej otrzymania w KSeF przez nabywcę lub w przypadku podatników wskazanych w art. 106gb ust. 4 (np. nabywcą jest podmiot nieposiadający siedziby działalności gospodarczej ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju) – datę faktycznego otrzymania przez nabywcę.

Co jest istotne, aby móc wystawiać faktury w trybie offline24, podatnik jest obowiązany pobrać z Krajowego Systemu eFaktur certyfikat umożliwiający potwierdzenie tożsamości wystawcy przy wystawianiu faktury i oznaczenie tej faktury kodem QR certyfikat.

W przypadku faktur wystawionych w trybie offline24 wystawienie faktury korygującej jest możliwe dopiero po tym, gdy faktura pierwotna będzie miała przydzielony numer identyfikujący ją w KSeF.

2. Oznaczanie faktur wystawianych lub doręczanych poza KSeF

Wprowadzenie obowiązku stosowania Krajowego Systemu e-Faktur nie oznacza całkowitego wyeliminowania sytuacji, w których faktura – mimo że ma charakter ustrukturyzowany – jest przekazywana nabywcy lub wykorzystywana poza

eprasa.pl 3414d05c96

systemem. Ustawodawca przewidział zarówno szczególne przypadki, w których faktury mogą być doręczane poza KSeF, jak i precyzyjne zasady ich oznaczania, w szczególności poprzez stosowanie kodów QR. Oznaczenia te pełnią funkcję weryfikacyjną i informacyjną, umożliwiając identyfikację faktury w systemie oraz potwierdzenie jej autentyczności.

2.1. Kiedy faktury mogą być doręczane poza KSeF

Co do zasady faktura ustrukturyzowana jest udostępniana nabywcy za pośrednictwem KSeF. Przepisy dopuszczają jednak sytuacje, w których przekazanie faktury odbywa się poza systemem, w sposób uzgodniony między stronami. Dotyczy to w szczególności przypadków, gdy:

- miejsce świadczenia znajduje się poza terytorium kraju,
- nabywcą jest podmiot zagraniczny nieposiadający w Polsce siedziby ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej albo
- nabywcą jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej.

Taki model doręczenia stosuje się również wobec podatników korzystających ze zwolnienia podmiotowego oraz podmiotów nieposługujących się numerem identyfikacyjnym dla celów podatkowych.

W tych sytuacjach faktura, choć pozostaje fakturą ustrukturyzowaną, funkcjonuje w obrocie gospodarczym poza interfejsem KSeF, co rodzi obowiązek jej odpowiedniego oznaczenia.

W przypadku gdy:

1) miejscem świadczenia jest terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju albo terytorium państwa trzeciego lub
2) nabywcą jest podmiot nieposiadający siedziby działalności gospodarczej ani stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju, lub
3) nabywcą jest podmiot nieposiadający siedziby działalności gospodarczej na terytorium kraju, który posiada stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju, przy czym to stałe miejsce prowadzenia działalności nie uczestniczy w nabyciu towaru lub usługi, dla którego wystawiono fakturę, lub
4) nabywcą jest podatnik korzystający ze zwolnienia, o którym mowa w art. 113a ust. 1 ustawy o VAT, lub
5) nabywcą jest podmiot, który nie posługuje się numerem, za pomocą którego jest zidentyfikowany na potrzeby podatku, ani numerem identyfikacji podatkowej, inny niż nabywca, o którym mowa w pkt 1–3 i 6, lub
6) nabywcą jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej

– faktura ustrukturyzowana jest udostępniana nabywcy w sposób z nim uzgodniony.

eprasa.pl 3414d05c96

2.2. Oznaczanie faktur kodami QR

W przypadku przekazywania faktur ustrukturyzowanych nabywcy poza KSeF sprzedawca jest zobowiązany do umieszczenia na nich weryfikacyjnego kodu QR. Kod ten umożliwia nabywcy otwarcie faktury oraz sprawdzenie poprawności i autentyczności danych w niej zawartych. Dotyczy to np. sytuacji, gdy polski podatnik wystawia w KSeF faktury dla podmiotów zagranicznych (spoza Polski), ale zagraniczny odbiorca nie ma dostępu do polskiego systemu KSeF. W związku z tym polski sprzedawca jest zobowiązany dostarczyć kontrahentowi zagranicznemu wizualizację faktury (np. plik PDF) poza KSeF, w uzgodniony sposób (np. e-mail, platforma B2B). Faktura ta powinna zawierać kod QR umożliwiający weryfikację jej autentyczności. Podobna sytuacja będzie miała miejsce, kiedy faktura z KSeF będzie używana poza KSeF lub wystawiana dla osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Podatnik może na przykład potrzebować wersji wydrukowanej faktury dla celów rejestracji samochodu w urzędzie miasta.

2.2.1. Faktury wystawiane w trybie offline

Kody QR stanowią integralny element systemu KSeF w zakresie obrotu fakturami poza systemem. Ich zadaniem jest umożliwienie nabywcy lub organom podatkowym weryfikacji faktury oraz jej powiązania z konkretnym dokumentem zapisanym w KSeF albo – w przypadku faktur wystawianych offline – potwierdzenie danych wystawcy i treści dokumentu.

Faktury wystawiane w trybach offline, obejmujących tryb awarii zwykłej, niedostępności systemu oraz tryb offline24, przed ich przesłaniem do KSeF oznaczane są dwoma kodami QR. Kody te zawierają dane pozwalające na weryfikację faktury oraz identyfikację wystawcy, przy czym od strony technicznej wszystkie te tryby traktowane są jednolicie jako tryb „OFFLINE".

Po skutecznym przesłaniu faktury do KSeF i nadaniu jej numeru identyfikującego dalsze udostępnianie dokumentu poza systemem wymaga już zastosowania tylko jednego kodu QR, zawierającego odniesienie do numeru KSeF faktury.

WAŻNE! Na potrzeby kodów QR od strony technicznej i systemowej tryb offline24, offline niedostępność systemu i tryb awaryjny – to w istocie jeden tryb offline. Z tego względu przyjęto jedno wspólne oznaczenie „OFFLINE" pod kodem QR. Tak też opisywane są zdjęcia kodów QR. Zatem mimo że jest to tryb awaryjny, a nie np. offline24, to oznaczenia kodami QR wyglądają w obu przypadkach analogicznie.

Faktura wystawiona w trybie offline24 przed jej przesłaniem do KSeF oznaczana jest dwoma kodami QR.

eprasa.pl 3414d05c96

Wzór 8. Faktura offline – kody QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

Z kolei w momencie gdy faktura wystawiona w trybie offline zostanie przesłana do KSeF, to już w przypadku jej udostępniania podatnik jest zobowiązany do oznaczenia jej jednym kodem QR.

Wzór 9. Faktura offline po przesłaniu jej do systemu – kod QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

eprasa.pl 3414d05c96

2.2.2. Faktury wystawiane w trybie online

W przypadku faktur wystawianych w trybie online, które od razu są przesyłane do KSeF i uzyskują status faktur ustrukturyzowanych, stosuje się jeden kod QR. Kod ten umożliwia bezpośredni dostęp do faktury w systemie i jej weryfikację na podstawie numeru identyfikującego KSeF. Obowiązek ten aktualizuje się wyłącznie wtedy, gdy faktura jest wykorzystywana lub przekazywana poza KSeF.

Na fakturze wystawianej w trybie online, przekazywanej nabywcy lub używanej poza KSeF, znajdzie się jeden kod QR – zapewniający dostęp do faktury i weryfikację danych na niej zawartych – z napisem zawierającym numer KSeF faktury.

Wzór 10. Faktura online – kod QR

Źródło: https://ksef.podatki.gov.pl//ksef-na-okres-obligatoryjny/informacje-ogolne-ksef-20/kody-weryfikujace-qr/

2.2.3. Używanie faktur doręczonych w KSeF poza systemem – obowiązki

W przypadkach gdy faktura ustrukturyzowana jest udostępniana nabywcy poza KSeF, podatnik zobowiązany jest do zapewnienia, aby sposób jej przekazania był zgodny z przepisami oraz uzgodnieniami stron. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy miejscem świadczenia jest inne państwo członkowskie lub państwo trzecie, gdy nabywcą jest podmiot zagraniczny, osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej albo podatnik korzystający ze zwolnienia podmiotowego.

W takich przypadkach faktura może zostać przekazana w formie elektronicznej lub papierowej, zgodnie z ustaleniami stron, przy czym – o ile faktura funkcjonuje jako faktura ustrukturyzowana – musi zawierać wymagane oznaczenia kodami QR.

3. Odbiór i obsługa faktur w KSeF

Wprowadzenie obowiązkowego KSeF diametralnie zmienia sposób odbioru faktur – od 2026 r. to nie dokument „przychodzi" do podatnika, lecz podatnik aktywnie zarządza dostępem do faktur w systemie. W tej części książki pokazujemy, jak w praktyce

eprasa.pl 3414d05c96

wygląda odbiór, pobieranie i dalsza obsługa faktur w KSeF oraz jakie konsekwencje organizacyjne i podatkowe się z tym wiążą.

3.1. Odbieranie faktur od kontrahentów

Wprowadzenie Krajowego Systemu e-Faktur całkowicie zmienia dotychczasowe rozumienie pojęcia „otrzymanie faktury". W modelu sprzed KSeF lub od momentu obowiązywania KSeF, ale w przypadkach, w których faktura nie musi być wystawiona w KSeF, moment ten był w praktyce utożsamiany z fizycznym wpływem dokumentu do firmy – w formie papierowej, jako załącznik do wiadomości e-mail, otrzymany pocztą tradycyjną, do ręki podczas odbioru towaru lub poprzez pobranie pliku z portalu kontrahenta. W KSeF ten schemat przestaje mieć znaczenie, a jego miejsce zajmuje pojęcie otrzymania faktury w sensie prawnopodatkowym, które jest oderwane od faktycznego zapoznania się z dokumentem przez podatnika.

Zgodnie z przepisami ustawy o VAT za datę otrzymania faktury ustrukturyzowanej uznaje się moment przydzielenia jej numeru identyfikującego w KSeF. Oznacza to, że faktura jest „otrzymana" z chwilą jej skutecznego przyjęcia przez system, niezależnie od tego, czy podatnik ją pobrał, odczytał lub zaimportował do swojego systemu finansowo-księgowego. W określonych przypadkach, opisanych w rozdziale dotyczącym trybu wystawiania faktur, faktura będzie uznana za otrzymaną w momencie faktycznego otrzymania przez nabywcę, jak to ma miejsce np. w trybie awarii zwykłej. W praktyce oznacza to rewolucję w zarządzaniu obiegiem dokumentów, odpowiedzialnością oraz kontrolą terminów podatkowych, w szczególności prawa do odliczenia podatku VAT.

> Proces odbierania faktur w KSeF ma charakter pasywny – podatnik nie „czeka" już na fakturę od kontrahenta, lecz musi zapewnić sobie stały, techniczny i organizacyjny dostęp do systemu. Kluczowe znaczenie ma tu prawidłowe nadanie uprawnień w KSeF, w tym dostępów dla pracowników działu księgowego, biura rachunkowego lub zewnętrznych doradców. Brak takich uprawnień nie wstrzymuje skutków podatkowych faktury, lecz powoduje, że podatnik może nawet nie mieć świadomości jej wystawienia.

Jeżeli dokument spełnia wymogi techniczne i formalne systemu, to zostanie przyjęty i wywoła skutki prawne, nawet jeśli zawiera błędy merytoryczne. Wszelkie nieprawidłowości mogą być korygowane wyłącznie poprzez mechanizmy przewidziane w ustawie, to jest poprzez faktury korygujące wystawiane przez sprzedawcę.

Z perspektywy praktycznej oznacza to konieczność wdrożenia procedur bieżącego monitorowania faktur pojawiających się w KSeF, przypisania odpowiedzialności za ich odbiór oraz zintegrowania tego procesu z dalszym obiegiem dokumentów w firmie. Odbiór faktury przestaje być czynnością techniczną, a staje się elementem systemu kontroli podatkowej i compliance.

eprasa.pl 3414d05c96

3.2. Automatyczne pobieranie faktur do systemu księgowego

Jednym z głównych założeń KSeF jest pełna automatyzacja obiegu faktur, jednak samo istnienie systemu nie oznacza jeszcze, że faktury automatycznie „pojawiają się" w systemie księgowym podatnika. Automatyczne pobieranie faktur wymaga odpowiedniego zaprojektowania integracji technicznej oraz ustalenia zasad organizacyjnych, które zapewnią spójność danych i bezpieczeństwo procesów.

W praktyce możliwe są różne modele pobierania faktur z KSeF. Najprostszy z nich polega na ręcznym pobieraniu dokumentów np. z poziomu aplikacji podatnika przez pracownika danej firmy, która te faktury otrzymuje. W kolejnym kroku faktura ta może zostać:

- zaksięgowana, a wydruk wizualizacji tej faktury przechowywany w wersji papierowej dodatkowo poza KSeF,
- zaimportowana w formie XML do programu finansowo-księgowego,
- zapisana w formie XML i zaksięgowana na podstawie XML oraz przechowywana wyłącznie w tej formie.

Taki model okazuje się jednak często niewystarczający przy większej liczbie dokumentów. Znacznie bardziej efektywnym rozwiązaniem jest integracja systemu finansowo-księgowego z API KSeF, która umożliwia cykliczne lub ciągłe pobieranie faktur w sposób automatyczny. Automatyzacja nie oznacza jednak pełnej rezygnacji z kontroli.

Należy podkreślić, że moment pobrania faktury do systemu księgowego nie ma znaczenia dla daty jej otrzymania w rozumieniu przepisów podatkowych. Automatyzacja służy wyłącznie celom organizacyjnym, ewidencyjnym i kontrolnym. Jeżeli system księgowy nie pobierze faktury na czas, nie wstrzymuje to biegu terminów podatkowych ani nie przesuwa momentu powstania prawa do odliczenia VAT.

W praktyce bardzo istotne staje się ustalenie, kto odpowiada za prawidłowe działanie integracji – podatnik, dział IT, dostawca oprogramowania czy biuro rachunkowe. Brak jasno określonej odpowiedzialności w tym zakresie może prowadzić do sytuacji, w której faktury formalnie istnieją w KSeF, ale nie są ujęte w księgach, co generuje poważne ryzyka podatkowe.

3.3. Weryfikacja poprawności danych

Automatyzacja obiegu faktur, w tym ich masowe pobieranie z Krajowego Systemu e-Faktur oraz automatyczne księgowanie, nie zwalnia podatnika z obowiązku weryfikacji poprawności otrzymanych dokumentów. Wręcz przeciwnie – w środowisku KSeF rola kontroli merytorycznej znacząco wzrasta. System ten eliminuje bowiem część błędów formalnych i technicznych, jednak nie pełni funkcji „filtra podatkowego", który oceniałby prawidłowość faktury w kontekście rzeczywistego przebiegu transakcji, jej zasadności gospodarczej czy skutków podatkowych po stronie nabywcy.

eprasa.pl 3414d05c96

KSeF weryfikuje wyłącznie poprawność struktury logicznej faktury oraz spełnienie wymogów technicznych niezbędnych do jej przyjęcia do systemu. Oznacza to, że faktura zawierająca błędy merytoryczne – takie jak nieprawidłowa stawka VAT, błędna data sprzedaży, niewłaściwe dane kontrahenta czy rozbieżności pomiędzy treścią faktury a rzeczywistą transakcją – może zostać skutecznie wystawiona, przyjęta do KSeF i wywołać pełne skutki prawne. System nie bada, czy dana usługa została faktycznie wykonana, czy towar został dostarczony ani czy transakcja miała charakter opodatkowany, zwolniony lub w ogóle podlegała opodatkowaniu.

W tym kontekście odpowiedzialność za prawidłowe rozliczenie faktury w dalszym ciągu spoczywa na nabywcy. To nabywca ponosi ryzyko zakwestionowania prawa do odliczenia podatku VAT, zaliczenia wydatku do kosztów uzyskania przychodów czy prawidłowego ujęcia transakcji w ewidencjach podatkowych. Automatyczne zaksięgowanie faktury, nawet jeżeli nastąpiło bez udziału człowieka, nie stanowi żadnej ochrony przed odpowiedzialnością podatkową ani nie przenosi tej odpowiedzialności na system informatyczny, dostawcę oprogramowania czy administrację skarbową.

WAŻNE! KSeF weryfikuje wyłącznie poprawność struktury logicznej faktury oraz spełnienie wymogów technicznych niezbędnych do jej przyjęcia do systemu, nie weryfikuje on błędów merytorycznych. Odpowiedzialność za prawidłowe rozliczenie odebranej faktury spoczywa na nabywcy.

Z tego względu weryfikacja danych zawartych na fakturach ustrukturyzowanych powinna stanowić element stałej, sformalizowanej procedury wewnętrznej podatnika. Procedura ta powinna łączyć kontrolę automatyczną, realizowaną przez systemy finansowo-księgowe, z kontrolą manualną wykonywaną przez osoby odpowiedzialne za księgowość, podatki lub nadzór finansowy. W praktyce oznacza to konieczność wdrożenia wieloetapowego mechanizmu kontroli, który obejmuje co najmniej weryfikację danych identyfikacyjnych kontrahenta, spójność i prawidłowość dat, poprawność kwot i stawek podatku oraz ocenę autentyczności i wiarygodności dokumentu w kontekście konkretnej transakcji.

Szczególnego znaczenia nabiera tu rozróżnienie pomiędzy walidacją formalną a oceną merytoryczną faktury. Fakt, że dokument został przyjęty do KSeF i posiada numer identyfikujący, nie oznacza jeszcze, że może on zostać bezpiecznie wykorzystany jako dowód księgowy. Każda faktura otrzymana w systemie powinna być traktowana jako dokument wymagający analizy i oceny, a nie jako automatycznie „bezpieczna" podstawa rozliczeń podatkowych.

W praktyce brak odpowiednich procedur weryfikacyjnych w środowisku KSeF może prowadzić do masowego ujmowania w ewidencjach dokumentów wadliwych, co znacząco zwiększa skalę ryzyka podatkowego. Automatyzacja, zamiast ograniczać ryzyko, może je w takim przypadku multiplikować, przenosząc pojedynczy błąd na setki lub tysiące faktur. Dlatego kontrola poprawności danych w KSeF nie powinna być

eprasa.pl 3414d05c96

traktowana jako czynność dodatkowa, lecz jako kluczowy element systemu zarządzania podatkami i zgodnością rozliczeń w przedsiębiorstwie.

3.3.1. Kontrola numeru NIP i danych kontrahenta

Jednym z podstawowych elementów weryfikacji faktury jest sprawdzenie poprawności numeru NIP oraz danych identyfikacyjnych kontrahenta. Choć KSeF weryfikuje format numeru NIP, nie oznacza to, że dane te zawsze są zgodne z rzeczywistym statusem kontrahenta lub charakterem transakcji.

W praktyce konieczne jest porównanie danych zawartych na fakturze z informacjami posiadanymi przez podatnika, w tym z umowami, rejestrami kontrahentów oraz danymi z rejestrów publicznych. Szczególną uwagę należy zwrócić na sytuacje, w których kontrahent zmienił formę prawną, siedzibę lub status podatkowy, a faktura nie odzwierciedla tych zmian.

Błędy w danych identyfikacyjnych mogą skutkować zakwestionowaniem prawa do odliczenia VAT lub zaliczenia wydatku do kosztów uzyskania przychodów, chociaż oczywiście jest to praktyka stosowana przez organy podatkowe, która nie powinna znajdować akceptacji podatnika. Jednak kontrola NIP i danych kontrahenta powinna być procesem ciągłym, a nie jednorazowym działaniem.

3.3.2. Spójność dat i kwot

Kolejnym kluczowym elementem weryfikacji faktury jest analiza spójności dat oraz kwot wykazanych w dokumencie. W KSeF szczególnego znaczenia nabiera rozróżnienie pomiędzy datą wystawienia faktury, datą sprzedaży oraz datą otrzymania faktury w rozumieniu przepisów.

System księgowy powinien umożliwiać identyfikację potencjalnych niezgodności, takich jak rozbieżności pomiędzy datą wykonania usługi a okresem rozliczeniowym VAT lub ujęciem kosztu w podatku dochodowym. Równie istotna jest kontrola poprawności stawek VAT, podstaw opodatkowania oraz kwot podatku, zwłaszcza w przypadku transakcji nietypowych lub międzynarodowych.

3.3.3. Walidacja podpisu

W przypadku faktur ustrukturyzowanych kwestia podpisu elektronicznego ma charakter pośredni. Faktura przyjęta do KSeF jest uznawana za autentyczną i integralną, jednak podatnik powinien mieć świadomość, że walidacja podpisu lub pieczęci elektronicznej następuje na etapie uwierzytelnienia wystawcy w systemie.

Z punktu widzenia nabywcy istotne jest upewnienie się, że faktura została wystawiona przez uprawniony podmiot oraz że nie doszło do nadużycia uprawnień w KSeF. W praktyce oznacza to konieczność monitorowania nieautoryzowanych dokumentów oraz korzystania z mechanizmów zgłaszania podejrzanych faktur.

eprasa.pl 3414d05c96

3.4. Archiwizacja i przechowywanie faktur

Archiwizacja faktur w erze Krajowego Systemu e-Faktur nabiera zupełnie nowego wymiaru, zarówno w sensie prawnym, jak i organizacyjnym. Ustawodawca zdecydował się bowiem na istotne przesunięcie ciężaru przechowywania dokumentów z podatników na administrację skarbową, powierzając KSeF rolę centralnego repozytorium faktur ustrukturyzowanych. Nie oznacza to jednak, że podatnicy zostali zwolnieni z odpowiedzialności za archiwizację dokumentów w całości. Zmianie uległ jedynie model przechowywania faktur, a nie zakres odpowiedzialności podatnika za prawidłowość, dostępność i bezpieczeństwo danych.

Zgodnie z art. 112aa ust. 1 ustawy o VAT faktury ustrukturyzowane, a także określone kategorie faktur wystawianych poza KSeF, po ich przesłaniu do systemu są przechowywane w Krajowym Systemie e-Faktur przez okres 10 lat, licząc od końca roku, w którym zostały wystawione. Jednocześnie ustawodawca wprost wyłączył w tym zakresie stosowanie ogólnych przepisów dotyczących przechowywania faktur, zawartych w art. 112 i 112a ustawy o VAT. Oznacza to, że w odniesieniu do faktur objętych KSeF ustawodawca wprowadził autonomiczny, szczególny reżim archiwizacyjny, realizowany przez administrację skarbową.

Z perspektywy podatnika oznacza to, że nie ciąży już na nim obowiązek technicznego przechowywania faktur ustrukturyzowanych przez pełen, ustawowy okres archiwizacji, w zakresie, w jakim okres ten mieści się w dziesięcioletnim terminie zapewnianym przez KSeF. System gwarantuje integralność danych, ich autentyczność oraz dostępność dla organów podatkowych, co w praktyce znacząco ogranicza ryzyko zagubienia dokumentów lub ich zniszczenia. KSeF staje się więc podstawowym źródłem archiwalnym faktur ustrukturyzowanych, pełniąc rolę „urzędowego archiwum" dokumentów sprzedażowych i zakupowych.

Jednocześnie art. 112aa ust. 2 ustawy o VAT wprowadza istotne zastrzeżenie, które ma kluczowe znaczenie praktyczne. Jeżeli dziesięcioletni okres przechowywania faktur w KSeF upłynie przed terminem przedawnienia zobowiązania podatkowego, podatnik jest zobowiązany do przechowywania tych faktur poza KSeF aż do momentu upływu terminu przedawnienia. W takim przypadku ponownie znajdują zastosowanie ogólne zasady archiwizacji określone w art. 112 i 112a ustawy o VAT. Oznacza to, że odpowiedzialność podatnika za przechowywanie dokumentów może zostać „reaktywowana" po zakończeniu okresu archiwizacji w KSeF, co wymaga odpowiedniego przygotowania organizacyjnego.

W praktyce podatnik musi mieć świadomość, że archiwizacja w KSeF nie zastępuje całkowicie wewnętrznych systemów archiwizacyjnych, zwłaszcza w kontekście potrzeb dowodowych, kontrolnych oraz biznesowych. Faktury funkcjonują bowiem nie tylko jako dokumenty podatkowe, lecz również jako element dokumentacji handlowej, dowodowej i księgowej, wykorzystywanej m.in. w sporach z kontrahentami, postępowaniach sądowych, audytach finansowych czy analizach wewnętrznych. Dostęp do

eprasa.pl 3414d05c96

faktur wyłącznie poprzez KSeF może okazać się niewystarczający z punktu widzenia bieżącego funkcjonowania przedsiębiorstwa.

3.4.1. Rola KSeF w archiwizacji

KSeF pełni funkcję centralnego repozytorium faktur ustrukturyzowanych, zapewniając ich przechowywanie przez okres wymagany przepisami prawa. System gwarantuje integralność danych oraz ich dostępność dla organów podatkowych, co znacząco ogranicza ryzyko zagubienia dokumentów.

Dodatkowo należy podkreślić, że dostęp do faktur w KSeF jest uzależniony od posiadania odpowiednich uprawnień systemowych. Utrata dostępu, błędna konfiguracja uprawnień lub zmiany personalne po stronie podatnika mogą czasowo lub trwale utrudnić dostęp do danych archiwalnych. Z tego względu podatnik, mimo formalnego przeniesienia obowiązku archiwizacji na administrację skarbową, pozostaje odpowiedzialny za zapewnienie sobie realnej, ciągłej możliwości korzystania z dokumentów oraz ich wykorzystania na potrzeby własne.

W konsekwencji optymalnym rozwiązaniem staje się model hybrydowy, w którym KSeF pełni funkcję podstawowego archiwum urzędowego, natomiast podatnik prowadzi dodatkowe archiwum wewnętrzne, dostosowane do specyfiki działalności, struktury organizacyjnej oraz potrzeb dowodowych. Takie podejście pozwala pogodzić korzyści wynikające z centralnej archiwizacji w KSeF z koniecznością zachowania kontroli nad dokumentacją oraz minimalizacji ryzyk podatkowych i organizacyjnych.

3.4.2. Dodatkowe archiwizowanie faktur w systemach firmowych

Mimo centralnej archiwizacji w KSeF wielu podatników decyduje się na dodatkowe przechowywanie faktur w swoich systemach. Jest to uzasadnione potrzebami operacyjnymi, kontrolnymi oraz dowodowymi, zwłaszcza w kontekście sporów handlowych lub audytów wewnętrznych.

Dodatkowe archiwizowanie pozwala na szybszy dostęp do dokumentów, ich powiązanie z innymi danymi księgowymi oraz zapewnienie ciągłości działania w przypadku problemów technicznych z KSeF. Kluczowe jest jednak zachowanie spójności danych oraz zapewnienie, że kopie faktur nie są modyfikowane w sposób naruszający ich integralność.

4. Rozliczanie faktur w KSeF

Rozliczanie faktur w KSeF wymaga rozróżnienia dwóch porządków – technicznego (związanego z wystawieniem i obiegiem faktury w systemie KSeF) oraz podatkowego (związanego z momentem rozpoznania VAT). Obowiązkowe e-fakturowanie nie wprowadza nowego momentu opodatkowania, ale wpływa na sposób dokumentowania i weryfikacji zdarzeń gospodarczych.

eprasa.pl 3414d05c96

4.1. Moment powstania obowiązku podatkowego a KSeF

Wprowadzenie obowiązkowego KSeF nie zmienia tego, kiedy w VAT powstaje obowiązek podatkowy – nadal wynika on z art. 19a ustawy o VAT. Od 2026 r. przedsiębiorca i księgowość funkcjonują równolegle w trzech datach:

- dacie dokonania dostawy lub wykonania usługi (czyli dacie powstania obowiązku podatkowego w ujęciu materialnym),
- dacie wystawienia faktury oraz
- dacie przydzielenia numeru KSeF (czyli dacie „wejścia" faktury do obrotu w modelu ustrukturyzowanym).

Te daty często będą się pokrywać, ale równie często – zwłaszcza przy usługach ciągłych, zaliczkach, budowlance, energii czy w trybach awaryjnych – będą się „rozjeżdżać". I właśnie dlatego rozdział o momencie powstania obowiązku podatkowego staje się rozdziałem „strategicznym" – to on tłumaczy, dlaczego faktura może mieć numer KSeF z kwietnia, a VAT należny trzeba rozliczyć w marcu, albo dlaczego w najmie VAT „żyje" rytmem faktury, a nie wykonania świadczenia.

Zasadą ogólną jest, że obowiązek podatkowy powstaje z chwilą dokonania dostawy towarów lub wykonania usługi, z licznymi zastrzeżeniami (art. 19a ust. 1a, 1b, 5, 7–11 ustawy o VAT oraz innych przepisów szczególnych). W praktyce oznacza to, że w typowej sprzedaży towaru VAT należny „rodzi się" w momencie, w którym nabywca uzyskuje prawo do rozporządzania towarem jak właściciel – najczęściej będzie to wydanie towaru, odbiór przez klienta, przekazanie przewoźnikowi (w zależności od warunków dostawy) albo inny moment, w którym ryzyka i władztwo ekonomiczne przechodzą na nabywcę. Dla usług będzie to moment realnego wykonania świadczenia, a nie moment podpisania umowy, wysłania oferty czy nawet wystawienia faktury. W KSeF ta zasada ma bardzo konkretną konsekwencję – jeśli faktura zostanie wystawiona i otrzyma numer KSeF później niż moment dostawy lub wykonania usługi, to numer KSeF nie „przesuwa" VAT do późniejszego okresu.

Przykład 17
Spółka sprzedaje maszynę 28 marca 2026 r., wydaje ją nabywcy i podpisuje protokół wydania tego dnia. Z powodu wewnętrznych akceptacji faktura zostaje wystawiona dopiero 2 kwietnia 2026 r. w KSeF, a numer KSeF zostaje przydzielony tego samego dnia. W tym układzie VAT należny powstaje w marcu, bo dostawa została dokonana w marcu. Faktura z kwietniowym numerem KSeF jedynie dokumentuje marcową dostawę i księgowość musi dopilnować, aby transakcja trafiła do właściwego okresu rozliczeniowego.

Właśnie tu, w codziennej praktyce, pojawia się pierwszy „zgrzyt KSeF" – systemowa data przydzielenia numeru może być późniejsza niż materialny moment obowiązku podatkowego, a mimo to rozliczenie VAT musi pozostać wierne art. 19a.

eprasa.pl 3414d05c96

Inną zasadę mamy w odniesieniu do bonów jednego przeznaczenia. W uproszczeniu, jeśli mamy do czynienia z bonem, który już w chwili emisji „wie", jaka stawka VAT i jakie miejsce opodatkowania będą właściwe dla świadczenia, to obowiązek podatkowy powstaje już w momencie transferu tego bonu. Dla praktyki KSeF oznacza to, że faktura może dokumentować transfer bonu, a nie późniejsze wykonanie usługi lub wydanie towaru. Wyobraźmy sobie sieć fitness sprzedającą bon jednego przeznaczenia na miesięczny karnet. Klient kupuje bon 10 stycznia 2026 r., a z siłowni korzysta dopiero w lutym. Z perspektywy VAT, przy bonie jednego przeznaczenia, obowiązek podatkowy powstaje 10 stycznia – w momencie transferu. Jeżeli faktura ustrukturyzowana zostanie wystawiona w KSeF 10 stycznia i od razu uzyska numer KSeF, wszystko jest spójne. Jeżeli jednak – np. przez tryb offline, opóźnienie czy błąd – faktura trafi do KSeF dopiero 13 stycznia, nadal nie zmienia to faktu, że obowiązek podatkowy „siedzi" w styczniu, a nie w lutym, kiedy usługa *de facto* jest konsumowana. To jest przykład, w którym intuicja biznesowa („korzystam w lutym") przegrywa z konstrukcją podatkową („bon jednego przeznaczenia – VAT w styczniu").

W art. 19a ust. 1b ustawy o VAT wskazano też, że w odniesieniu do dostaw towarów, o których mowa w art. 7a ust. 1 i 2 ustawy o VAT, dokonywanych na rzecz podatnika ułatwiającego dostawy towarów oraz przez tego podatnika, obowiązek podatkowy powstaje w momencie zaakceptowania płatności w rozumieniu art. 41a rozporządzenia 282/2011. Ustęp 1b jest odpowiedzią ustawodawcy na specyfikę dostaw ułatwianych przez platformy, w których kluczowym momentem staje się „zaakceptowanie płatności" w rozumieniu przepisów unijnych. W praktyce – i to ważne w 2026 r. – oznacza to, że dla określonych dostaw towarów realizowanych w modelach platformowych obowiązek podatkowy może powstać nie w chwili doręczenia paczki, lecz w chwili, gdy system płatniczy zaakceptuje płatność. W KSeF daje to klasyczny scenariusz rozjazdu dat: płatność zaakceptowana 5 czerwca, paczka doręczona 9 czerwca, faktura wystawiona 6 czerwca, numer KSeF 6 czerwca – obowiązek podatkowy i tak powstaje 5 czerwca, bo tego dnia nastąpił moment wskazany przez przepis szczególny. W praktyce podatnicy działający na marketplace'ach muszą więc zapewnić, aby dane o akceptacji płatności były w systemach księgowych równie „podatkowo ważne" jak WZ-ka czy potwierdzenie odbioru. Należy jednak pamiętać, że dla ustalenia, czy dany operator interfejsu elektronicznego jest objęty art. 7a ust. 1 i 2 ustawy o VAT (czyli reżimem tzw. uznanego dostawcy), kluczowe jest zbadanie, czy ułatwia on dostawy towarów określone w tych przepisach. Jak wskazano w objaśnieniach podatkowych z 1 września 2021 r., pojęcie „ułatwia" zostało zdefiniowane w art. 5b akapit pierwszy i drugi rozporządzenia 282/2011, zgodnie z którym przez ten termin należy rozumieć korzystanie z interfejsu elektronicznego w celu umożliwienia nawiązania kontaktu pomiędzy nabywcą i dostawcą, który oferuje towary na sprzedaż poprzez interfejs elektroniczny, co skutkuje dostawą towarów poprzez ten interfejs. Jednak podatnik (operator interfejsu elektronicznego) nie ułatwia dostawy towarów, jeżeli spełnione są wszystkie następujące warunki:

a) podatnik ten nie określa, bezpośrednio ani pośrednio, żadnych (jakichkolwiek) warunków, na których dokonywana jest dostawa towarów,

eprasa.pl 3414d05c96

b) podatnik ten nie bierze, bezpośrednio ani pośrednio, udziału w zatwierdzaniu obciążenia nabywcy w związku z dokonywaną płatnością,

c) podatnik ten nie bierze, bezpośrednio ani pośrednio, udziału w procesie zamawiania lub dostarczania towarów.

Ustawodawca uznaje usługę za wykonaną także wtedy, gdy wykonano część usługi, dla której określono zapłatę. To przepis niezwykle praktyczny dla branż projektowych, wdrożeniowych, konsultingowych, szkoleniowych czy inwestycyjnych. Oznacza to, że jeśli umowa dzieli usługę na etapy i każdy etap ma cenę, to obowiązek podatkowy powstaje etapami – nawet jeśli finalna faktura lub dokument końcowy będą wystawione później.

Przykład 18
Spółka IT wdraża system finansowo-księgowy u klienta. Umowa przewiduje trzy etapy: analizę (30 000 zł), konfigurację i migrację danych (70 000 zł) oraz szkolenie i start produkcyjny (20 000 zł). Etap pierwszy kończy się protokołem 15 lutego 2026 r., etap drugi 20 marca 2026 r., etap trzeci 10 kwietnia 2026 r. Jeżeli spółka wystawia faktury etapowe w KSeF, to obowiązek podatkowy dla każdego etapu powstaje w dacie wykonania danego etapu (lub jego przyjęcia, jeżeli tak wynika z realiów świadczenia), a nie dopiero w kwietniu przy zakończeniu całości. Nawet gdyby – z przyczyn organizacyjnych – spółka wystawiła jedną fakturę zbiorczą dopiero 12 kwietnia i otrzymała numer KSeF 12 kwietnia, nie może ona „wrzucić" całego VAT do kwietnia, jeżeli w lutym i marcu powstał obowiązek podatkowy dla części usługi mających odrębną zapłatę. KSeF nie jest tu „sterem" rozliczenia – jest narzędziem dokumentowania, a sterem pozostaje art. 19a ust. 2.

W przypadku usług, dla których ustalane są następujące po sobie terminy płatności lub rozliczeń, czyli klasycznych usług okresowych i ciągłych rozliczanych cyklicznie, przepis mówi, że usługę uznaje się za wykonaną z upływem każdego okresu, do którego odnoszą się płatności lub rozliczenia, aż do zakończenia świadczenia. W praktyce jest to fundament dla rozliczeń abonamentowych czy np. dla najmu i stałej obsługi prawnej/biurowej. Szczególnie ciekawy jest fragment o usłudze ciągłej dłuższej niż rok, dla której w danym roku nie upływają terminy płatności lub rozliczeń – wtedy uznaje się ją za wykonaną z upływem każdego roku podatkowego. Ten przepis działa jak „bezpiecznik" – nie pozwala, aby usługi ciągłe bez rozliczeń w trakcie roku „uciekały" z VAT aż do końca umowy. Przykładowo spółka zawiera umowę na utrzymanie infrastruktury od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2027 r., ale wynagrodzenie ma być płatne jednorazowo po zakończeniu całego okresu (co w praktyce czasem się zdarza w kontraktach wewnątrzgrupowych). Mimo braku rozliczeń w trakcie 2026 r. usługa jest uznana za wykonaną z końcem 2026 r. i VAT nie czeka do 2027 r. W KSeF to oznacza, że podatnik musi rozpoznać obowiązek podatkowy z końcem roku, nawet jeśli faktura pojawi się dopiero później. A jeżeli faktura zostanie wystawiona dopiero po zakończeniu umowy, konieczne będzie odpowiednie przypisanie VAT do okresów wynikających z art. 19a ust. 3.

eprasa.pl 3414d05c96

Przykład 19
Spółka ALFA sp. z o.o. (czynny podatnik VAT) świadczy na rzecz BETA sp. z o.o. usługę stałego utrzymania infrastruktury IT (monitoring, aktualizacje, helpdesk 24/7). Umowa została zawarta na czas nieokreślony, a strony ustaliły miesięczne okresy rozliczeniowe – od 1. do ostatniego dnia miesiąca. Wynagrodzenie wynosi 12 000 zł netto miesięcznie, płatne do 10. dnia następnego miesiąca, na podstawie faktury.
W styczniu 2026 r. ALFA wykonuje usługę w sposób ciągły przez cały miesiąc, bez „jednego momentu zakończenia" – bo to typowa usługa abonamentowa. Dla celów VAT – zgodnie z art. 19a ust. 3 – usługę uznaje się za wykonaną z upływem okresu rozliczeniowego, czyli:
- za styczeń 2026 – usługa jest „wykonana" 31 stycznia 2026 r. i tego dnia powstaje obowiązek podatkowy,
- za luty 2026 – usługa jest „wykonana" 28 lutego 2026 r.,
- za marzec 2026 – 31 marca 2026 r., itd., aż do zakończenia świadczenia.

ALFA wystawia fakturę w KSeF za styczeń dopiero 5 lutego 2026 r. (numer KSeF również z 5 lutego), z terminem płatności 10 lutego. Mimo że faktura ma datę „systemową" lutową, VAT należny dotyczy stycznia, bo obowiązek podatkowy powstał 31 stycznia – z upływem okresu rozliczeniowego, którego dotyczy płatność.
Jeżeli umowa zostanie rozwiązana w trakcie miesiąca, np. 15 kwietnia 2026 r., a strony ustalą, że rozliczenie za kwiecień nastąpi proporcjonalnie za 15 dni, to – ponieważ kwiecień nie jest „pełnym" okresem rozliczeniowym wynikającym z umowy – moment uznania usługi za wykonaną należy odnieść do tego, jak strony określą ostatni okres rozliczeniowy (np. okres 1–15 kwietnia). Wtedy obowiązek podatkowy powstanie 15 kwietnia 2026 r. jako z końcem ostatniego okresu rozliczeniowego.

4.1.1. Obowiązek podatkowy – wyjątki

Artykuł 19a ust. 5 ustawy o VAT to serce wyjątków, bo wskazuje sytuacje, w których obowiązek podatkowy powstaje z chwilą określonego zdarzenia, a nie według reguły ogólnej.

Obowiązek podatkowy powstaje zgodnie z nim z chwilą:

1) otrzymania całości lub części zapłaty z tytułu:
   a) wydania towarów przez komitenta komisantowi na podstawie umowy komisu,
   b) przeniesienia z nakazu organu władzy publicznej lub podmiotu działającego w imieniu takiego organu lub przeniesienia z mocy prawa prawa własności towarów w zamian za odszkodowanie,
   c) dokonywanej w trybie egzekucji dostawy towarów, o której mowa w art. 18 ustawy o VAT,
   d) świadczenia, na podstawie odrębnych przepisów, na zlecenie sądów powszechnych, administracyjnych, wojskowych lub prokuratury usług związanych z postępowaniem sądowym lub przygotowawczym, z wyjątkiem usług, do których stosuje się art. 28b, stanowiących import usług,
   e) świadczenia usług zwolnionych od podatku zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 37–41 ustawy o VAT;

eprasa.pl 3414d05c96

2) otrzymania całości lub części dotacji, subwencji i innych dopłat o podobnym charakterze, o których mowa w art. 29a ust. 1 ustawy o VAT;
3) wystawienia faktury w przypadkach, o których mowa w art. 106b ust. 1 ustawy o VAT, z tytułu:
   a) świadczenia usług budowlanych lub budowlano-montażowych,
   b) dostawy książek drukowanych (CN ex 4901 10 00, 4901 91 00, ex 4901 99 00 i 4903 00 00) – z wyłączeniem map i ulotek – oraz gazet, czasopism i magazynów, drukowanych (CN 4902), z wyjątkiem dostaw towarów, o których mowa w art. 7a ust. 1 i 2, dokonywanych na rzecz podatnika ułatwiającego dostawy towarów oraz przez tego podatnika,
   c) czynności polegających na drukowaniu książek (CN ex 4901 10 00, 4901 91 00, ex 4901 99 00 i 4903 00 00) – z wyłączeniem map i ulotek – oraz gazet, czasopism i magazynów (CN 4902), z wyjątkiem usług, do których stosuje się art. 28b, stanowiących import usług;
4) wystawienia faktury z tytułu:
   a) dostaw energii elektrycznej, cieplnej lub chłodniczej oraz gazu przewodowego,
   b) świadczenia usług:
      – telekomunikacyjnych,
      – wymienionych w poz. 24–37, 50 i 51 załącznika nr 3 do ustawy,
      – najmu, dzierżawy, leasingu lub usług o podobnym charakterze,
      – ochrony osób oraz usług ochrony, dozoru i przechowywania mienia,
      – stałej obsługi prawnej i biurowej,
      – dystrybucji energii elektrycznej, cieplnej lub chłodniczej oraz gazu przewodowego

   – z wyjątkiem usług, do których stosuje się art. 28b, stanowiących import usług.

Ad 1. Obowiązek podatkowy z chwilą otrzymania całości lub części zapłaty

Punkt 1 mówi o otrzymaniu całości lub części zapłaty w kilku specyficznych przypadkach:

- komisie,
- przeniesieniu własności w zamian za odszkodowanie (z nakazu organu lub z mocy prawa),
- egzekucyjnej dostawie towarów,
- usługach na zlecenie sądów i prokuratury oraz
- pewnych usługach zwolnionych (np. finansowych, ubezpieczeniowych w zakresie wskazanym w art. 43 ustawy o VAT).

Tu logika jest prosta – ustawodawca uznaje, że w tych obszarach najbardziej „podatkowo miarodajne" jest otrzymanie zapłaty. W KSeF praktyczna konsekwencja jest taka, że podatnik musi zsynchronizować moment wpływu środków z fakturą, a gdy faktura

eprasa.pl 3414d05c96

powstaje później (bo np. kontrahent przesyła rozliczenie później), VAT i tak powstaje w dacie zapłaty w odniesieniu do otrzymanej kwoty.

Przykład 20
Komisant sprzedaje towar komitenta w styczniu, ale rozliczenie z komitentem i zapłata dla komitenta następują 20 lutego. W tym reżimie obowiązek podatkowy może powstać dopiero 20 lutego w odniesieniu do kwoty rozliczenia. Jeśli faktura w KSeF zostanie wystawiona 25 lutego i uzyska numer KSeF 25 lutego, to i tak „pod spodem" VAT jest lutowy, bo zdarzeniem sprawczym jest zapłata.

Przykład 21
Komisant – wydanie towarów przez komitenta komisantowi (umowa komisu)
Komitent (producent mebli) przekazuje komisantowi (salon meblowy) 10 kompletów mebli 5 maja 2026 r. Salon sprzedaje je klientom w maju i czerwcu. Zgodnie z umową rozlicza się z komitentem raz w miesiącu i przekazuje mu pieniądze.
15 czerwca 2026 r. komisant przelewa komitentowi 30 000 zł tytułem rozliczenia sprzedaży.
Obowiązek podatkowy po stronie komitenta powstaje 15 czerwca 2026 r. w odniesieniu do otrzymanych 30 000 zł (a nie w momencie wydania mebli komisantowi).

Przykład 22
Przeniesienie własności z nakazu organu/z mocy prawa w zamian za odszkodowanie
Gmina przejmuje z mocy prawa działkę spółki pod budowę drogi (decyzja administracyjna). Własność przechodzi 1 lipca 2026 r., ale odszkodowanie zostaje wypłacone później – 20 września 2026 r. spółka otrzymuje 200 000 zł odszkodowania.
Obowiązek podatkowy powstaje 20 września 2026 r. (w dniu otrzymania odszkodowania) i tylko w zakresie otrzymanej kwoty.

Przykład 23
Dostawa w trybie egzekucji (art. 18 ustawy o VAT)
Komornik sprzedaje w egzekucji maszynę należącą do dłużnika – podatnika VAT. Licytacja kończy się 10 listopada 2026 r., a nabywca wpłaca cenę – 18 listopada 2026 r. wpływa 50 000 zł na rachunek depozytowy/egzekucyjny (w ramach sprzedaży egzekucyjnej).
Obowiązek podatkowy powstaje 18 listopada 2026 r. – z chwilą otrzymania zapłaty (w odniesieniu do otrzymanej kwoty).

Przykład 24
Usługi na zlecenie sądów/prokuratury (nie import usług)
Biegły tłumacz wykonuje tłumaczenie dla sądu rejonowego w sprawie karnej. Pracę kończy 5 marca 2026 r., ale sąd wypłaca wynagrodzenie dopiero po zatwierdzeniu rachunku – 30 kwietnia 2026 r. biegły otrzymuje 3000 zł wynagrodzenia.
Obowiązek podatkowy powstaje 30 kwietnia 2026 r. – w dniu otrzymania zapłaty.

eprasa.pl 3414d05c96

Przykład 25
Usługi zwolnione (art. 43 ust. 1 pkt 37–41 ustawy o VAT) – np. ubezpieczeniowe, finansowe
Pośrednik ubezpieczeniowy świadczy usługę pośrednictwa (zwolnioną z VAT). Umowa przewiduje prowizję po opłaceniu składki przez klienta. Klient opłaca polisę 10 stycznia 2026 r., a ubezpieczyciel wypłaca prowizję – 25 stycznia 2026 r. pośrednik otrzymuje 1200 zł prowizji.
Obowiązek podatkowy (mimo zwolnienia) powstaje 25 stycznia 2026 r. – w dacie otrzymania zapłaty.

Ad 2. Obowiązek podatkowy z chwilą otrzymania dotacji/subwencji/dopłaty (art. 29a ust. 1 ustawy o VAT)

Punkt 2 ustępu 5 (art. 19a ustawy o VAT) dotyczy dotacji, subwencji i innych dopłat o podobnym charakterze związanych z ceną. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą otrzymania całości lub części takiej dopłaty. W realiach 2026 r. szczególnie istotne jest to dla projektów dotacyjnych, OZE, inwestycji energooszczędnych czy programów wsparcia, gdzie wpływ dotacji potrafi być oderwany czasowo od wykonania usługi. W KSeF podatnik może wystawić fakturę „sprzedażową" w momencie wykonania usługi, ale jeśli część ceny jest finansowana dotacją wpływającą później, to dla tej części VAT będzie „odpalał się" w momencie wpływu dotacji. To wymaga konsekwentnego modelowania płatności w systemie księgowym, bo sama faktura ustrukturyzowana nie rozwiązuje problemu – ona tylko dokumentuje.

Przykład 26
Firma montuje instalacje OZE dla klientów. Część ceny jest finansowana dotacją (ma bezpośredni wpływ na cenę usługi). Dotacja jest wypłacana w dwóch transzach:
- 10 maja 2026 r. wpływa 40 000 zł (I transza),
- 15 lipca 2026 r. wpływa 60 000 zł (II transza).

Obowiązek podatkowy powstaje osobno – 10 maja w odniesieniu do 40 000 zł i 15 lipca w odniesieniu do 60 000 zł.

Ad 3. Obowiązek podatkowy z chwilą wystawienia faktury (art. 106b ust. 1) – szczególne kategorie

Punkt 3 ustępu 5 (art. 19a ustawy o VAT) wprowadza wyjątek dla usług budowlanych i budowlano-montażowych oraz dla wskazanych dostaw i usług związanych z drukiem i dystrybucją książek oraz prasy. W tych przypadkach obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wystawienia faktury. To jest jedna z najważniejszych zmian mentalnych dla praktyki – w budowlance podatnik może wykonać roboty 10 maja, podpisać protokół 12 maja, ale jeśli fakturę wystawi 20 maja, to obowiązek podatkowy powstanie 20 maja. W KSeF oznacza to, że faktura (a w praktyce: moment jej wystawienia w systemie i nadania jej bytu ustrukturyzowanego) zyskuje rolę szczególnie „sterującą" rozliczeniem VAT. Jednak i tu ustawodawca przewidział bezpiecznik w ust. 7 – jeśli

eprasa.pl 3414d05c96

podatnik nie wystawi faktury w terminie, obowiązek podatkowy i tak powstanie z upływem terminu na jej wystawienie.

Przykład 27
Wykonawca robót budowlanych kończy etap prac 28 czerwca 2026 r. Zgodnie z regułami fakturowania powinien wystawić fakturę w określonym terminie (wynikającym z przepisów o fakturach). Jeśli wystawi ją 5 lipca w KSeF i numer KSeF zostanie przydzielony 5 lipca, obowiązek podatkowy powstanie 5 lipca. Jeśli jednak „przeciągnie" temat i fakturę wystawi dopiero 25 lipca, to obowiązek podatkowy nie przesunie się w nieskończoność – powstanie z upływem ustawowego terminu, nawet gdy numer KSeF pojawi się później. Z perspektywy KSeF 2026 jest to niezwykle istotne – systemowy ślad spóźnionej faktury jest czytelny, ale podatkowo liczy się granica z ustawy.

Przykład 28
Usługi budowlane/budowlano-montażowe
Wykonawca kończy etap prac budowlanych 20 sierpnia 2026 r. (protokół odbioru). Fakturę wystawia w KSeF 5 września 2026 r. (numer KSeF tego samego dnia).
Obowiązek podatkowy powstaje 5 września 2026 r. – w dniu wystawienia faktury (a nie w dniu odbioru).

Przykład 29
Dostawa książek drukowanych oraz prasy (z wyłączeniami)
Wydawnictwo dostarcza do hurtowni partię drukowanych magazynów 3 października 2026 r. Fakturę wystawia 7 października 2026 r. w KSeF.
Obowiązek podatkowy powstaje 7 października 2026 r. – z chwilą wystawienia faktury.

Przykład 30
Usługa drukowania książek/prasy (z wyłączeniami)
Drukarnia drukuje nakład książki dla wydawnictwa. Druk kończy się 12 listopada 2026 r., nakład zostaje odebrany. Faktura w KSeF wystawiona 18 listopada 2026 r.
Obowiązek podatkowy powstaje 18 listopada 2026 r. – w dniu wystawienia faktury.

Ad 4. Obowiązek podatkowy z chwilą wystawienia faktury – media i usługi „ciągłe" z katalogu

Punkt 4 ustępu 5 (art. 19a ustawy o VAT) obejmuje przede wszystkim energię (elektryczną, cieplną, chłodniczą), gaz przewodowy oraz katalog usług takich jak telekomunikacyjne, określone usługi z załącznika nr 3, najem, dzierżawa, leasing, ochrona, dozór, przechowywanie mienia, stała obsługa prawna i biurowa oraz dystrybucja energii i gazu. W tych przypadkach obowiązek podatkowy powstaje również z chwilą wystawienia faktury, co w praktyce tworzy „świat fakturowy" – VAT jest przywiązany do faktury, a nie do tego, że usługa jest świadczona „ciągle". Klasyczny

eprasa.pl 3414d05c96

przykład: najem lokalu za lipiec 2026 r. jest świadczony przez cały lipiec, ale faktura jest wystawiana 1 lipca i ma termin płatności 10 lipca. Obowiązek podatkowy powstaje 1 lipca – w dacie wystawienia faktury. Gdyby faktura nie została wystawiona, wchodzi ust. 7 i obowiązek podatkowy powstanie z chwilą upływu terminu jej wystawienia, a gdy brak takiego terminu – z chwilą upływu terminu płatności. W KSeF to jest obszar, w którym przedsiębiorcy często próbują „myśleć ust. 3" (usługa ciągła = koniec okresu), a tymczasem ustawodawca mówi: dla najmu, telekomunikacji czy energii patrzymy na fakturę. W praktyce wdrożenia KSeF 2026 to jedna z najczęstszych pułapek w mapowaniu procesów.

Przykład 31
Dostawy energii i gazu przewodowego
Spółka energetyczna rozlicza zużycie prądu za okres 1–31 stycznia 2026 r. Odczyt jest na koniec miesiąca, ale fakturę wystawia 6 lutego 2026 r. w KSeF.
Obowiązek podatkowy powstaje 6 lutego 2026 r. – w dniu wystawienia faktury.

Przykład 32
Świadczenie usług z katalogu – usługi telekomunikacyjne
Operator wystawia fakturę za abonament telefoniczny za marzec – faktura w KSeF 1 marca 2026 r.
Obowiązek podatkowy powstaje 1 marca 2026 r.

Przykład 33
Świadczenie usług z katalogu – z poz. 24–37, 50 i 51 załącznika nr 3 (np. wybrane usługi objęte 8% VAT)
Firma świadczy usługę objętą pozycjami załącznika nr 3 (np. usługi związane z uzdatnianiem i dostarczaniem wody za pośrednictwem sieci wodociągowych). Umowa przewiduje rozliczenie miesięczne, a faktura za kwiecień jest wystawiona 2 maja 2026 r.
Obowiązek podatkowy powstaje 2 maja 2026 r. – w dniu wystawienia faktury.

Przykład 34
Świadczenie usług z katalogu – najem, dzierżawa, leasing lub podobne
Wynajmujący wystawia fakturę za najem lokalu za lipiec 2026 r. z góry – 1 lipca 2026 r. w KSeF.
Obowiązek podatkowy powstaje 1 lipca 2026 r. (data wystawienia faktury), nawet jeśli najem jest świadczony przez cały lipiec.

Przykład 35
Świadczenie usług z katalogu – ochrona osób/dozór/przechowywanie mienia
Firma ochroniarska świadczy usługę ochrony obiektu w sierpniu. Fakturę wystawia 3 września 2026 r.
Obowiązek podatkowy powstaje 3 września 2026 r.

eprasa.pl 3414d05c96

Przykład 36
Świadczenie usług z katalogu – stała obsługa prawna i biurowa
Kancelaria ma stałą obsługę prawną spółki – ryczałt miesięczny. Faktura za październik wystawiona 31 października 2026 r. w KSeF.
Obowiązek podatkowy powstaje 31 października 2026 r.

Przykład 37
Świadczenie usług z katalogu – dystrybucja energii/gazu/ciepła
Operator sieci dystrybucyjnej wystawia fakturę za dystrybucję gazu za listopad 10 grudnia 2026 r. w KSeF.
Obowiązek podatkowy powstaje 10 grudnia 2026 r.

4.1.2. Obowiązek podatkowy a częściowa zapłata

Artykuł 19a ust. 6 ustawy o VAT doprecyzowuje, że w przypadkach z ust. 5 pkt 1 i 2 obowiązek podatkowy powstaje w odniesieniu do otrzymanej kwoty. To ważne, bo zamyka dyskusję o tym, czy częściowa zapłata „uruchamia" VAT w całości. Nie – tylko w części.

Przykład 38
Podatnik otrzymuje dotację w transzach 40% i 60%. VAT powstaje w odniesieniu do każdej transzy w momencie jej wpływu. W KSeF może to oznaczać konieczność właściwego dokumentowania i ewidencjonowania tych wpływów, zwłaszcza gdy faktura końcowa obejmuje całość świadczenia, a dotacje wpływają etapami.

4.1.3. Obowiązek podatkowy a brak faktury/faktura z opóźnieniem

Na podstawie art. 19a ust. 7 ustawy o VAT, jeśli podatnik nie wystawił faktury lub wystawił ją z opóźnieniem, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą upływu terminów wystawienia faktury, a jeśli nie określono takiego terminu – z chwilą upływu terminu płatności. W KSeF to ma podwójne znaczenie. Po pierwsze, nie można „zarządzać VAT" przez odkładanie wystawienia faktury w systemie – obowiązek podatkowy i tak powstanie w terminie ustawowym. Po drugie, pojawia się praktyczny obowiązek pilnowania terminów fakturowania w organizacji: nie tylko po to, żeby faktura była „na czas" dla kontrahenta, ale także po to, żeby nie tworzyć rozbieżności pomiędzy ewidencją VAT a danymi operacyjnymi.

Przykład 39
Kancelaria świadczy stałą obsługę prawną w lipcu 2026 r. i zgodnie z umową ma wystawiać faktury do 5. dnia następnego miesiąca. Jeśli faktura nie zostanie wystawiona do

eprasa.pl 3414d05c96

5 sierpnia, obowiązek podatkowy i tak powstanie z upływem terminu wystawienia faktury. Wystawienie jej w KSeF 20 sierpnia nie „przeniesie" VAT do późniejszego okresu.

4.1.4. Wpływ zapłaty przed dokonaniem dostawy towaru lub wykonaniem usługi a obowiązek podatkowy

Jeżeli przed dokonaniem dostawy towaru lub wykonaniem usługi otrzymano całość lub część zapłaty, w szczególności przedpłatę, zaliczkę, zadatek, ratę, wkład budowlany lub mieszkaniowy przed ustanowieniem spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego lub lokalu o innym przeznaczeniu, to obowiązek podatkowy powstaje z chwilą jej otrzymania w odniesieniu do otrzymanej kwoty, z wyjątkiem:

1) dostaw towarów, w stosunku do których obowiązek podatkowy powstaje w sposób, o którym mowa w ust. 1b art. 19a ustawy o VAT;
2) dostaw towarów i świadczenia usług, w stosunku do których obowiązek podatkowy powstaje w sposób, o którym mowa w ust. 5 pkt 4 art. 19a ustawy o VAT.

Przykład 40
ALFA sp. z o.o. zawiera z klientem BETA sp. z o.o. umowę o wykonanie i wdrożenie dedykowanego systemu informatycznego. Zgodnie z umową całkowite wynagrodzenie wynosi 200 000 zł netto + VAT, a realizacja usługi ma nastąpić w okresie od marca do czerwca 2026 r. Strony ustaliły, że przed rozpoczęciem prac klient wpłaci zaliczkę w wysokości 30% wartości umowy, tj. 60 000 zł netto.
Klient dokonuje przelewu zaliczki 12 marca 2026 r. W tym dniu – mimo że żadna część usługi nie została jeszcze wykonana – powstaje obowiązek podatkowy w VAT w odniesieniu do kwoty otrzymanej zaliczki, czyli od 60 000 zł netto. Spółka ALFA wystawia fakturę zaliczkową w KSeF 13 marca 2026 r., a numer KSeF zostaje przydzielony tego samego dnia. VAT należny od zaliczki musi zostać wykazany w rozliczeniu za marzec 2026 r., ponieważ decydujący jest moment otrzymania zapłaty, a nie data wystawienia faktury ani rozpoczęcia prac.
Dalsza realizacja usługi przebiega zgodnie z harmonogramem. System zostaje wdrożony i odebrany przez klienta 30 czerwca 2026 r. Spółka wystawia fakturę końcową w KSeF 2 lipca 2026 r., pomniejszając podstawę opodatkowania o wcześniej otrzymaną zaliczkę. Obowiązek podatkowy od pozostałej części wynagrodzenia powstaje zgodnie z zasadą ogólną – z chwilą wykonania usługi, czyli 30 czerwca 2026 r.

4.1.5. Obowiązek podatkowy w przypadku importu towarów

W przypadku importu towarów obowiązek podatkowy powstaje z chwilą powstania długu celnego. W praktyce to obszar, w którym KSeF zwykle nie jest głównym narzędziem dokumentowania (bo kluczowe są dokumenty celne), ale nadal jest to temat ważny w rozliczeniach podatku VAT, zwłaszcza przy intensywnym imporcie

eprasa.pl 3414d05c96

komponentów, maszyn czy elektroniki. Moment długu celnego determinuje okres VAT, a pomyłki w przypisaniu mogą generować korekty i odsetki, niezależnie od tego, jak wyglądają faktury od dostawcy zagranicznego.

W art. 19a ust. 10a ustawy o VAT znajdziemy też szczególną regułę dla procedury uszlachetniania czynnego: obowiązek podatkowy z tytułu importu powstaje z chwilą zamknięcia tej procedury. To jest przykład, jak prawo VAT sprzęga się z prawem celnym i jak moment rozliczenia przesuwa się z „wejścia" towaru na „wyjście" z procedury. W praktyce 2026 r. oznacza to, że działy logistyczne i celne muszą przekazywać do księgowości informacje nie tylko o przywozie, ale także o zamknięciu procedury, bo dopiero wtedy rodzi się VAT importowy. KSeF nie zastąpi tej komunikacji, bo to nie numer faktury, lecz status procedury celnej przesądza o momencie podatkowym.

Artykuł 19a ust. 11 ustawy o VAT reguluje analogicznie sytuacje objęcia towarów innymi procedurami (skład celny, odprawa czasowa, tranzyt, wolny obszar celny) w kontekście opłat wyrównawczych lub podobnych. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wymagalności tych opłat. Znów – w praktyce – decyduje informacja celna/finansowa o opłatach, a nie sama dokumentacja handlowa.

4.2. Data otrzymania faktury w Krajowym Systemie e-Faktur

Data otrzymania faktury w Krajowym Systemie e-Faktur jest pojęciem o istotnym znaczeniu praktycznym, zwłaszcza z perspektywy nabywcy, ponieważ to właśnie ona wyznacza moment, od którego możliwe jest ujęcie faktury w ewidencjach podatkowych oraz – co do zasady – skorzystanie z prawa do odliczenia podatku naliczonego. W przeciwieństwie do daty wystawienia faktury data otrzymania w systemie KSeF nie zawsze odpowiada momentowi fizycznego zapoznania się z dokumentem przez nabywcę, lecz bywa powiązana z określonym zdarzeniem systemowym, takim jak przydzielenie numeru identyfikującego fakturę w KSeF.

W przypadku awarii zwykłej Krajowego Systemu e-Faktur ustawodawca przyjął zasadę, zgodnie z którą za datę otrzymania faktury uznaje się datę jej faktycznego otrzymania przez nabywcę. Oznacza to, że decydujące znaczenie ma moment, w którym nabywca rzeczywiście otrzymał fakturę, np. drogą mailową, poprzez system finansowo-księgowy lub w inny uzgodniony sposób. Rozwiązanie to odzwierciedla realia obrotu gospodarczego w sytuacjach, gdy system KSeF nie funkcjonuje prawidłowo i nie jest możliwe natychmiastowe udostępnienie faktury za jego pośrednictwem.

Jednocześnie przepisy przewidują istotne zastrzeżenie: jeżeli data faktycznego otrzymania faktury przez nabywcę przypada po dacie przydzielenia numeru identyfikującego fakturę w KSeF, wówczas za datę otrzymania faktury uznaje się dzień nadania tego numeru. Wyjątek od tej zasady dotyczy sytuacji, w których faktura

eprasa.pl 3414d05c96

została wystawiona na rzecz nabywcy, o którym mowa w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT, a więc nabywcy, który uzgodnił z wystawcą inny sposób udostępnienia faktury niż poprzez KSeF. W takim przypadku – niezależnie od nadania numeru KSeF – za datę otrzymania faktury uznaje się zawsze datę jej faktycznego otrzymania przez nabywcę.

Odmienne zasady obowiązują w przypadku faktur wystawianych w trybie offline24 oraz w okresie niedostępności systemu. W tych sytuacjach ustawodawca przyjął regułę systemową, zgodnie z którą za datę otrzymania faktury uznaje się datę przydzielenia numeru identyfikującego fakturę w Krajowym Systemie e-Faktur. Oznacza to, że momentem otrzymania faktury nie jest chwila jej wcześniejszego przekazania nabywcy poza KSeF, lecz dopiero moment jej formalnego „wejścia" do systemu i uzyskania numeru identyfikującego.

Także w tym przypadku ustawodawca przewidział wyjątek odnoszący się do nabywców wskazanych w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT. Jeżeli faktura została udostępniona takiemu nabywcy w sposób inny niż przy użyciu KSeF, za datę jej otrzymania uznaje się datę faktycznego otrzymania faktury przez nabywcę, niezależnie od momentu nadania numeru KSeF.

W praktyce oznacza to, że data otrzymania faktury w KSeF może być ustalana według dwóch odmiennych kryteriów: albo jako data faktycznego otrzymania dokumentu przez nabywcę, albo jako data systemowa – moment przydzielenia numeru identyfikującego w KSeF. Kryterium to zależy zarówno od trybu wystawienia faktury, jak i od statusu nabywcy oraz uzgodnionego sposobu udostępniania faktur.

Prawidłowe ustalenie daty otrzymania faktury ma kluczowe znaczenie dla rozliczeń podatkowych, w szczególności dla określenia momentu, od którego nabywca może ująć fakturę w ewidencji VAT oraz skorzystać z prawa do odliczenia podatku naliczonego. W realiach KSeF data otrzymania przestaje być wyłącznie zdarzeniem faktycznym, a staje się parametrem normatywnym, ściśle powiązanym z mechanizmami funkcjonowania systemu.

4.2.1. Termin odliczenia podatku VAT a otrzymanie faktury w KSeF

Ustalenie daty otrzymania faktury w Krajowym Systemie e-Faktur ma bezpośrednie i fundamentalne znaczenie dla realizacji prawa do odliczenia podatku naliczonego po stronie nabywcy. W realiach KSeF pojęcie to nabiera nowego, normatywnego charakteru i nie może być analizowane wyłącznie przez pryzmat faktycznego zapoznania się z dokumentem. Data otrzymania faktury staje się bowiem jednym z kluczowych elementów determinujących moment, w którym podatek naliczony może zostać prawidłowo ujęty w rozliczeniach VAT.

Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy o VAT prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przysługuje podatnikowi w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych.

eprasa.pl 3414d05c96

Konstrukcja tego prawa opiera się na spełnieniu dwóch zasadniczych przesłanek: po pierwsze, po stronie nabywcy musi powstać podatek naliczony, a po drugie – musi on pozostawać w związku z działalnością opodatkowaną. W praktyce KSeF szczególnego znaczenia nabiera pierwsza z tych przesłanek, ponieważ podatek naliczony – zgodnie z art. 86 ust. 2 pkt 1 ustawy o VAT – wynika z faktur otrzymanych przez podatnika.

W systemie KSeF pojęcie „otrzymanie faktury" nie zawsze oznacza moment jej fizycznego przekazania nabywcy. W tym przypadku bowiem decydujące znaczenie ma przede wszystkim data przydzielenia fakturze numeru identyfikującego w Krajowym Systemie e-Faktur, aczkolwiek nie w każdym przypadku. To właśnie ten moment, czyli data otrzymania faktury w rozumieniu przepisów podatkowych, umożliwia skorzystanie z prawa do odliczenia VAT, o ile spełnione są pozostałe warunki ustawowe.

W przypadku faktur wystawianych w trybie online zasadą jest, że data otrzymania faktury przez nabywcę odpowiada dacie przydzielenia numeru identyfikującego w KSeF. Oznacza to, że nabywca uzyskuje prawo do odliczenia podatku naliczonego nie z chwilą zapoznania się z treścią faktury, lecz z momentem przydzielenia jej numeru identyfikującego w KSeF. W konsekwencji automatyczne pobranie faktury do systemu finansowo-księgowego nie ma znaczenia prawnego, gdyż datą otrzymania w tej sytuacji jest data przydzielenia numeru identyfikującego w KSeF i z tą datą wiąże się prawo nabywcy do odliczenia podatku VAT.

Szczególne rozwiązania obowiązują w sytuacjach awaryjnych (awaria zwykła i niedostępność systemu) oraz w trybie offline24. W przypadku awarii zwykłej, co do zasady, za datę otrzymania faktury uznaje się datę jej faktycznego otrzymania przez nabywcę, chyba że nastąpiło już wcześniejsze nadanie numeru KSeF – wówczas decydujący staje się moment systemowy. W przypadku udostępnienia faktury na rzecz nabywcy, o którym mowa w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT, w uzgodniony sposób inny niż przy użyciu Krajowego Systemu e-Faktur w okresie awarii zwykłej za datę otrzymania tej faktury uznaje się datę faktycznego otrzymania tej faktury przez nabywcę.

Natomiast w przypadku faktur wystawianych w trybie offline24 lub w okresie niedostępności systemu ustawodawca jednoznacznie powiązał moment otrzymania faktury z chwilą przydzielenia numeru identyfikującego w KSeF, niezależnie od tego, że faktura mogła zostać wcześniej przekazana nabywcy poza systemem. W praktyce oznacza to przesunięcie w czasie momentu, od którego nabywca może ująć podatek naliczony w ewidencji VAT. Zestawienie sumaryczne przedstawiono w tabeli 4. W przypadku udostępnienia faktury na rzecz nabywcy, o którym mowa w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT, w sposób inny niż przy użyciu Krajowego Systemu e-Faktur w okresie niedostępności systemu lub w trybie offline24 za datę otrzymania tej faktury uznaje się datę faktycznego otrzymania tej faktury przez nabywcę.

eprasa.pl 3414d05c96

Tabela 4. Podsumowanie dat otrzymania z uwagi na tryb i rodzaj nabywcy dla faktur w Krajowym Systemie e-Faktur

Tryb wystawienia faktury	Nabywca zwykły (inny niż wskazany w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT)	Nabywca, o którym mowa w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT
Tryb online (podstawowy)	Data przydzielenia numeru identyfikującego fakturę w KSeF. Prawo do odliczenia VAT powstaje z datą systemową, niezależnie od momentu faktycznego zapoznania się z fakturą.	Data faktycznego otrzymania faktury przez nabywcę w uzgodniony sposób inny niż KSeF.
Awaria zwykła KSeF	Co do zasady – data faktycznego otrzymania faktury przez nabywcę. Jeżeli jednak numer identyfikujący w KSeF został nadany wcześniej niż faktyczne otrzymanie faktury, za datę otrzymania uznaje się datę nadania numeru KSeF.	Data faktycznego otrzymania faktury przez nabywcę, niezależnie od momentu nadania numeru identyfikującego w KSeF.
Niedostępność systemu KSeF	Data przydzielenia numeru identyfikującego fakturę w KSeF. Wcześniejsze przekazanie faktury poza systemem nie wywołuje skutków w zakresie daty otrzymania.	Data faktycznego otrzymania faktury przez nabywcę w uzgodniony sposób inny niż KSeF.
Tryb offline24	Data przydzielenia numeru identyfikującego fakturę w KSeF. Moment wcześniejszego przekazania faktury poza systemem pozostaje bez znaczenia podatkowego.	Data faktycznego otrzymania faktury przez nabywcę, niezależnie od daty nadania numeru identyfikującego w KSeF.

Na tle prawa do odliczenia podatku VAT istotne znaczenie mają również wyjątki przewidziane w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT, dotyczące nabywców, którzy uzgodnili z wystawcą inny sposób udostępniania faktur niż poprzez KSeF. W takich przypadkach, niezależnie od momentu nadania numeru identyfikującego w systemie, za datę otrzymania faktury uznaje się datę jej faktycznego otrzymania przez nabywcę. Tym samym prawo do odliczenia podatku naliczonego powstaje według klasycznych zasad, znanych sprzed wdrożenia KSeF, co ma szczególne znaczenie w obrocie międzynarodowym lub w relacjach z podmiotami zagranicznymi.

W praktyce rozliczeń VAT oznacza to, że nabywca nie może abstrahować od trybu wystawienia faktury oraz sposobu jej udostępnienia. Prawidłowe ustalenie daty otrzymania faktury decyduje o tym, w którym okresie rozliczeniowym możliwe jest ujęcie podatku naliczonego.

eprasa.pl 3414d05c96

WAŻNE! Błędne przyjęcie daty otrzymania faktury może prowadzić do przedwczesnego odliczenia VAT albo do nieuzasadnionego przesunięcia prawa do odliczenia na późniejszy okres, co w konsekwencji rodzi ryzyko korekt, odsetek oraz odpowiedzialności podatkowej.

W realiach Krajowego Systemu e-Faktur prawo do odliczenia podatku VAT u nabywcy jest więc ściśle powiązane z technicznymi i formalnymi mechanizmami funkcjonowania systemu. Data otrzymania faktury przestaje być wyłącznie zdarzeniem faktycznym, a staje się elementem konstrukcyjnym prawa do odliczenia podatku naliczonego, wymagającym od podatników szczególnej staranności w analizie zarówno przepisów, jak i danych systemowych dostępnych w KSeF.

4.3. Przykłady rozpoznania powstania obowiązku podatkowego u sprzedawcy po wejściu w życie obligatoryjnego KSeF

Wprowadzenie obligatoryjnego KSeF nie zmieniło zasad ustalania momentu powstania obowiązku podatkowego w VAT, jednak w praktyce wywołało wiele wątpliwości związanych z datą wystawienia faktury i nadaniem jej numeru KSeF. Szczególnie problematyczne okazały się sytuacje, w których moment ujęcia faktury w systemie nie pokrywa się z momentem wykonania czynności opodatkowanej.

W niniejszym rozdziale na praktycznych przykładach pokazano, jak prawidłowo rozpoznać obowiązek podatkowy u sprzedawcy po wejściu w życie obligatoryjnego KSeF. Omówione zostaną m.in. klasyczne dostawy towarów, usługi jednorazowe, usługi etapowe, usługi ciągłe i okresowe (np. abonamenty IT) oraz najem lokali.

Dostawa towaru „klasyczna" – obowiązek podatkowy w dacie dostawy, mimo że faktura ma numer KSeF z kolejnego miesiąca (art. 19a ust. 1 ustawy o VAT)

Przykład 41
Stan faktyczny (tryb online KSeF): spółka ALFA sprzedaje spółce BETA maszynę produkcyjną.
Warunki dostawy: odbiór przez nabywcę z magazynu sprzedawcy.
28 marca 2026 r. następuje wydanie maszyny i podpisanie protokołu wydania (nabywca uzyskuje prawo do rozporządzania jak właściciel).
Z przyczyn organizacyjnych (akceptacja wewnętrzna) faktura powstaje później, tj.:
- 2 kwietnia 2026 r. – ALFA przesyła fakturę do KSeF (online), w polu P1 wskazuje 2 kwietnia,
- 2 kwietnia 2026 r. – system nadaje numer KSeF.

eprasa.pl 3414d05c96

Wnioski (VAT):
- obowiązek podatkowy powstaje 28 marca 2026 r. – bo wtedy doszło do dostawy towaru (art. 19a ust. 1),
- fakt, że faktura ma datę wystawienia P1 = 2 kwietnia i numer KSeF z kwietnia, nie przesuwa VAT do kwietnia,
- w ewidencji VAT sprzedaż powinna trafić do rozliczenia za marzec 2026 r., mimo że faktura „systemowo" jest kwietniowa.

KSeF „pułapka praktyczna":
Jeżeli księgowość automatycznie przypisuje sprzedaż do okresu wg daty KSeF/daty P1, to transakcja może omyłkowo wpaść do kwietnia. W tym przykładzie trzeba świadomie oprzeć rozliczenie VAT na dacie dostawy (dacie sprzedaży).

Usługa jednorazowa – obowiązek podatkowy w dacie wykonania usługi, nawet jeśli faktura w KSeF pojawia się później (art. 19a ust. 1 ustawy o VAT)

Przykład 42
Stan faktyczny (tryb offline24):
- firma GAMMA wykonuje dla klienta usługę projektową (jednorazową) – opracowanie dokumentacji technologicznej,
- 10 maja 2026 r. – zakończenie usługi i przekazanie finalnej dokumentacji (mail + protokół odbioru).

W dniu 11 maja pracownik wystawia fakturę w trybie offline24.
P1 = 11 maja 2026 r. (data wystawienia wpisana „ręcznie", zgodnie z regułą offline).
Faktura zostaje dosłana do KSeF dopiero 12 maja 2026 r., natomiast nadanie numeru KSeF nastąpiło 13 maja.
Wnioski (VAT):
- obowiązek podatkowy powstaje 10 maja 2026 r. – bo usługa została wykonana 10 maja (art. 19a ust. 1 ustawy o VAT),
- numer KSeF z 12 maja nie ma znaczenia dla momentu VAT – to tylko „data wejścia" faktury do obrotu ustrukturyzowanego,
- w praktyce GAMMA rozlicza VAT należny za maj (tu akurat w tym samym miesiącu, ale kluczowe jest rozumienie mechanizmu: liczy się wykonanie, nie KSeF).

Usługa etapowa z wyodrębnioną zapłatą za etapy – obowiązek podatkowy etapami (art. 19a ust. 2 ustawy o VAT), nawet gdy jest jedna faktura końcowa

Przykład 43
Stan faktyczny (KSeF online, jedna faktura zbiorcza):
- spółka DELTA IT wdraża system ERP u klienta OMEGA,
- umowa dzieli usługę na etapy z osobną ceną:
  - etap I (analiza) – 30 000 zł,
  - etap II (konfiguracja + migracja) – 70 000 zł,
  - etap III (szkolenie + start) – 20 000 zł.

eprasa.pl 3414d05c96

Zdarzenia:
- 15 lutego 2026 r. – protokół odbioru etapu I,
- 20 marca 2026 r. – protokół odbioru etapu II,
- 10 kwietnia 2026 r. – protokół odbioru etapu III.

DELTA IT z powodów „biznesowych" wystawia jedną fakturę zbiorczą: 12 kwietnia 2026 r. – wystawienie w KSeF online (P1 = 12 kwietnia) i numer KSeF też 12 kwietnia.
Wnioski (VAT):
- ponieważ umowa przewiduje zapłatę za części usługi (etapy), więc – dla VAT – usługę uznaje się za wykonaną w części z chwilą wykonania tych etapów (art. 19a ust. 2),
- obowiązek podatkowy powstaje więc trzykrotnie:
  - 15 lutego 2026 r. – od 30 000 zł,
  - 20 marca 2026 r. – od 70 000 zł,
  - 10 kwietnia 2026 r. – od 20 000 zł,
- faktura z 12 kwietnia (P1 i numer KSeF w kwietniu) nie może „skleić" VAT w całość do kwietnia, bo część VAT powstała już w lutym i marcu.

Usługa ciągła/okresowa (abonament IT) – obowiązek podatkowy z upływem okresu rozliczeniowego, a nie z datą faktury w KSeF (art. 19a ust. 3 ustawy o VAT)

Przykład 44

Stan faktyczny (KSeF online):
- spółka ALFA świadczy dla BETA usługę utrzymania infrastruktury IT (SLA),
- umowa przewiduje miesięczne okresy rozliczeniowe, płatność do 10. dnia następnego miesiąca.

Usługa za styczeń 2026 r. jest świadczona przez cały miesiąc. Koniec okresu rozliczeniowego przypada na 31 stycznia 2026 r.
ALFA wystawia fakturę:
- 5 lutego 2026 r. – faktura w KSeF online (P1 = 5 lutego, numer KSeF – 5 lutego).

Wnioski (VAT):
- dla usług z następującymi po sobie terminami rozliczeń – usługę uznaje się za wykonaną z upływem okresu (art. 19a ust. 3 ustawy o VAT),
- obowiązek podatkowy za styczeń powstaje 31 stycznia 2026 r.,
- faktura z lutowym P1 i numerem KSeF nie przesuwa VAT do lutego.

KSeF „ważna uwaga":
To działa tylko wtedy, gdy nie wchodzisz w katalog „fakturowy" z art. 19a ust. 5 pkt 4 ustawy o VAT (obejmujący m.in. najem, usługi telekomunikacyjne, stałą obsługę prawną czy dostawy energii, w których moment powstania obowiązku podatkowego jest powiązany z wystawieniem faktury). W SLA IT – co do zasady – zostajemy przy ust. 3.

eprasa.pl 3414d05c96

Najem lokalu – obowiązek podatkowy z datą wystawienia faktury (art. 19a ust. 5 pkt 4 ustawy o VAT), więc P1 w KSeF staje się „datą VAT"

Przykład 45

Stan faktyczny (KSeF online):

- spółka NOVA wynajmuje lokal spółce SIGMA,
- czynsz za lipiec 2026 r.: 20 000 zł netto + VAT,
- umowa przewiduje fakturowanie „z góry" pierwszego dnia miesiąca.

Najem faktycznie trwa przez cały lipiec (1–31 lipca).

1 lipca 2026 r. NOVA wystawia fakturę w KSeF online: P1 = 1 lipca, numer KSeF – 1 lipca. Termin płatności: 10 lipca.

Wnioski (VAT):

- najem jest wprost wymieniony w katalogu art. 19a ust. 5 pkt 4 ustawy o VAT – obowiązek podatkowy powstaje tu z chwilą wystawienia faktury,
- VAT należny powstaje 1 lipca 2026 r., choć ekonomicznie usługa jest „rozciągnięta" na cały miesiąc,
- w tym typie transakcji KSeF (a konkretnie data wystawienia P1) realnie „steruje" VAT.

Wariant ostrzegawczy (ust. 7):

Jeżeli NOVA nie wystawi faktury w terminie wynikającym z zasad fakturowania/umowy, to obowiązek podatkowy nie znika – powstanie z upływem terminu wystawienia, a gdy go brak, z upływem terminu płatności. Czyli nie da się „zarządzić VAT" przez niewystawienie faktury w KSeF.

4.4. Przykład rozpoznania prawa do odliczenia podatku VAT u nabywcy

Praktyczne stosowanie przepisów dotyczących daty otrzymania faktury w Krajowym Systemie e-Faktur rodzi liczne wątpliwości, zwłaszcza po stronie nabywców, którzy muszą prawidłowo ustalić moment powstania prawa do odliczenia podatku naliczonego. Choć regulacje ustawowe posługują się pojęciem „otrzymania faktury", w realiach KSeF nie zawsze oznacza ono faktyczne zapoznanie się z dokumentem. W wielu przypadkach decydujące znaczenie ma zdarzenie systemowe – przydzielenie numeru identyfikującego fakturę w KSeF – które może, lecz nie musi, pokrywać się z momentem jej rzeczywistego doręczenia.

Złożoność tych zasad wynika z konieczności uwzględnienia kilku zmiennych jednocześnie:

- trybu wystawienia faktury,
- dostępności systemu KSeF w danym momencie oraz
- statusu nabywcy, w szczególności tego, czy jest on podmiotem, o którym mowa w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT.

eprasa.pl 3414d05c96

Dopiero zestawienie tych elementów pozwala prawidłowo określić datę otrzymania faktury, a tym samym ustalić okres rozliczeniowy, w którym nabywca może ująć podatek naliczony w ewidencji VAT.

Z tego względu w niniejszym rozdziale przedstawiono kilka modelowych przykładów praktycznych, obejmujących wszystkie podstawowe kombinacje trybów wystawiania faktur oraz statusów nabywców. Przykłady te ilustrują zarówno sytuacje standardowe, jak i przypadki graniczne, w których data faktycznego doręczenia faktury różni się od daty nadania jej numeru identyfikującego w KSeF. Ich celem jest pokazanie, w jaki sposób przepisy funkcjonują w praktyce oraz jakie skutki wywołują dla prawa do odliczenia podatku VAT.

Zaprezentowane przykłady nie tylko porządkują zasady wynikające z ustawy o VAT, lecz także podkreślają istotną zmianę filozofii rozliczeń wprowadzoną przez KSeF. Data otrzymania faktury przestaje być wyłącznie zdarzeniem faktycznym, a staje się elementem konstrukcyjnym systemu, wymagającym od nabywców świadomego i ostrożnego podejścia do momentu ujęcia podatku naliczonego w rozliczeniach.

Przykłady dla nabywcy innego niż wskazany w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT

Przykład 46
Spółka A wystawia fakturę sprzedaży w trybie online 10 maja. Tego samego dnia KSeF przydziela fakturze numer identyfikujący. Nabywca pobiera fakturę do systemu księgowego dopiero 1 czerwca.
Data otrzymania: 10 maja (data nadania numeru KSeF).
Prawo do odliczenia VAT: od rozliczenia za maj.

Przykład 47
27 czerwca występuje awaria KSeF. Sprzedawca przekazuje fakturę nabywcy e-mailem tego samego dnia. Numer KSeF zostaje nadany 2 lipca.
Data otrzymania: 27 czerwca (faktyczne otrzymanie).
Prawo do odliczenia VAT: czerwiec.

Przykład 48
Sprzedawca wystawia fakturę 5 czerwca w czasie awarii zwykłej. Numer KSeF zostaje nadany 6 czerwca, natomiast faktura trafia do nabywcy e-mailem 8 czerwca.
Data otrzymania: 6 czerwca (data nadania numeru KSeF – wcześniejsza).
Prawo do odliczenia VAT: czerwiec.

Przykład 49
Sprzedawca wystawia fakturę w trybie offline24 31 lipca i przekazuje ją nabywcy tego samego dnia w formacie PDF. Numer KSeF zostaje nadany 1 sierpnia po przesłaniu faktury do systemu.
Data otrzymania: 1 sierpnia (data nadania numeru KSeF).
Prawo do odliczenia VAT: sierpień.

eprasa.pl 3414d05c96

Przykłady dla nabywcy wskazanego w art. 106gb ust. 4 ustawy o VAT

Przykład 50
Spółka A wystawia fakturę w trybie online 10 maja na rzecz zagranicznego kontrahenta, z którym uzgodniono przesyłanie faktur e-mailem. Faktura zostaje wysłana e-mailem 12 maja.
Data otrzymania: 12 maja (faktyczne otrzymanie).
Prawo do odliczenia VAT: według przepisów zagranicznego kontrahenta często zgodnie z datą faktycznego doręczenia.

Przykład 51
Sprzedawca wystawia fakturę w czasie awarii zwykłej i przekazuje ją kontrahentowi zagranicznemu e-mailem 5 czerwca. Numer KSeF zostaje nadany 7 czerwca.
Data otrzymania: 5 czerwca.
Prawo do odliczenia VAT: według przepisów zagranicznego kontrahenta często zgodnie z datą faktycznego doręczenia.

Przykład 52
Faktura wystawiona w trybie offline24 20 lipca. Tego samego dnia trafia do zagranicznego kontrahenta e-mailem. Numer KSeF zostaje nadany 23 lipca.
Data otrzymania: 20 lipca.
Prawo do odliczenia VAT: według przepisów zagranicznego kontrahenta często zgodnie z datą faktycznego doręczenia.

5. Techniczne aspekty wdrożenia KSeF

Rozdział koncentruje się na technicznych i praktycznych aspektach wdrożenia KSeF. Opisane są scenariusze, jak wykorzystać narzędzia Ministerstwa Finansów oraz rozwiązania komercyjne, aby skutecznie zintegrować systemy z codzienną pracą działu księgowego. Dodatkową korzyścią prawidłowo zorganizowanego obiegu faktur z KSeF i integracji z systemami informatycznymi jest automatyzacja procesów, która realnie oszczędza czas i redukuje błędy.

5.1. Wprowadzenie – od decyzji do działania

Krajowy System e-Faktur to zmiana fundamentalna dla procesów fakturowania sprzedaży i przyjmowania faktur zakupu w relacjach między firmami. Faktura przestaje być tylko dokumentem, a staje się strukturą danych w pliku XML, która dopiero po przyjęciu przez system KSeF otrzymuje numer i techniczny status „wystawiona". Od 1 lutego 2026 r. obowiązek e-fakturowania objął największych podatników, od 1 kwietnia 2026 r. – pozostałych. Pobieranie faktur zakupu dotyczy większości firm już od 1 lutego 2026 r.

eprasa.pl 3414d05c96

Wdrożenie KSeF w firmie nie jest jedynie kolejną funkcją w programach do fakturowania i systemach finansowo-księgowych. To projekt organizacyjno-techniczny zmieniający kluczowe procesy biznesowe w obiegu dokumentów faktur dla większości firm i instytucji w Polsce.

Dla działu finansowo-księgowego i biura rachunkowego oznacza to konkretne zmiany w codziennej pracy:

- inny obieg dokumentów – faktura nie jest wysyłana mailem, tylko przez API lub aplikację do KSeF,
- nowe punkty kontroli – walidacja struktury XML, obsługa odrzuceń, monitoring statusów,
- zmiana odpowiedzialności – kto wysyła, kto odbiera, kto reaguje na błędy, kto zarządza dostępami,
- nowa definicja wystawienia faktury – moment wystawienia to moment nadania numeru KSeF, nie moment zapisania w programie lub księgach.

5.1.1. Kiedy warto rozpocząć techniczne przygotowania do KSeF

Doświadczenia z wdrożeń pokazują wyraźnie: im wcześniej zaczniemy, tym lepiej – niezależnie od obowiązkowego terminu. Czas jest zawsze ograniczony, a wdrożenie KSeF to projekt istotnych zmian, który bez metodycznego podejścia i odpowiedniego przygotowania może skończyć się chaosem i problemami operacyjnymi.

KSeF w procesach obiegu faktur zmienia tak dużo, że identyfikacja zadań i kamieni milowych pozwala zaplanować i dopasować projekt do firmy. Można wówczas uwzględnić innych uczestników tego projektu, np. kluczowych pracowników w procesach, dostawców systemów IT, biuro rachunkowe, kluczowych kontrahentów. Już w początkowej fazie realizacji projektu bardzo często identyfikujemy wiele istotnych i długoterminowych zadań, np. wdrożenie nowych rozwiązań IT, nowych obiegów dokumentów i ich integracji z procesami spoza KSeF, przygotowanie dedykowanych procedur dla współpracowników. Wiele organizacji planuje wykorzystanie obowiązkowego KSeF do zmian w obecnych procesach, nie tylko bezpośrednio związanych z KSeF. Identyfikacja z wyprzedzeniem takich potrzeb pozwala prawidłowo, z lepszym efektem końcowym, przeprowadzić projekt wdrożenia KSeF z uwzględnieniem zmian w różnych obszarach.

Przykład 53
W firmie handlowej (ponad 250 mln przychodu, 70 pracowników) podczas analizy procesów sprzedaży w kontekście KSeF zidentyfikowano wiele kanałów sprzedaży i systemów informatycznych e-commerce obsługujących proces generowania faktur, również dla podatników VAT. Projekt integracji i automatyzacji wymiany danych między systemami trwał kilka miesięcy oraz angażował do 10 osób w firmie. Gdyby za-

eprasa.pl 3414d05c96

częli miesiąc przed obowiązkowym terminem, prawidłowe wdrożenie byłoby niemożliwe.

5.1.2. Mapowanie i analiza procesów fakturowania w firmie

Zanim wybierzemy rozwiązanie techniczne do obsługi KSeF, musimy zrozumieć, jak dzisiaj wygląda fakturowanie w naszej organizacji. To bardzo ważny element wdrożenia, którego pominięcie prowadzi do problemów na dalszych etapach projektu.

Warto zrobić analizę punktów styku z KSeF dla faktur sprzedaży i zakupu w formie schematów (np. sprzedaż, zakup – towary handlowe, zakup – koszty) i tabeli ról. W praktyce sprawdza się podejście z macierzą odpowiedzialności (np. RACI): kto przygotowuje dokument, kto zatwierdza, kto wysyła, kto odbiera, kto księguje, kto obsługuje błędy.

Podstawowe procesy fakturowania do analizy:

- Proces 1: SPRZEDAŻ,
- Proces 2: ZAKUP – towary handlowe,
- Proces 3: ZAKUP – dokumenty kosztowe.

Analiza procesów to sprawdzona metoda, by odpowiedzieć na pytanie: co realnie zmieni się w naszej firmie w dniu startu KSeF?

Podczas analizy i mapowania koniecznie zaznacz:

- punkty powstania danych (skąd bierzemy dane kontrahentów/NIP/nazwę/adres, warunki płatności, dane pozycji, GTU/MPP/procedury – jeśli stosujecie),
- systemy źródłowe (sprzedaż, magazyn, e-commerce, DMS/obiegi akceptacji, system FK),
- moment wysyłki do KSeF (kto wysyła, kto odpowiada, kto weryfikuje),
- moment odbioru faktur zakupowych i ich dystrybucji do akceptacji/opisu, księgowania,
- scenariusze wyjątków (korekty, zaliczki, eksport/WDT, faktury dla konsumentów, sytuacje awaryjne, faktury „wrażliwe"),
- wymagania kontrahentów,
- specyficzne branżowe wymagania.

Pamiętaj przy tym, że e-faktura w KSeF ma jednolity wzór – od 1 lutego 2026 r. format FA(3), i składa się z określonych bloków danych (m.in. nagłówek, sprzedawca, nabywca, część transakcyjna). To pomaga „przetłumaczyć" dane obecnych procesów i dokumentów na strukturę pliku faktury XML w KSeF.

Efektem mapowania powinna być konkretna dokumentacja:

- schemat procesu fakturowania,
- lista systemów IT zaangażowanych w procesach,

eprasa.pl 3414d05c96

- macierz RACI dla kluczowych czynności,
- identyfikacja „wąskich gardeł", wyjątków i miejsc częstych błędów,
- oszacowanie wolumenów (ile faktur sprzedaży/zakupu miesięcznie, jaki jest szczyt sezonowy).

Przykład 54
Trzy miejsca fakturowania, dwa systemy, różne raporty
Firma produkcyjno-handlowa podczas analizy udokumentowała, że faktury sprzedażowe powstawały w trzech różnych miejscach i w dwóch niezależnych systemach do fakturowania:

- dział handlowy dla zamówień standardowych wydawanych z magazynu generował faktury w systemie ERP na bieżąco w dniu wydania,
- dział produkcyjny według zamówień indywidualnych, fakturowanie po kilku dodatkowych procesach kontroli jakości i weryfikacji kompletności realizacji zlecenia, kilka wydań fakturowanych zbiorczo co kilka tygodni w systemie ERP,
- administracja i księgowość generowały faktury incydentalne i inne faktury cykliczne za usługi związane z zarządzaniem nieruchomościami. Faktury wystawiane w arkuszu kalkulacyjnym typu Excel i ręcznie dekretowane w module FK.

Dokumenty miały różną strukturę numeracji faktur, różne szablony wydruków i inny sposób przekazywania danych do księgowości łącznie z innymi sposobami dekretacji i raportowania.
Bez wcześniejszego zmapowania i ujednolicenia wdrożenie KSeF byłoby niemożliwe. Firma zdecydowała się ustandaryzować proces fakturowania sprzedaży w zintegrowanym systemie ERP, zanim przystąpiła do integracji technicznej z KSeF. Oszczędziło to dziesiątki godzin prac dodatkowych na późniejszym etapie, gdyby ujawniły się nowe potrzeby bez zaplanowanego scenariusza implementacji w systemie i wysyłki do KSeF.

5.1.3. Kluczowe pytania przed rozpoczęciem wdrożenia KSeF

Poniższa lista przykładowych pytań związana z procesami fakturowania działa jak przykładowy test gotowości organizacyjnej do nowego projektu. Jeśli na część pytań nie mamy odpowiedzi – to znak, że najpierw należy doprecyzować procesy, przeanalizować informacje i odpowiedzialność, zanim przejdziemy do działań technicznych. Część pytań wymaga wiedzy merytorycznej, jak będzie funkcjonował KSeF.

Liczba dokumentów

Podstawowe pytania:

- Ile faktur sprzedaży miesięcznie wystawiamy?
- Ile faktur zakupu miesięcznie otrzymujemy?
- Ile jest korekt, zaliczek, faktur „nietypowych"?
- Ile faktur dotyczy sprzedaży dla firm, a ile dla osób fizycznych?
- Ile faktur wymaga załączników, specyfikacji, aby prawidłowo księgować dokumenty?
- Czy mamy sezonowość (np. grudzień = 3 x więcej faktur)?

eprasa.pl 3414d05c96

Dlaczego to ważne: wolumen ilościowy bardzo często determinuje wybór rozwiązania technicznego.

Przykład do podjęcia decyzji o wyborze systemu do wystawiania faktur:

- < 20 faktur/miesiąc – aplikacja Ministerstwa Finansów może wystarczyć,
- 20–200 faktur/miesiąc – integracja KSeF z programem do fakturowania niezbędna, FK opcja lub współpraca z biurem rachunkowym.
- > 200 faktur/miesiąc – pełna automatyzacja, zalecany zintegrowany system ERP – firma pracuje w jednym, głównym systemie posiadającym wiele modułów (Handel, Magazyn, Finanse, Księgowość) zintegrowanym z KSeF.

Model pracy i narzędzia

Podstawowe pytania:

1) **Systemy IT i integracje**
   - Czy wystawianie/odbieranie faktur będzie w systemie ERP/FK z integracją czy w narzędziach MF?
   - Czy mamy w organizacji system elektronicznego obiegu dokumentów?
   - Czy nasz obecny dostawca oprogramowania oferuje moduły zintegrowane z KSeF 2.0?
   - Czy mamy dzisiaj wdrożony obieg i ochronę dokumentów „wrażliwych"?
   - Czy korzystamy z wielu systemów do fakturowania (ERP, e-commerce, systemy dedykowane)?
2) **Tryb pracy**
   - Czy potrzebujemy pracy wsadowej (masowe wystawianie pakietów faktur), czy wystarczy tryb pojedynczych dokumentów?
   - Czy faktury są wystawiane na bieżąco czy w określonych momentach (np. koniec dnia, miesiąca)?
   - Ile osób jednocześnie musi mieć dostęp do procesu wystawiania faktur?
3) **Obieg dokumentów i akceptacje**
   - Czy mamy dzisiaj wdrożony obieg dokumentów (umowy, faktury powyżej określonej kwoty)?
   - Czy faktury wymagają wielopoziomowej akceptacji przed wysłaniem do KSeF?
   - Jak długo trwa średnio proces akceptacji faktury (od przygotowania do wysłania)?
   - Czy mamy obowiązki terminowego generowania dokumentów – czas wystawienia faktury po realizacji zamówienia?
   - Jak planujemy kontrolę dokumentów zakupu jako „Potwierdzenia transakcji" z dokumentami faktur zakupu z KSeF?

eprasa.pl 3414d05c96

4) **Księgowanie i rozliczenia faktur**
   - Jak dzisiaj wygląda obieg faktury sprzedaży od wystawienia do zaksięgowania?
   - Jak przebiega proces rozliczeń faktur zakupu – koszty?
   - Jak przebiega proces rozliczeń faktur zakupu – towary handlowe?
   - Jak planujemy zorganizowanie obiegu faktur spoza KSeF?
5) **Automatyzacja i OCR**
   - Czy wykorzystujemy technologię OCR do rozpoznawania faktur przychodzących?
   - Czy mamy zautomatyzowane księgowanie faktur zakupowych?
   - Czy stosujemy automatyczne dopasowanie faktur zakupu do zamówień?
   - Czy chcemy wykorzystać KSeF do pełnej automatyzacji obiegu faktur zakupowych?
6) **Skalowanie i rozwój**
   - Czy planujemy zwiększenie wolumenu fakturowania w najbliższych 12 miesiącach?
   - Czy system musi obsługiwać wiele firm/oddziałów/centrów kosztów?
   - Czy potrzebujemy raportowania konsolidowanego dla grupy kapitałowej?
7) **Współpraca z kontrahentami**
   - Czy kontrahenci oczekują indywidualnych danych na fakturach/w pozycjach faktur w KSeF?
   - Czy oczekujemy indywidualnych danych na fakturach zakupu dotyczących nagłówków lub pozycji faktur?
   - Czy główni kontrahenci już korzystają z KSeF?
   - Czy współpracujemy z dużymi sieciami handlowymi wymagającymi EDI/elektronicznych formatów?
   - Czy mamy kontrahentów zagranicznych wymagających specyficznych formatów faktur, załączników?
8) **Ciągłość działania**
   - Czy mamy plan awaryjny na wypadek niedostępności, awarii systemu fakturowania?
   - Czy w sytuacji kryzysowej będziemy mogli wystawić fakturę alternatywną metodą (np. aplikacja MF)?
   - Kto będzie odpowiedzialny za monitoring dostępności systemu, aktualizacje i reakcję na awarie?
   - Czy mamy wiedzę merytoryczną o trybach wystawiania faktur w KSeF (online, offline24, niedostępność, awaryjne)?

eprasa.pl 3414d05c96

9) Archiwizacja danych

- Czy obecny system umożliwia archiwizację zgodną z wymogami prawnymi?
- Czy mamy procedury archiwizacji i odtworzenia dla danych księgowych?
- Jak długo przechowujemy faktury i czy systemy IT to wspierają?

10) Mobilność i dostęp zdalny

- Czy pracownicy muszą mieć dostęp do wystawiania/odbierania faktur poza biurem/siedzibą?
- Czy potrzebujemy aplikacji mobilnej do fakturowania (np. dla handlowców w terenie)?
- Czy system musi działać w trybie offline z późniejszą synchronizacją?

Dlaczego to ważne: jeśli obecny system finansowo-księgowy to przestarzałe oprogramowanie, którego producent nie planuje dostosowania do KSeF, to sygnał alarmowy i czerwone światło dla projektu wdrożeniowego KSeF. Nie próbuj na siłę integrować rozwiązań IT, które nie są wspierane. Być może to najlepszy moment, aby pomyśleć o zmianie systemu i wykorzystywanych narzędzi IT.

Uprawnienia i dostęp

Podstawowe pytania:

- Kto będzie administratorem uprawnień?
- Kto odpowiada za bieżące zarządzanie dostępami?
- Jakie metody uwierzytelnienia wybierzemy (profil zaufany/podpis/pieczęć/token/certyfikat KSeF)?
- Kto będzie mógł wystawiać faktury? Kto je będzie mógł odbierać?
- Jak będziemy zarządzać dostępem do faktur „wrażliwych”?
- Czy posiadamy wyodrębnione jednostki organizacyjnej, oddziały?
- Czy potrzebujemy identyfikatorów wewnętrznych w KSeF (IDWew)?
- Co się dzieje przy zmianach kadrowych (rotacja, urlopy, zwolnienia)?

Dlaczego to ważne: uprawnienia i certyfikaty to element techniczny, ale z realnym wpływem na ciągłość fakturowania. Jeśli jedyna osoba z uprawnieniami zachoruje w szczycie sezonu, firma nie będzie mogła wystawić faktury w KSeF. Dlatego trzeba wprowadzić:

- kilka osób z pełnymi uprawnieniami (redundancja),
- jasną procedurę ewidencji i przedłużania certyfikatów/tokenów,
- plan awaryjny na wypadek niedostępności kluczowych osób.

Dane i jakość

Podstawowe pytania:

- Czy baza kontrahentów (NIP, nazwy, adresy) jest spójna i aktualna?

eprasa.pl 3414d05c96

- Czy mamy powielone kartoteki kontrahentów w systemie o tym samym numerze NIP?
- Czy wiemy, które pola są dla nas niezbędne w strukturze FA(3)?
- Czy nasze klasyfikacje towarów/usług są kompletne?
- Czy stosujemy kody GTU, MPP, procedury VAT – i czy są prawidłowo przypisane?

Dlaczego to ważne: jakość i kompletność danych w fakturach to częsty problem automatyzacji i dotyczy to również wdrożeń KSeF. System KSeF nie pozwala na edycję wysłanych i odebranych w KSeF faktur, pozostanie tylko korygowanie i wysłanie nowego dokumentu korygującego.

Testy i scenariusze błędów

Podstawowe pytania:

- Kto i jak obsługuje odrzucenia/walidacje oraz ponowną wysyłkę do KSeF?
- Czy mamy listę scenariuszy do przetestowania?
- Czy nasz system informatyczny posiada mechanizmy walidacji faktur przed zapisaniem i wysłaniem do KSeF?
- Czy rozumiemy, co oznacza „środowisko testowe KSeF" i dlaczego warto z niego skorzystać?
- Jaki mamy plan na sytuacje awaryjne (brak prądu, brak Internetu, awaria systemu ERP lub serwera)?

Każda faktura przechodzi walidację w KSeF. Odrzucenia mogą się zdarzyć, szczególnie na początku. Kluczowe pytanie: kto i jak szybko zareaguje na błąd?

Przykład 55
Faktura odrzucona w KSeF o 14.50, a kontrahent czeka na dokument, by dokonać przelewu tego samego dnia. Jeśli nie ma jasnej procedury – faktura czeka do następnego dnia roboczego, płatność się opóźnia, realizacja dostawy również. Dobra relacja z klientem zagrożona.

Na początku procesu wdrożenia KSeF nie musisz znać odpowiedzi na wszystkie pytania techniczne. To wszystko przyjdzie z czasem. W kolejnych punktach tego rozdziału wiele zagadnień zostało opisanych.

Jednak już teraz musisz mieć informacje o:

- skali wyzwania w firmie (wolumen, złożoność),
- stanie obecnych procesów i systemów (co działa, co nie, gdzie są luki),
- dostępnych zasobach (ludzie, czas, budżet),
- terminach, których musisz dotrzymać dla poszczególnych procesów (1 lutego lub 1 kwietnia 2026 r.),

eprasa.pl 3414d05c96

- osobach odpowiedzialnych (kto będzie prowadził projekt wdrożenia, kto uczestniczy w projekcie, jakie są role tych osób).

Jeśli masz te informacje, możesz przejść do kolejnego kroku – wyboru optymalnej ścieżki technologicznej wdrożenia KSeF.

5.2. Wybór ścieżki technologicznej obsługi faktur

Wybór i efektywne stosowanie właściwych aplikacji w organizacji jest dziś jednym z kluczowych warunków, aby praca z KSeF była nie tylko zgodna z przepisami, ale też możliwie prosta, szybka i bezpieczna. KSeF nie jest kolejną opcją do rozważenia – to narzucony przez Ministerstwo Finansów obowiązek obsługi faktur ustrukturyzowanych w obrocie między firmami. W praktyce oznacza to, że niezależnie od tego, czy firma wystawia kilka czy kilkadziesiąt tysięcy faktur miesięcznie, musi ułożyć procesy i narzędzia tak, aby faktura mogła zostać poprawnie przygotowana, wysłana, odebrana, zaksięgowana oraz powiązana z rozliczeniem.

Większość firm już dziś korzysta z aplikacji do sprzedaży, fakturowania, księgowości, magazynu, kadr czy obsługi finansów i rozrachunków. KSeF wymusza więc nie tyle zakup nowego programu, ile analizę, przegląd i decyzję, jak obecne systemy będą współpracować z KSeF. Poszukujemy wówczas odpowiedzi na pytania, czy wystarczy włączyć integrację w używanym systemie, czy potrzebne będzie połączenie kilku aplikacji, a czasem także wymiana programu, który nie jest rozwijany lub nie zapewni wymaganego poziomu automatyzacji i kontroli.

W wielu firmach systemy informatyczne są dziś „krwioobiegiem" cyfrowych procesów: wspierają obieg dokumentów, kontroling, akceptacje kosztów, finanse i rozrachunki, a bardzo często również automatyzację księgowania. Dlatego docelowo KSeF powinien wtapiać się w istniejące rozwiązania, tak aby użytkownicy nie musieli wykonywać tej samej pracy w dwóch miejscach. Jeśli jest to możliwe, najlepszym kierunkiem jest integracja KSeF z systemem finansowo-księgowym/ERP i uporządkowanie ról oraz odpowiedzialności. Jeśli nie, warto rozważyć wdrożenie rozwiązania zintegrowanego z KSeF, które obsłuży równolegle sprzedaż, zakupy, księgowość i obieg dokumentów.

Myślenie o ścieżce technologicznej powinno też wykraczać poza najbliższy obowiązek wystawiania i odbierania faktur. W kolejnych miesiącach i latach znaczenia nabiorą procesy towarzyszące, np. wykorzystywanie numeru KSeF w rozliczeniach i operacjach bankowych, automatyczne uzgadnianie płatności czy raportowanie. Im bardziej spójny ekosystem aplikacji (sprzedaż-KSeF-EOD-FK-bank), tym większa szansa, że obowiązkowy KSeF stanie się impulsem do usprawnień, a nie tylko kosztem organizacyjnym.

Warto dodać, że nie wszystko będzie w KSeF. W firmie nadal będą funkcjonować dokumenty tradycyjne i uzgodnione z kontrahentami załączniki: protokoły odbioru, specyfikacje, umowy, potwierdzenia. Nawet tam, gdzie KSeF dopuszcza dane z załączników w pliku XML, ma on określone zastosowania i nie zastąpi typowego obiegu dokumentacji handlowej. Dlatego wybór ścieżki technologicznej powinien obejmować nie tylko

eprasa.pl 3414d05c96

wysyłkę i odbiór e-faktur, ale też spójny obieg dokumentów kosztowych i ochronę informacji wrażliwych (uprawnienia, dostęp minimalny), tak aby księgowość dostała dokument kompletny, opisany i zatwierdzony, a nie kolejny plik do ręcznej obsługi.

5.2.1. API KSeF 2.0 – szybkie wyjaśnienie funkcjonalności

API (interfejs) to połączenie między programami, np. finansowo-księgowym, a KSeF. Dzięki API system może automatycznie wysyłać i odbierać faktury ustrukturyzowane, bez ręcznego wprowadzania danych w aplikacji webowej.

Co to jest API KSeF 2.0

API KSeF (Interfejs Programowania Aplikacji systemu KSeF) to zestaw reguł, które opisują, jak programy mogą komunikować się z systemem KSeF. W praktyce systemy ERP lub inne programy odpytują KSeF o statusy, pobierają dokumenty albo przekazują do KSeF pliki faktur.

Wersja API KSeF 2.0 to aktualna odsłona interfejsu, przygotowana pod nowy model działania KSeF.

Co daje API w codziennej pracy

API w codziennej pracy to:

- mniej ręcznej pracy – wysyłka i odbiór faktur z poziomu programu,
- szybsza kontrola – łatwiejsze sprawdzanie, czy faktura jest przyjęta/odrzucona i dlaczego,
- automatyczne podpinanie informacji do dokumentu w systemach informatycznych użytkownika (np. numer KSeF, UPO, statusy),
- większa spójność obiegu – te same dane są w ERP i w KSeF, bez przepisywania.

Jak wygląda wysyłka i odbiór faktur przez API

W uproszczeniu program księgowy przygotowuje fakturę w formacie wymaganym przez KSeF (plik XML), a następnie wysyła ją do systemu MF. KSeF weryfikuje dokument (m.in. kompletność danych i uprawnienia). Jeśli wszystko jest poprawne, faktura zostaje przyjęta.

Odbiór faktur działa podobnie: program łączy się z KSeF i pobiera faktury zakupowe oraz ich statusy do dalszej operacyjnej i księgowej obsługi.

Numer KSeF i UPO

Numer KSeF to identyfikator nadawany fakturze po przyjęciu jej przez system.

WAŻNE! Numer KSeF nie jest elementem pliku XML faktury – zwykle jest przechowywany w systemie ERP i wykorzystywany m.in. przy korektach, płatnościach i raportowaniu.

---

eprasa.pl 3414d05c96

UPO (Urzędowe Poświadczenie Odbioru) to potwierdzenie z KSeF, że faktura została przesłana i obsłużona w systemie. W praktyce UPO pomaga udokumentować datę i czas obsługi faktury w KSeF.

Pytania, które warto zadać dostawcy systemu

1. Czy system obsługuje pełny zakres integracji: wysyłkę, odbiór, statusy, IDWew, numer KSeF i UPO?
2. Jak zorganizowano automatyzację procesów z wykorzystaniem KSeF, np. import faktur zakupu towarów handlowych i automatyczne mapowanie kartotek asortymentu?
3. Czy dostępna jest wysyłka wsadowa (paczki) i jakie są limity (wielkość, liczba dokumentów, czas przetwarzania)?
4. Jak rozwiązano uwierzytelnienie i zarządzanie dostępami (kto w firmie ma dostęp, jak wygląda zastępstwo, jak reagować na błędy)?
5. Czy producent realizuje na bieżącą zmiany wynikające ze zmian w przepisach i działaniu KSeF?

5.2.2. Integracja systemów z KSeF – co oznacza w praktyce zintegrowany system + EOD

Integracja z KSeF w systemie zintegrowanym (ERP/FK na wspólnej bazie danych, jeden spójny proces) polega na tym, że faktura powstaje w systemie, a następnie jest automatycznie wysyłana do KSeF. Po stronie użytkownika zmiana ma być jak najmniej widoczna: pracuje w znanym programie, a komunikacja z KSeF odbywa się automatycznie i „w tle".

W praktyce integracja oznacza, że system potrafi:

- przygotować fakturę ustrukturyzowaną w wymaganym formacie (XML),
- wysłać i odebrać dokumenty z KSeF według uzgodnionych scenariuszy i obsłużyć odpowiedź systemu (statusy),
- pobrać potwierdzenie przyjęcia (UPO) oraz numer KSeF i zapisać je przy dokumencie,
- obsłużyć sytuacje wyjątkowe: odrzucenie, korekty, ponowne wysyłki, awarie łączności,
- obsłużyć inne tryby wystawiania faktur (offline, offline24, niedostępność, awaryjny).

Dla księgowości kluczowe jest rozróżnienie, że „wysłane bez UPO" nie zawsze znaczy „wystawione". Dopiero pozytywne przetworzenie dokumentu w KSeF i pobranie UPO zamyka proces po stronie wystawcy. Dlatego w zintegrowanym systemie warto ustalić, gdzie widać statusy (np. w rejestrze faktur), kto je monitoruje i jak wygląda procedura poprawy danych.

eprasa.pl 3414d05c96

Dużym ryzykiem wdrożeniowym nie jest sama wysyłka, lecz nieuporządkowane role. Jeśli „wszyscy mogą wszystko", szybko pojawia się chaos: trudniej ustalić odpowiedzialność, rośnie ryzyko nieuprawnionego dostępu i błędów operacyjnych. Dlatego nawet przy obsłudze zintegrowanego systemu zasadne jest wykorzystanie modułu elektronicznego obiegu dokumentów (EOD).

Integracja z KSeF rozwiązuje kanał wymiany faktur między firmami, ale nie zastępuje firmowego obiegu dokumentów. W większości organizacji, zwłaszcza przy zakupach, potrzeba jeszcze warstwy procesowej: opisu kosztu, akceptacji merytorycznej, kontroli budżetu, ochrony dokumentów wrażliwych, kompletowania załączników (umowy, protokoły, potwierdzenia wykonania) i śladu audytowego.

To właśnie rola systemów elektronicznego obiegu dokumentów, które w połączeniu z KSeF:

- automatycznie przejmują faktury zakupu i kierują je do właściwych osób i działów,
- zbierają opisy (MPK/projekt, kategoria kosztu), kontrolują kompletność i terminy,
- prowadzą ścieżki akceptacji (w tym wielopoziomowe) przed zaksięgowaniem i płatnością,
- tworzą jednolity obieg w procesach dla typów dokumentów: faktura + załączniki + decyzje akceptacyjne.

Ochrona informacji wrażliwych w dokumentach kosztowych

Faktury zakupowe często zawierają informacje wrażliwe: warunki handlowe, zakres inwestycji, dane dotyczące usług prawnych, HR lub kontraktów strategicznych. Wdrożenie KSeF zwiększa centralizację dokumentów, a więc rośnie znaczenie kontroli dostępu po stronie firmy.

Dobrą praktyką jest wykorzystanie EOD jako „filtra bezpieczeństwa" dla dokumentów. W praktyce oznacza to przede wszystkim:

- prawidłową klasyfikację dokumentów (standardowe vs wrażliwe) i osobne ścieżki obiegu,
- wprowadzenie zasady minimalnego dostępu (tylko osoby, które muszą widzieć dokument),
- rejestrowanie zdarzeń (kto otworzył, kto zatwierdził, kto przekazał dalej),
- ograniczanie eksportu/drukowania oraz kontrola udostępnień poza organizację,
- możliwość działania niezależnie od identyfikatora wewnętrznego IDWew w KSeF.

Wnioski dla praktyki wdrożeniowej

Bardzo dobre efekty daje połączenie systemów i integracji (szybkość, automatyzacja, spójność danych) z EOD (porządek w procesach, akceptacje, kompletność i bezpieczeństwo). Dzięki temu KSeF staje się naturalnym elementem pracy, połączonym z istniejącymi procesami w organizacji.

eprasa.pl 3414d05c96

5.2.3. System handlowy i księgowy jako niezależne aplikacje – scenariusze przepływu dokumentów z wykorzystaniem KSeF

Model dwóch niezależnych aplikacji (handel/magazyn osobno i księgowość osobno) jest obecnie nadal bardzo popularny. Z różnych względów nie zawsze jest możliwa praca w środowisku zintegrowanym, opisanym w **punkcie 5.2.2.** W takim układzie KSeF może stać się wspólnym źródłem faktur, ale samo podłączenie do KSeF będzie w dwóch lub więcej systemach. Kluczowe jest zaprojektowanie przepływu dokumentu: kiedy i gdzie faktura ma zostać opisana, kto ją akceptuje, jak łączy się z zamówieniem lub PZ i w którym momencie trafia do księgowania oraz płatności.

W praktyce często stosuje się trzy warianty:

Scenariusz 1: sprzedaż w systemie handlowym, księgowanie w systemie FK:

1) faktura powstaje w systemie handlowym;
2) system handlowy wysyła fakturę do KSeF i zapisuje numer KSeF/UPO;
3) system FK otrzymuje dane na dwa sposoby:
   - bezpośrednio z systemu handlowego (integracja punkt – punkt) albo
   - poprzez pobranie faktury bezpośrednio z KSeF.

   Wariant z pobieraniem z KSeF ma tę zaletę, że księgowość pracuje na dokumencie identycznym z tym, który jest w KSeF. Wymaga jednak dobrego mapowania.

Scenariusz 2: zakupy z KSeF + akceptacje kosztów + księgowanie:

1) e-faktura zakupowa wpływa do KSeF,
2) dokument jest pobierany do firmy i trafia do opisu merytorycznego,
3) następuje akceptacja (budżet, zasadność, zgodność z umową),
4) po akceptacji dokument trafia do systemu FK i jest księgowany, a następnie kierowany do płatności.

To scenariusz, w którym najczęściej pojawiają się opóźnienia. KSeF domyślnie nie zawiera opisu i akceptacji, dlatego w praktyce warto wprowadzić EOD/DMS jako standardowe miejsce pracy z dokumentami kosztowymi.

Scenariusz 3: zakupy towarów – powiązanie faktury z PZ i kontrola zgodności.

W firmach, w których magazyn jest obsługiwany w systemie handlowym, najważniejsze jest uzgodnienie faktury zakupu z przyjęciem (PZ) oraz zamówieniem. Typowy przepływ dokumentów:

- magazyn przyjmuje dostawę i tworzy PZ, porównuje z zamówieniem,
- faktura zakupu z KSeF trafia do obiegu lub do systemu magazynowe w ewidencji faktur z KSeF,
- dokument jest porównywany z PZ (ręcznie lub automatycznie),
- dopiero po weryfikacji następuje akceptacja i przekazanie do księgowania.

eprasa.pl 3414d05c96

Rysunek 1. Scenariusze biznesowych procesów faktur w KSeF

Źródło: opracowanie własne

Rola EOD w układzie „dwa systemy"

W środowisku rozproszonym EOD jest często brakującym ogniwem – warstwą procesową pomiędzy KSeF a systemami operacyjnymi. Jego rola jest jednak nieoceniona. Działa jak repozytorium dla wielu procesów, nie tylko faktur z KSeF:

- pobiera faktury zakupowe z KseF i kieruje je do właściwych ścieżek,
- łączy fakturę z dokumentami wewnętrznymi (zamówienie, umowa, protokół, korespondencja),
- przekazuje dokumenty do systemu FK lub handlowego w odpowiednim momencie (po akceptacji lub po uzgodnieniu z PZ),
- pilnuje terminów, kompletności oraz odpowiedzialności za kolejny krok.

Dzięki temu księgowość nie staje się centrum „poszukiwania opisów", a osoby merytoryczne dostają zadania dokładnie tam, gdzie powinny – w systemie elektronicznego obiegu dokumentów.

Ochrona informacji wrażliwych w fakturach zakupu

W modelu dwóch systemów rośnie liczba punktów, w których dokument może zostać nadmiernie udostępniony (integracje, eksporty, przekazania). Dlatego warto od początku wdrożyć zasady ochrony informacji wrażliwych, tj.:

- dokumenty wrażliwe oznaczaj i prowadź osobnym obiegiem,
- stosuj dostęp minimalny,
- loguj działania użytkowników i decyzje akceptacyjne,
- weryfikuj, kto ma dostęp do narzędzi pobierających faktury z KSeF.

eprasa.pl 3414d05c96

Wnioski dla praktyki wdrożeniowej

W układzie „handel + księgowość" sukces wdrożenia zależy od tego, czy obieg dokumentów kosztowych będzie działał spójnie, szybciej i bezpieczniej niż w dotychczasowych procesach. KSeF dostarcza fakturę, ale to EOD (lub dobrze zaprojektowany proces) zapewnia opis, akceptację, komplet dokumentacji i kontrolę dostępu. Dopiero wtedy rozproszone systemy mogą działać jak jedna spójna całość, pomimo innych sposobów integracji danych.

5.2.4. Aplikacje webowe i mobilne Ministerstwa Finansów – możliwości i ograniczenia

Dla firm, które nie mają zintegrowanego systemu ERP lub aktualnego programu do fakturowania z wykorzystaniem API KSeF (albo wystawiają niewiele faktur), bezpłatne aplikacje MF są alternatywą, aby realizować obowiązki wdrożenia KSeF. Ministerstwo wskazuje trzy główne narzędzia: Aplikację Podatnika KSeF, e-mikrofirmę (w e-Urzędzie Skarbowym) oraz aplikację mobilną (ta ostatnia nie jest webowa, ale często bywa mylona w wyborze ścieżki).

5.2.4.1. Aplikacja Podatnika KSeF – co potrafi (i czego nie zastąpi)

To prosta aplikacja do pracy z KSeF, a nie program księgowy. Jej mocną stroną jest to, że w jednym miejscu pozwala wystawiać, odbierać i przeglądać faktury, a także zarządzać uprawnieniami, generować tokeny, składać wnioski o certyfikaty KSeF i je pobierać oraz sprawdzać historię sesji. W praktyce wspiera też proces przeglądania i potwierdzenia wystawionych faktur, można pobierać UPO dla pojedynczej faktury lub zbiorczo (XML/PDF), przy czym samo UPO nie jest obowiązkowe – jeżeli faktura ma numer KSeF, oznacza to poprawne przetworzenie.

Ograniczenia istotne dla księgowości:

- aplikacja nie przechowuje własnej bazy (np. kontrahentów), ma jedynie pomocnicze pobieranie danych krajowych przez API GUS; ma uniwersalne formatki i nie przewiduje indywidualnych rozwiązań i szablonów dla faktur,
- faktury w tej aplikacji są wystawiane wyłącznie online i bez załączników,
- z perspektywy typów dokumentów: są przewidziane dedykowane formatki m.in. dla faktur podstawowych, zaliczkowych, rozliczeniowych i korekt (w tym korekty zbiorczej), ale aplikacja nie umożliwia wystawiania faktur uproszczonych.

W materiałach MF wskazano, że wersja aplikacji dostosowana do KSeF 2.0 ma być dostępna od lutego 2026 r., a wcześniej przewidziano środowiska testowe/przedprodukcyjne.

5.2.4.2. E-mikrofirma – webowe narzędzie „dla JDG"

E-mikrofirma jest kierowana do osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą i działa w serwisie e-Urząd Skarbowy (logowanie przez

eprasa.pl 3414d05c96

login.gov.pl). Umożliwia powiązanie konta z KSeF, wystawianie krajowych faktur sprzedaży (z wyłączeniem procedur szczególnych) oraz pobieranie faktur zakupowych z KSeF.

Dodatkowo na bazie wprowadzonych dokumentów narzędzie tworzy ewidencję/deklarację VAT i pozwala wygenerować JPK_VAT. To dobry wybór, jeśli działalność jest na małą skalę, szczególnie z obowiązkiem wystawienia faktur w KSeF dla kilku faktur miesięcznie.

5.2.4.3. Aplikacja mobilna KSeF (Android i iOS)

Trzecim bezpłatnym narzędziem MF dla przedsiębiorców jest Aplikacja mobilna KSeF. Udostępniona wyłącznie w wersji produkcyjnej, dostępna jest na telefon i urządzenia z systemem Android lub iOS.

Co ułatwia w praktyce

Aplikacja pozwala wystawiać faktury podstawowe oraz ich korekty, a także przeglądać faktury (w tym otrzymane i wystawione innymi narzędziami). Umożliwia przechowywanie danych w prywatnej chmurze użytkownika oraz pobranie danych z chmury do aplikacji (np. po zmianie urządzenia) – usługa poza KSeF. Wspiera bieżącą, operacyjną pracę. Do wykorzystana jest lista nabywców, lista rachunków bankowych oraz wizytówka z kodem QR z danymi przedsiębiorcy. Aplikacja mobilna jest dobrym rozwiązaniem jako narzędzie uzupełniające (np. szybkie wystawienie prostej faktury lub podgląd faktur zakupu), ale w firmach z większą skalą i wyjątkami procesowymi zwykle nie zastąpi aplikacji komercyjnych o większej funkcjonalności i integracji z KSeF lub pracy w aplikacji webowej MF.

5.2.4.4. Kiedy webowe aplikacje MF są dobrym wyborem, a kiedy nie

Webowe aplikacje MF warto rozważyć, gdy: liczba faktur dla innych podatników jest mała, nie potrzebujesz automatyzacji, a priorytetem jest szybkie uruchomienie i kontrola podstawowych procesów (wysyłka, status, UPO, uprawnienia).

Większa skala działalności, wiele wyjątków (załączniki, specyficzne procedury, rozbudowane korekty i integracje z innymi systemami) wymagają bardziej wydajnych narzędzi do pracy i pełnej spójności danych z magazynem/sprzedażą/CRM/księgowością. Wtedy ścieżka wykorzystania komercyjnych aplikacji jest zwykle bardziej efektywna operacyjnie.

5.2.5. Rozwiązania zewnętrzne (operatorzy) – kiedy warto rozważyć

Kolejna ścieżka wdrożenia obsługi faktur w KSeF to skorzystanie z usług operatora zewnętrznego – firmy, która specjalizuje się w elektronicznej wymianie dokumentów i dostarcza rozwiązanie do obsługi fakturowania w KSeF. To podejście bywa szczególnie racjonalne w organizacjach, które nie mogą wdrożyć lokalnego systemu

eprasa.pl 3414d05c96

dopasowanego do KSeF w Polsce, np. gdy polski oddział pracuje na globalnym systemie ERP utrzymywanym za granicą, bez planów integracji z KSeF albo gdy taka integracja jest formalnie i technicznie poza zasięgiem (brak zasobów, brak możliwości modyfikacji systemu, wysokie ryzyko projektu).

Wówczas operator pełni rolę pośrednika między firmą a KSeF: odbiera faktury z obecnego systemu w formatach używanych dziś (np. EDI, PDF, Excel, CSV albo pliki z interfejsów wymiany), przetwarza je i konwertuje do wymaganego formatu, przesyła do KSeF, a następnie monitoruje statusy, obsługuje błędy i udostępnia potwierdzenia. Dostępne są również funkcje, których w takich systemach brakuje: archiwizacja lokalna w Polsce, OCR, workflow akceptacji i raportowanie.

Operator tworzy warstwę pośrednią: Twoje aplikacje integrują się z operatorem, a operator zapewnia zgodność z KSeF i utrzymanie technologiczne.

Kiedy warto rozważyć operatora zewnętrznego? Najczęściej wtedy, gdy:

- firma działa na dużą skalę i zależy jej na wydajności, dostępności oraz wsparciu,
- łączymy wiele systemów (ERP, e-commerce, CRM, magazyn, różne oddziały, EDI z partnerami),
- potrzebujemy rozbudowanego obiegu kosztów (wielopoziomowe akceptacje, reguły routowania, integracje workflow),
- nie mamy własnego zespołu IT i chcemy, aby dostawca przejął utrzymanie, aktualizacje i inne techniczne detale.

Przykład 56
Sieć kilkunastu punktów sprzedaży, kilka źródeł faktur (kasy, e-commerce) i kilka tysięcy dokumentów miesięcznie – zamiast integrować z KSeF każde źródło osobno, firma integruje systemy do jednego interfejsu operatora, a operator zajmuje się konwersją, wysyłką, błędami i raportami. W takim układzie operator bywa najszybszą drogą do zgodności z KSeF bez przebudowy całego ekosystemu IT dostawców zagranicznych.

5.2.6. Macierz decyzyjna – która ścieżka dla jakiej firmy

Zostały opisane cztery główne ścieżki technologiczne obsługi KSeF. Każda ma zalety i ograniczenia, każda sprawdzi się w innych warunkach.

Zanim zostanie dokonany wybór, warto posiadać wiedzę o naszej organizacji w kilku istotnych obszarach:

- skala działalności: ile faktur sprzedaży i zakupu jest obsługiwanych miesięcznie? Czy liczba ta systematycznie rośnie, czy jest stabilna? Należy pamiętać – rozwiązanie, które działa dla 20 faktur, może okazać się niewystarczające przy 200;

eprasa.pl 3414d05c96

- infrastruktura IT: czy w organizacji działa system ERP lub system księgowy z aktywnym wsparciem dostawcy? Czy wykorzystywanych jest wiele niezależnych aplikacji (handel, magazyn, księgowość)? A może praca odbywa się głównie w Excelu i prostych programach?
- zasoby ludzkie: czy dostępne jest wsparcie IT – własny specjalista, sprawdzony dostawca, zaufany informatyk? Czy osoby w dziale księgowości są otwarte na nowe technologie, czy raczej preferują sprawdzone metody?
- złożoność procesów: czy faktury to proste dokumenty sprzedażowe, czy obsługiwane są procedury szczególne (eksport, WDT, faktury zaliczkowe)? Czy wymagane są wielopoziomowe akceptacje dokumentów kosztowych? Czy faktury są integrowane z systemem magazynowym lub zamówieniami?

Gdy mamy już jasny obraz sytuacji organizacji, można świadomie ocenić, która ścieżka będzie optymalna.

Macierz poniżej porównuje cztery główne modele według sześciu kluczowych kryteriów.

Rysunek 2. Macierz decyzyjna wyboru ścieżki technologicznej

Macierz Decyzyjna: Porównanie modeli wdrożenia KSeF

Użyj tej macierzy, aby zidentyfikować architekturę najlepiej dopasowaną do profilu Twojej organizacji.

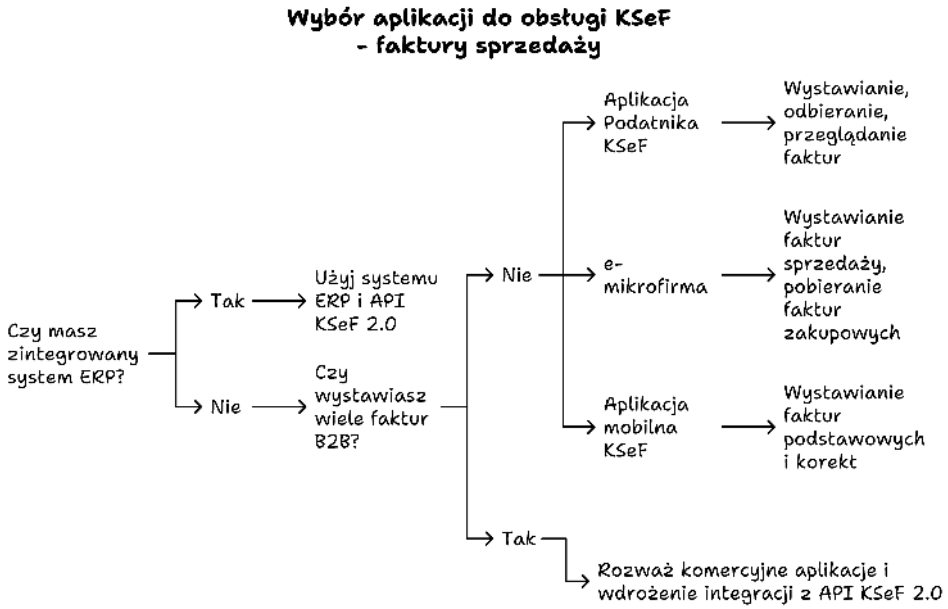
	Model Zintegrowany	Model Rozproszony	Aplikacje Rządowe	Operator Zewnętrzny
KRYTERIUM: PROFIL FIRMY / SKALA	Duże przedsiębiorstwo, jeden spójny system ERP.	Średnie/Duże przedsiębiorstwo, wiele systemów (np. Handel + FK).	Mikro/Małe firmy, jednoosobowe działalności gospodarcze (JDG).	Duże, złożone organizacje, często z globalnym systemem ERP.
KRYTERIUM: ZASOBY IT / KOMPETENCJE	Wymagany wewnętrzny zespół IT lub wsparcie dostawcy ERP.	Wysokie wymagania; konieczna integracja między systemami.	Minimalne; obsługa przez aplikację webową/mobilną.	Zewnętrzne; kompetencje i utrzymanie zapewnione przez operatora.
KRYTERIUM: AUTOMATYZACJA I EFEKTYWNOŚĆ	Bardzo wysoka	Wysoka, jeśli wsparta EOD	Niska, praca manualna	Bardzo wysoka, gwarantowana przez SLA
KRYTERIUM: KONTROLA NAD PROCESEM	Wysoka, scentralizowana w ramach systemu ERP.	Rozproszona; EOD jest kluczowy dla zachowania spójności.	Podstawowa, ograniczona do funkcji aplikacji.	Wysoka, ale realizowana w zewnętrznym systemie operatora.
KRYTERIUM: BEZPIECZEŃSTWO DANYCH WRAŻLIWYCH	Wymaga świadomej konfiguracji w ERP, idealnie z EOD.	Krytyczna rola EOD jako centralnego 'filtra' bezpieczeństwa.	Ograniczone mechanizmy kontroli dostępu.	Wysoki poziom; zależne od standardów i certyfikacji operatora.
KRYTERIUM: SZYBKOŚĆ / ZŁOŻONOŚĆ WDROŻENIA	Złożoność: Średnia do wysokiej	Złożoność: Wysoka	Złożoność: Bardzo niska	Złożoność: Niska do średniej

NotebookLM

Źródło: opracowanie własne

eprasa.pl 3414d05c96

Rysunek 3. Schemat wyboru aplikacji do obsługi KSeF

Źródło: opracowanie własne

5.3. Zarządzanie certyfikatami, uwierzytelnienie i autoryzacja w MCU dla KSeF 2.0

Po analizie procesów biznesowych i wyborze systemu do obsługi faktur powiązanych z KSeF należy obowiązkowo zapoznać się z tematem MCU (Moduł Certyfikatów i Uprawnień) oraz zaplanować strukturę dostępów. Należy zaplanować i zdefiniować uprawnienia, w tym ustalić, kto realnie wykonuje poszczególne kroki w obiegu faktury (wystawienie, wysyłka, odbiór, weryfikacja, korekta) i jakie uprawnienia są do tego potrzebne. MCU pozwala te role przełożyć na konkretne uprawnienia w KSeF, dzięki czemu unikamy sytuacji, w której wszyscy użytkownicy dostaną zbyt szeroki dostęp. Dobrze zaprojektowana struktura uprawnień wspiera też ciągłość pracy – gdy ktoś jest nieobecny lub zmienia stanowisko, można szybko przekazać obowiązki bez chaosu i bez ryzyka, że dostęp pozostanie u niewłaściwej osoby. Wreszcie uporządkowanie uprawnień w MCU jest podstawą do bezpiecznej integracji z systemami (np. ERP, systemem finansowo-księgowym) i do późniejszej kontroli. Organizacja powinna świadomie zarządzać dostępem do faktur i danych w aplikacjach z dostępem do danych w KSeF. Zarządzanie dostępami do KSeF warto traktować jak zarządzanie kluczami sejfu. Na początek ustalamy, jak dana osoba lub podmiot się uwierzytelnia (czyli jak system potwierdza tożsamość), a dopiero potem określamy, jakie ma uprawnienia do konkretnych

eprasa.pl 3414d05c96

czynności. Dobre ułożenie tych zasad upraszcza pracę firmy, działu finansowo-księgowego, ogranicza ryzyka i ułatwia audyt.

5.3.1. Moduł Certyfikatów i Uprawnień (MCU)

Moduł Certyfikatów i Uprawnień (MCU) służy do ustawienia, kto w organizacji (lub poza nią) ma prawo pracować z fakturami w KSeF i w jakim zakresie.

W praktyce MCU pomaga w dwóch najważniejszych obszarach:

1) zarządzanie uprawnieniami – nadawanie i odbieranie dostępów do działań w KSeF (np. wystawianie, odbieranie, przeglądanie faktur). Jest to przydatne m.in. przy zmianach kadrowych, rotacji w dziale księgowości czy współpracy z biurem rachunkowym;
2) obsługa certyfikatów KSeF – jeśli organizacja korzysta z certyfikatu KSeF (np. do pracy w narzędziach lub integracji systemu finansowo-księgowego), to MCU wspiera proces związany z jego uzyskaniem i zarządzaniem.

Warto zapamiętać prostą zasadę: aby skutecznie działać w KSeF, trzeba się uwierzytelnić oraz mieć nadane odpowiednie uprawnienia. MCU jest narzędziem, które pozwala uporządkować te kwestie w sposób przejrzysty i bezpieczny.

MCU jest w pełni zgodny z architekturą nowego rozwiązania i stanowi element docelowego systemu produkcyjnego KSeF 2.0.

5.3.2. Uwierzytelnienie i autoryzacja – co jest czym (prosto i praktycznie)

Uwierzytelnienie to potwierdzenie tożsamości osoby lub podmiotu, który próbuje uzyskać dostęp do KSeF – system KSeF wie, z kim ma do czynienia.

Autoryzacja (uprawnienia) to konfiguracja, co ta osoba lub podmiot może zrobić po zalogowaniu: wystawić fakturę, pobrać faktury, zarządzać uprawnieniami itp. (czyli „co wolno po uwierzytelnieniu").

W praktyce ważny jest też kontekst działania. Sesja w KSeF odbywa się „w imieniu" określonego identyfikatora (np. NIP firmy). Można więc zalogować się poprawnie, ale nie móc wykonać operacji albo nie widzieć dokumentów, jeśli w danym kontekście nie nadano odpowiednich uprawnień.

eprasa.pl 3414d05c96

Rysunek 4. Uwierzytelnienie w MCU

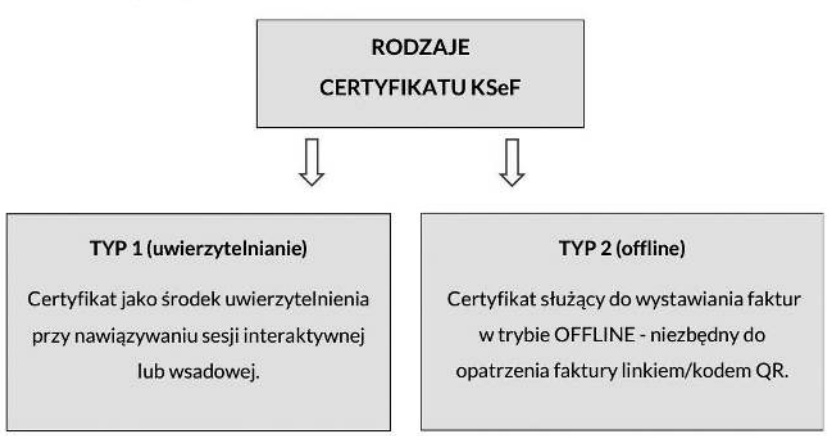

Źródło: materiały MF

5.3.3. Certyfikat KSeF – do czego służy i co trzeba o nim wiedzieć

Certyfikat KSeF jest mechanizmem wydawanym przez administrację skarbową i służy do uwierzytelnienia w KSeF w scenariuszach integracyjnych w systemach informatycznych. W praktyce ułatwia rozdzielenie dostępu technicznego (systemowego) od dostępu osobistego użytkowników.

Rysunek 5. Rodzaje certyfikatów KSeF

Źródło: materiały MF

eprasa.pl 3414d05c96

Typy certyfikatów KSeF

Istnieją dwa typy certyfikatów KSeF:

1) typ 1 – do uwierzytelniania w systemie

   Certyfikat KSeF typu 1 przeznaczony jest do uwierzytelniania się w systemie KSeF (jako jedna z dopuszczalnych metod). Po uwierzytelnieniu się osoba lub podmiot będą mogły wykonywać działania w systemie zgodnie z przypisanymi im w KSeF uprawnieniami.

   Po zalogowaniu się certyfikatem KSeF będą brane pod uwagę uprawnienia powiązane z identyfikatorem podatkowym (NIP, PESEL) zapisanym na tym certyfikacie. System będzie również uwzględniał powiązanie identyfikatorów NIP i PESEL. Oznacza to, że osoba fizyczna lub podmiot uwierzytelniony certyfikatem KSeF będą mogły działać w systemie w obrębie uprawnień nadanych na oba ww. identyfikatory podatkowe (niezależnie od tego, na który identyfikator był wygenerowany certyfikat).

2) typ 2 – certyfikat wykorzystywany do oznaczania faktur wystawianych w trybach offline (linkiem/kodem QR), potwierdzający tożsamość wystawcy

   Certyfikat KSeF typu 2 wymagany jest do oznaczenia faktury kodem umożliwiającym potwierdzenie tożsamości wystawcy przy wystawianiu faktur w trybie OFFLINE (tj. w trybie offline24, offline – niedostępność systemu, trybie awarii KSeF). Potwierdzenie tożsamości wystawcy należy rozumieć tu jako:

   - potwierdzenie tożsamości osoby, jeśli był on wydany na osobę fizyczną, lub
   - identyfikację konkretnego podmiotu, np. spółki, jeśli był on wydany na podmiot inny niż osoba fizyczna.

Certyfikaty KSeF zapewniają ciągłość procesu fakturowania niezależnie od okoliczności zewnętrznych, z uwagi na ich wykorzystanie w przypadku faktur wystawianych OFFLINE.

W praktyce wdrożeniowej warto zaplanować: rejestr certyfikatów, właścicieli i zastosowań, kontrolę terminów ważności, procedurę odnowienia oraz testy po wymianie certyfikatu. Szczególnie jest to ważne, gdy certyfikat jest wykorzystywany w integracji systemów ERP z wykorzystaniem interfejsu API oraz scenariuszy offline.

WAŻNE! Certyfikaty KSeF obu typów są generowane osobno. Nie jest możliwe wygenerowanie jednego certyfikatu KSeF obejmującego jednocześnie dwa zastosowania.

eprasa.pl 3414d05c96

Rysunek 6. Generowanie klucza i wniosek o wydanie certyfikatu

Źródło: materiały MF

Rysunek 7. Widok listy certyfikatów w MCU

Źródło: materiały MF

5.3.4. Token autoryzacyjny – kiedy i jak go używać

Token w KSeF to wygenerowany przez system MCU ciąg znaków, który działa jak elektroniczny klucz dostępu. Pozwala uwierzytelnić się w KSeF w aplikacjach zintegrowanych z systemem bez każdorazowego logowania się np. podpisem kwalifikowanym. W KSeF 2.0 token może być używany zarówno przy pracy użytkownika w aplikacji, jak i w automatyzacjach realizowanych przez systemy informatyczne (np. wysyłka lub odbiór faktur w tle).

eprasa.pl 3414d05c96

Okres ważności tokena

Wygenerowany token pozostaje ważny do czasu jego unieważnienia przez użytkownika. Jednocześnie dokumentacja KSeF 2.0 wskazuje, że możliwość generowania i wykorzystywania tokenów ma wygasnąć z końcem 2026 r. W praktyce oznacza to, że tokeny są wygodnym rozwiązaniem na dziś, ale warto równolegle zaplanować docelowy sposób uwierzytelniania po tym terminie.

Token a uprawnienia

Token zawsze działa w ramach konkretnych uprawnień w konkretnym kontekście. Nie da się przypisać do tokena uprawnienia, którego osoba lub podmiot nie ma w momencie generowania. W organizacji można przyjąć jeden z dwóch praktycznych modeli:

- jeden token obejmujący cały zakres uprawnień potrzebnych danej osobie lub systemowi,
- kilka tokenów do różnych zadań (np. osobny do wystawiania faktur, osobny do odbioru faktur, osobny do podglądu statusów).

Warto pamiętać, że wygenerowanych tokenów się nie aktualizuje. Jeżeli zmienia się zakres potrzebnych uprawnień, zwykle oznacza to unieważnienie dotychczasowego tokena i wygenerowanie nowego. Jeśli uprawnienia zostaną odebrane, token nie będzie pozwalał na wykonywanie tych czynności, nawet jeśli sam token pozostanie w systemie jako obiekt.

Zasady bezpieczeństwa

Token jest bezpieczny, pod warunkiem że nie jest ujawniany osobom postronnym. Dokumentacja KSeF wskazuje wprost, że nie należy przekazywać tokenów innym osobom ani posługiwać się tokenem wygenerowanym przez kogoś innego. Dla działów finansowo-księgowych przekłada się to na kilka prostych zasad:

- traktuj token jak poufne hasło i przechowuj go tylko w zabezpieczonych miejscach (np. w systemie integracyjnym lub menedżerze tajemnic),
- stosuj zasadę minimalnych uprawnień – twórz tokeny tylko na to, co jest niezbędne do danej roli lub procesu,
- rozważ osobne tokeny dla różnych systemów i procesów, aby łatwiej zarządzać ryzykiem i wycofywaniem dostępu,
- w razie podejrzenia ujawnienia tokena natychmiast go unieważnij i wygeneruj nowy,
- prowadź prostą ewidencję tokenów: kto wygenerował, do czego służy, w jakim systemie jest używany, kiedy został unieważniony.

Nowe tokeny dla KSeF 2.0

Przy przejściu na KSeF 2.0 najbezpieczniej założyć, że tokeny należy wygenerować w nowym środowisku i zaktualizować konfigurację integracji (ERP, platforma e-commerce, obieg dokumentów). Wynika to z tego, że token jest generowany po

eprasa.pl 3414d05c96

uwierzytelnieniu i jest powiązany z określonym kontekstem oraz zakresem uprawnień.

Dodatkowa wskazówka praktyczna: uwierzytelnienie tokenem (podobnie jak certyfikatem KSeF) nie pozwala złożyć wniosku o wydanie certyfikatu KSeF, więc w procesie uruchamiania certyfikatu potrzebny będzie inny środek uwierzytelnienia, np. Profil Zaufany albo podpis kwalifikowany.

5.3.5. Pieczęć kwalifikowana – korzyści dla spółek i jednostek innych niż JDG

Pieczęć kwalifikowana to odpowiednik podpisu firmy – narzędzie pozwalające uwierzytelnić się w KSeF w imieniu podmiotu (np. spółki, fundacji, stowarzyszenia, jednostki samorządu lub innej organizacji), a nie w imieniu konkretnej osoby fizycznej. To szczególnie przydatne tam, gdzie proces fakturowania obsługuje zespół, występuje rotacja pracowników lub część zadań wykonuje biuro rachunkowe.

Pieczęć kwalifikowana zapewnia:

- ciągłość działania – dostęp nie jest „przywiązany" do jednej osoby, zmiany kadrowe nie blokują pracy,
- lepsze dopasowanie do pracy zespołowej – łatwiej rozdzielić role i odpowiedzialności między sprzedaż, księgowość i nadzór,
- wsparcie automatyzacji i integracji ERP – pieczęć dobrze wpisuje się w model konta usługowego obsługującego wysyłkę/odbiór faktur w tle,
- mniejsze ryzyko operacyjne – można ograniczyć liczbę osób z dostępem do narzędzia uwierzytelniającego, a kontrolę operacji przenieść do systemów typu ERP,
- wygodną współpracę z zewnętrznymi podmiotami – łatwiej ustandaryzować sposób uwierzytelniania i delegowania uprawnień (np. w biurze rachunkowym).

Jeżeli pieczęć kwalifikowana nie zawiera identyfikatora NIP, w praktyce może być potrzebne dodatkowe powiązanie jej z podmiotem w przewidzianym trybie zgłoszeniowym (np. ZAW-FA).

5.3.6. Jednostki wewnętrzne – organizacja uprawnień dla firm wielooddziałowych

W firmach wielooddziałowych często potrzebne jest rozróżnienie, który oddział wystawił fakturę, kto może ją wysłać do KSeF oraz kto ma prawo ją pobrać i rozliczyć. Do tego służy w konfiguracji KSeF identyfikator jednostki wewnętrznej IDWew. To krótki 5-cyfrowy kod przypisywany oddziałowi lub jednostce organizacyjnej, który działa jak dodatkowa etykieta oddziału do numeru NIP.

To kluczowa konfiguracja, aby zautomatyzować obieg dokumentów, szczególnie faktur zakupu, oraz zadbać o ochronę informacji wrażliwych w pracy z fakturami zakupu.

eprasa.pl 3414d05c96

W praktyce IDWew trzeba ustawić w kilku miejscach w systemach informatycznych, jak również wskazać kontrahentom w procesie generowania faktur dla naszej organizacji.

Rozwiązanie jest dedykowane każdej organizacji, która posiada wyodrębnione w swojej organizacji jednostki i ma na celu umożliwienie wystawiania oraz wglądu do faktur tym właściwym podmiotom, które zostały odpowiednio zaprezentowane w elemencie faktury Podmiot3.

Kiedy warto wdrożyć IDWew

Wdrożenie IDWew warto rozważyć, gdy:

- jedna spółka ma wiele oddziałów i chcesz rozdzielić dostęp do faktur według oddziałów,
- transakcje wrażliwe wymagają dedykowanej ścieżki akceptacji i obiegu dokumentów,
- faktury są wystawiane w różnych lokalizacjach, ale NIP sprzedawcy jest wspólny,
- biuro rachunkowe obsługuje wiele jednostek jednego klienta i chce mieć porządek w obiegu dokumentów,
- w ERP działają różne zespoły i chcesz ograniczyć, kto może wystawiać faktury w imieniu konkretnego oddziału,
- chcesz automatyzować księgowanie dokumentów na odpowiednie konta.

Gdzie generuje się kody oddziałów

Kody IDWew tworzy się w MCU przy nadawaniu uprawnień dla jednostki podrzędnej. Najprościej zrobić to od razu na etapie porządkowania ról i dostępów.

Tabela 5. Generowanie kodów w MCU krok po kroku

Krok 1.	Zaloguj się do MCU jako osoba z uprawnieniami do zarządzania dostępami.
Krok 2.	Wejdź w obszar Uprawnienia i dodaj administratora lub użytkownika dla jednostki podrzędnej.
Krok 3.	Wybierz opcję: jednostka podrzędna identyfikowana identyfikatorem wewnętrznym.
Krok 4.	W polu Identyfikator wewnętrzny wpisz kod pięciocyfrowy lub użyj funkcji generowania kodu.
Krok 5.	Uzupełnij nazwę jednostki, na przykład Oddział Warszawa, Oddział Poznań.
Krok 6.	Zapisz uprawnienia i odnotuj kod w wewnętrznej ewidencji wdrożeniowej.

Źródło: opracowanie własne

Dobra praktyka:

- traktuj IDWew jak stały numer oddziału/działu i nie zmieniaj go po uruchomieniu produkcyjnym,

eprasa.pl 3414d05c96

- prowadź jedną listę kodów w firmie, najlepiej w formie tabeli dostępnej dla pracowników, księgowości i zespołu IT,
- nie nadawaj tego samego kodu różnym oddziałom, nawet jeśli jeden jest już nieaktywny.

Prosta tabela do ewidencji kodów może wyglądać następująco:

Tabela 6. Ewidencja identyfikatorów IDWew

Oddział lub jednostka	Kod IDWew	Gdzie zapisany w ERP
Oddział 1	12342	np. karta oddziału, jednostka organizacyjna
Oddział 2	11118	np. pole własne KSeF IDWew

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8. Ekran potwierdzenia wygenerowania identyfikatora IDWew

Źródło: materiały MF

5.3.7. Jak przełożyć IDWew na systemy informatyczne

Samo utworzenie kodu w MCU nie wystarczy. System ERP musi wiedzieć, jaki IDWew ma wstawić do faktury. W większości wdrożeń robi się to przez przypisanie kodu do oddziału lub magazynu

Jak to działa w codziennej pracy:

- użytkownik w ERP wybiera oddział, na przykład poprzez magazyn, centrum kosztów, serię numeracji lub profil sprzedaży,
- podczas wysyłki do KSeF kod jest przekazywany w strukturze FA(3) w polu Podmiot3 DaneIdentyfikacyjne IDWew,

eprasa.pl 3414d05c96

- ERP na podstawie wyboru automatycznie podstawia lub odczytuje właściwy IDWew z e-faktur.

Jeżeli integracja działa przez konto administracyjne lub certyfikat administratora w systemie KSeF, to właśnie ERP decyduje, jaki IDWew trafi do konkretnej faktury. Dzięki temu można połączyć dwa poziomy kontroli:

- kontrola w KSeF przez uprawnienia do oddziałów,
- kontrola w ERP przez role użytkowników, na przykład kto może wystawić fakturę dla danego oddziału.

5.3.8. Polityka dostępów i bezpieczeństwo danych

Polityka dostępów do KSeF powinna obejmować minimum pięć obszarów:

1) zasada minimalnych uprawnień – każdy otrzymuje tylko to, co jest niezbędne do jego roli;
2) rozdział ról krytycznych – administracja uprawnieniami, wysyłka dokumentów i akceptacja procesów nie powinny zależeć od jednej osoby;
3) procedury nadawania i odbierania dostępów – standard „wejścia" i „wyjścia" pracownika, przeglądy okresowe, natychmiastowe odebranie uprawnień przy zmianie roli lub zakończeniu współpracy;
4) bezpieczne przechowywanie materiałów uwierzytelniających – tokeny, pliki certyfikatów, klucze prywatne oraz hasła powinny być przechowywane w kontrolowany sposób, z dostępem ograniczonym i rejestrowanym;
5) zarządzanie cyklem życia certyfikatów – rejestr, monitorowanie ważności, odnowienia z wyprzedzeniem oraz testy po zmianach, aby uniknąć przestojów w wysyłce i odbiorze faktur.

WAŻNE! Ministerstwo Finansów apeluje, żeby certyfikaty i dane do logowania do MCU traktować z taką samą uwagą jak dane logowania do bankowości elektronicznej czy karty płatnicze. Nie przekazuj ich osobom nieuprawnionym.

Certyfikaty używane w KSeF służą do potwierdzania tożsamości. Zawierają dane osobowe lub firmowe, dlatego muszą być używane zgodnie z zasadami bezpieczeństwa:

- jeśli certyfikat zawiera dane osoby fizycznej – może z niego korzystać tylko właśnie ta osoba,
- certyfikaty przypisane do firm (np. spółek) nie są powiązane z konkretnymi pracownikami. Oznacza to, że organizacja odpowiada za ich właściwe użytkowanie.

Firmy powinny mieć jasne zasady pobierania, przekazywania, używania oraz unieważniania certyfikatów. Dzięki temu każda operacja w KSeF będzie bezpieczna i możliwa do rozliczenia.

eprasa.pl 3414d05c96

5.3.9. Uprawnienia szczegółowe w systemach ERP – dwa poziomy kontroli

Przy integracji KSeF z systemem ERP uprawnienia działają na dwóch niezależnych poziomach:

1) poziom KSeF (zewnętrzny) – uwierzytelnienie techniczne (np. certyfikat KSeF, pieczęć kwalifikowana, token) przypisane do integracji. W praktyce integracja bywa realizowana przez „konto techniczne" w ERP, które ma szerokie uprawnienia w KSeF (np. wysyłka, odbiór, pobieranie statusów i UPO);
2) poziom ERP (wewnętrzny) – uprawnienia szczegółowe przypisane do użytkowników i ról w ERP: kto może przygotować fakturę, kto może ją zatwierdzić, kto może wysłać do KSeF, kto może pobrać UPO, kto może ponowić wysyłkę, obsłużyć korektę albo przeglądać faktury zakupowe pobrane z KSeF.

Kluczowa zasada: nawet jeśli certyfikat używany przez integrację ma pełne uprawnienia w KSeF, użytkownik ERP powinien móc wykonać tylko te operacje, które ma nadane w ERP.

Przykład 57

Firma konfiguruje w ERP certyfikat/konto administracyjne do komunikacji z KSeF. Aby zapewnić ciągłość działania, konto administracyjne ma szerokie uprawnienia w KSeF (musi obsłużyć wysyłkę, odbiór, statusy i pobieranie UPO). Jednocześnie w systemie wprowadza się role do procesów, np.:

- handlowiec może przygotować fakturę i przekazać ją do akceptacji,
- kierownik sprzedaży może zatwierdzić fakturę do wysyłki,
- księgowość może wysłać fakturę do KSeF, pobrać numer KSeF i UPO oraz obsłużyć korekty,
- administrator może zarządzać konfiguracją integracji, ale nie musi mieć prawa do wystawiania dokumentów.

Efekt: realna kontrola operacji odbywa się w ERP (role, akceptacje, ścieżki audytu), a certyfikat jest w tle komunikacji z KSeF. To podejście ogranicza ryzyko nadużyć, utrzymuje porządek procesowy i ułatwia audyt – wiadomo, kto w systemie ERP zainicjował czynność, kto ją zaakceptował oraz kiedy system wykonał operację w KSeF.

5.4. Przygotowanie danych i systemów informatycznych

Na tym etapie decydujemy, czy wdrożenie KSeF przebiegnie spokojnie, czy zamieni się w serię odrzuceń i ręcznych poprawek danych. Integracja z KSeF nie naprawia jakości danych w firmie. Ona je ujawnia. Dlatego zanim uruchomisz wysyłkę, przygotuj dane, słowniki i systemy tak, aby faktura powstawała poprawnie już w systemie źródłowym, a nie dopiero w momencie walidacji w KSeF.

eprasa.pl 3414d05c96

5.4.1. Audyt jakości danych kontrahentów (NIP, adresy)

Dane kontrahentów warto zintegrować w jednym systemie i skonfigurować indywidualne ustawienia podczas wystawiania i odbierania e-faktur z KSeF:

1) identyfikacja podatkowa:
   - NIP po stronie B2B ma być kompletny i zapisany w jednym ustalonym formacie w całej organizacji,
   - spójność NIP z typem kontrahenta. Jeśli kontrahent jest oznaczony jako firma, system nie powinien pozwolić zapisać kartoteki bez NIP lub poinformować podczas zapisu e-faktury o braku kompletności danych,
   - duplikaty kartotek i NIP. Najczęstszy problem to kilka kartotek dla tej samej firmy, często z innymi adresami lub nazwami. W KSeF prowadzi to do błędów operacyjnych, bo pracownicy wybierają różne rekordy, oraz doprowadzi do niespójności rozrachunków i rozliczeń;
2) adres i dane formalne:
   - rozdziel dane na pola adresowe (kraj, kod, miasto, ulica, numer). Jeśli dziś masz adres w jednym polu, wdrożenie KSeF jest dobrym momentem, żeby to uporządkować,
   - ustal standard zapisu nazw (np. pełna nazwa, skrót) i konsekwentnie go stosuj. Chodzi o to, żeby księgowość nie musiała korygować danych na dokumentach,
   - dla kontrahentów zagranicznych dopilnuj spójności kraju oraz identyfikatora, który stosujecie w procesach (VAT UE, inne). To ogranicza błędy przy WDT i usługach;
3) dane procesowe, które przyspieszają księgowanie:
   - ustal warunki płatności, rachunki bankowe, formę płatności, ewentualne identyfikatory odbiorców faktury w grupach kapitałowych,
   - uzgodnij, kto jest właścicielem danych kontrahenta; bez tego baza stanie się szybko nieaktualna, nawet po jednorazowym sprzątaniu.

5.4.2. Sprawdzanie kodów GTU, MPP, procedur VAT w istniejących fakturach

To jest etap, który najczęściej dotyka działów merytorycznych, bo wiele oznaczeń działa w firmach na zasadzie przyzwyczajenia. W KSeF nie ma miejsca na uznaniowość, bo dane muszą być spójne ze strukturą faktury.

W przypadku GTU:

- sprawdź, czy GTU jest przypisane w systemie do towaru lub usługi, a nie wpisywane ręcznie na fakturze. Ręczne oznaczanie nie skaluje się i generuje błędy przy korektach;
- w firmach z szerokim asortymentem zacznij od 20–30 pozycji generujących największy obrót. Ustal reguły, przetestuj, dopiero potem rozszerzaj.

eprasa.pl 3414d05c96

W przypadku MPP:

- zweryfikuj przypadki, w których powinna pojawiać się adnotacja MPP. Błędy zwykle wynikają z niespójnych kartotek towarów, różnych progów i wyjątków w działach sprzedaży;
- ustal, czy system potrafi automatycznie włączać MPP na podstawie kartoteki i wartości dokumentu oraz czy potraficie to przetestować w scenariuszach mieszanych.

Odnośnie procedury VAT i szczególnych przypadków:

- zrób listę dokumentów, które odbiegają od faktury standardowej: zaliczki, rozliczenia okresowe, odwrotne obciążenia historyczne, WDT, eksport, usługi dla zagranicy;
- sprawdź, czy sposób prezentowania tych przypadków na fakturach w systemie źródłowym jest stabilny. Jeśli dziś każdy dział robi to inaczej, KSeF tylko szybciej pokaże problem.

5.4.3. Przygotowanie słowników

Słowniki są mostem między sprzedażą, magazynem i księgowością. Im lepiej zbudowane, tym mniej ręcznej pracy przy fakturach, korektach i księgowaniu zakupów.

Minimum słownika towarów i usług to:

- nazwa pozycji i jednostka miary,
- stawka VAT oraz reguły szczególne,
- powiązanie z oznaczeniami używanymi w firmie (np. GTU, MPP), jeśli występują,
- podstawowe mapowanie księgowe (konto, rejestr VAT, rodzaj kosztu) tam, gdzie to możliwe.

Zasady budowy słowników:

- reguły może ustalać księgowość, ale system ma je wymuszać. Jeśli reguły są tylko w instrukcji, wrócą ręczne wyjątki;
- słowniki należy aktualizować w jednym miejscu. Jeśli towar jest opisany inaczej w ERP i inaczej w e-commerce, prędzej czy później pojawią się rozjazdy.

5.4.4. Testowanie obecnych szablonów faktur pod kątem wymogów KSeF

W KSeF kluczowa jest faktura ustrukturyzowana, ale firmy nadal potrzebują czytelnej wizualizacji dokumentu dla obiegu wewnętrznego i klientów. Dlatego testy szablonów to dwa równoległe sprawdzenia: zgodność danych oraz czytelność.

Co testować w szablonach

Należy sprawdzić, czy:

- wszystkie informacje biznesowo potrzebne (np. numer zamówienia, WZ, warunki płatności) są dostępne i spójne z danymi wysyłanymi do KSeF,

eprasa.pl 3414d05c96

- szablon przewiduje miejsce na numer KSeF oraz elementy weryfikacyjne, jeśli firma będzie je stosować w komunikacji z odbiorcą,
- korekty, zaliczki i dokumenty walutowe mają poprawne, jednolite prezentacje.

Testy muszą obejmować także wyjątki, takie jak:

- korekta do faktury sprzedaży z rabatem i różnymi stawkami VAT,
- faktura z MPP,
- faktura dla kontrahenta zagranicznego,
- faktura wystawiona przez oddział lub jednostkę wewnętrzną, jeśli tak pracuje firma.

5.4.5. Aktualizacje systemu i gotowość środowisk IT

Aktualizacja systemu to nie jest tylko instalacja wersji. To przygotowanie organizacji na zmianę procesu, danych i odpowiedzialności. W praktyce trzeba zadbać o minimum cztery elementy:

1) wersja systemu i moduły KSeF

   Jeśli pracujesz na systemach komercyjnych, producenci wskazują, że obsługa KSeF 2.0 jest zwykle dostępna od określonej wersji, co pozwala rozpocząć pracę lub testy na bazie testowej wskazanej przez producenta programu;

2) baza testowa i kontrola zmian
   - oddziel bazę testową od produkcyjnej,
   - przeprowadź pakiet testów po każdej aktualizacji: wystawienie kilku typowych faktur, scenariusz korekty, weryfikacja eksportu danych, kontrola dekretacji;

3) spójność ERP, FK i obiegu dokumentów
   - jeśli faktura powstaje w ERP, a księgowana jest w FK, sprawdź mapowanie pól i integrację w obie strony,
   - zadbaj o automatyczny odbiór faktur zakupowych z KSeF, jeśli to część wdrożenia. W praktyce dopiero to daje realne oszczędności czasu.

5.4.6. Szkolenie i procedury utrzymaniowe

Firmy wdrożeniowe wprost wskazują, że wdrożenie to nie tylko aktualizacja, ale też konfiguracja połączenia, testy, przejście na produkcję i szkolenie zespołu.

W praktyce pracownicy powinni mieć krótką instrukcję operacyjną – co robić przy odrzuceniu faktury, kto poprawia dane, kto wysyła ponownie, jak sprawdzać status.

5.5. Proces integracji krok po kroku

Celem tego etapu jest bezpieczne uruchomienie wysyłki i odbioru e-faktur w KSeF. Metodyka opiera się na pracy na właściwych środowiskach, testach scenariuszy biznesowych oraz uporządkowaniu autoryzacji i uprawnień.

eprasa.pl 3414d05c96

5.5.1. Etap 1 – środowisko testowe i przygotowanie testów

Środowisko testowe jest niezbędne, ponieważ pozwala sprawdzić mapowanie danych i komunikację z KSeF bez skutków prawnych oraz bez ryzyka, że testowa faktura stanie się dokumentem obrotu prawnego.

Środowiska KSeF 2.0 – gdzie testować, a gdzie nie testować

W projekcie wdrożeniowym warto rozróżnić trzy środowiska KSeF. To pozwala uniknąć najczęstszego błędu: wykonywania testów na produkcji.

Tabela 7. Trzy środowiska KSeF

Lp.	Rodzaj środowiska	Opis
1.	Środowisko testowe API KSeF 2.0	Środowisko testowe API KSeF 2.0 służy do sprawdzania funkcjonalności i poprawności wysyłki. Dokumenty z testów nie są fakturami i nie wywołują skutków prawnych, a ponieważ środowisko jest ogólnodostępne – używaj danych zanonimizowanych. Na tym środowisku dopuszcza się użycie samodzielnie wygenerowanego certyfikatu do testowania podpisu, bez potrzeby posiadania certyfikatu kwalifikowanego.
2.	Środowisko przedprodukcyjne (demo)	Środowisko przedprodukcyjne (demo) działa analogicznie do produkcji, ale bez skutków prawnych. Logowanie i uprawnienia bazują na rzeczywistych danych uwierzytelniających oraz realnym modelu uprawnień, dlatego to najlepsze miejsce na testy akceptacyjne i pilotaż.
3.	Środowisko produkcyjne	Środowisko produkcyjne służy wyłącznie do realnych faktur. Nie przesyłaj tam dokumentów testowych – jeśli system nada numer KSeF, dokument staje się pełnoprawną fakturą.

Źródło: opracowanie własne

Zasady pracy w testach

Podczas pracy w testach:

- używaj danych zanonimizowanych i zestawu kontrahentów testowych,
- oddziel testy konfiguracji systemu od testów procesu księgowego i akceptacyjnego,
- ustal jedno miejsce raportowania błędów i jedną osobę odpowiedzialną za decyzje biznesowe.

Pakiet testowy, który warto przygotować na start

Na początku warto przygotować pakiet testowy. Powinien on zawierać:

- listę scenariuszy do przetestowania (sprzedaż, zakup, korekty, zaliczki, MPP i przypadki szczególne),
- słowniki i reguły VAT w systemie (GTU, procedury, MPP),
- mapę ról i kontekstów pracy (centrala, oddziały, biuro rachunkowe, pełnomocnicy),
- plan reakcji na odrzucenia i ponowienia wysyłki.

eprasa.pl 3414d05c96

5.5.1.1. Proces testowania – trzy krótkie testowe scenariusze

Testowanie warto prowadzić w cyklu: przygotuj dane, wyślij, odbierz status i UPO, zaksięguj, a na końcu porównaj wynik z oczekiwanym.

Przypadek 1: e-faktura sprzedaży w trybie pojedynczym

1) wystaw fakturę w ERP lub aplikacji, sprawdź komplet danych kontrahenta i pozycji;
2) wyślij do KSeF, odbierz potwierdzenie przyjęcia i numer KSeF;
3) pobierz UPO i zapisz powiązanie: numer wewnętrzny faktury, numer KSeF, numer sesji.

Przypadek 2: paczka wsadowa i częściowe odrzucenia

1) wyślij paczkę kilku faktur, w tym jedną celowo z błędem danych (o ile system ERP pozwoli na zapis faktury z błędną strukturą pliku XML);
2) sprawdź, czy poprawne faktury dostają numer KSeF, a błędna wraca jako odrzucona;
3) popraw dane i wyślij ponownie wyłącznie dokument odrzucony.

Przypadek 3: odbiór faktury kosztowej i przypisanie do procesu księgowania

1) odbierz fakturę z KSeF i zapisz ją w repozytorium dokumentów lub w module FK;
2) nadaj status: do opisu, do akceptacji, do księgowania;
3) sprawdź, czy księgowość ma do dyspozycji dokument z numerem KSeF i ma dostęp do treści e-faktury.

Ścieżka testowa: tryb online i offline

Od strony technicznej są dwa tryby wystawiania faktur: online (wysyłka do KSeF od razu) oraz offline (wystawienie poza KSeF i dosłanie później). Offline obejmuje jednak różne procedury biznesowe, z innymi terminami i zasadami udostępnienia dokumentu.

W praktyce testy integracji powinny zawierać co najmniej cztery scenariusze operacyjne:

- online – standardowy proces: faktura wysłana tego samego dnia co data P_1, odebranie numeru KSeF i UPO;
- offline24 – stosowany m.in. przy braku Internetu lub słabym łączu. Test obejmuje wystawienie faktury zgodnej z FA(3) poza KSeF i dosłanie jej do systemu w terminie jednego dnia roboczego;
- offline – niedostępność KSeF – stosowany w czasie ogłoszonej niedostępności (np. prace serwisowe). Test powinien sprawdzić, czy system „kolejkuje" wysyłkę i dosyła faktury do KSeF w terminie jednego dnia roboczego od zakończenia niedostępności;
- tryb awaryjny – stosowany w razie ogłoszonej awarii KSeF (komunikat w BIP MF i w oprogramowaniu interfejsowym). Test dotyczy „kolejkowania" wysyłki oraz wydania faktury nabywcy poza KSeF. Po zakończeniu awarii faktury dosyła się do KSeF w terminie 7 dni roboczych.

Warto przetestować w systemie informatycznym także generowanie wizualizacji z kodami QR i ewentualne potwierdzenie transakcji. To rozwiązanie ułatwia obsługę

eprasa.pl 3414d05c96

w punktach sprzedaży, gdy nabywca nie chce czekać na numer KSeF, a jednocześnie pozwala mu później sprawdzić, czy faktura została już dosłana do systemu. Jeśli planujesz wydawanie faktur poza KSeF, sprawdź w testach, czy program potrafi wygenerować wymagane kody QR oraz czy masz dostęp do certyfikatu potrzebnego do kodu weryfikującego wystawcę.

Więcej na temat trybów wystawiania faktur piszemy w pkt **1.8. Tryby wystawiania faktur w KSeF.**

5.5.2. Etap 2 – certyfikaty, tokeny i autoryzacja

W integracji zawsze rozdziel trzy elementy: kto działa w imieniu firmy, czym się uwierzytelnia oraz jakie ma uprawnienia. To ogranicza ryzyko blokady pracy przy zmianach kadrowych i audycie.

Minimalny zestaw decyzji i działań

- wybierz metodę uwierzytelnienia dla integracji (token, certyfikat KSeF lub inne dopuszczone narzędzie),
- wyznacz właściciela kluczy i procedurę utrzymania: generowanie, przechowywanie, unieważnianie, zastępstwa,
- ustal role i uprawnienia: wystawianie, odbiór, administracja, przegląd, raportowanie,
- przygotuj procedurę awaryjną na wypadek braku dostępu lub błędów wysyłki,
- zapoznaj się z funkcjonalnością MCU w zakresie delegowania uprawnień i zarządzaniami nimi.

Jeśli korzystasz z programów komercyjnych, np. firmy Insert, możesz zacząć od lokalnej bramki testowej, która symuluje pracę z KSeF i pozwala przećwiczyć proces na kopii danych bez wysyłki do MF.

5.5.3. Etap 3 – pierwsze faktury w środowisku przedprodukcyjnym

Po testach technicznych przejdź do środowiska przedprodukcyjnego, aby sprawdzić pracę na realnym modelu uprawnień i scenariuszach zbliżonych do produkcji. Pilotaż powinien obejmować ograniczony zakres, ale pełny obieg dokumentu. Pamiętaj: logowanie i uprawnienia są tu takie jak w produkcji, ale wystawione dokumenty nie mają skutków prawnych.

5.5.4. Harmonogram przykładowego, typowego wdrożenia w firmie

W tym podrozdziale zostaną podane przykładowe kroki dla firmy, aby skutecznie przygotować się i wdrożyć integrację z KSeF 2.0.

eprasa.pl 3414d05c96

Harmonogram należy dopasować do swojej organizacji, wielkości i wolumenu działalności. Może on wyglądać następująco:

- tydzień 1–2: start projektu, mapa procesów, wybór ścieżki i scenariuszy testowych,
- tydzień 3–4: mapowanie danych do e-faktury, walidacje w ERP, przygotowanie danych testowych,
- tydzień 5–6: testy w środowisku testowym, poprawki, raportowanie UPO i statusów,
- tydzień 7–8: przygotowanie autoryzacji, uprawnień i procedur bezpieczeństwa,
- tydzień 9–10: pilotaż przedprodukcyjny, szkolenia, instrukcje operacyjne,
- tydzień 10–12: start produkcji i okres wzmożonego nadzoru.

5.5.5. Trzy scenariusze wdrożeniowe w zależności od roli organizacji

Model wdrożenia KSeF nie zależy tylko od wielkości firmy czy wybranej technologii. Często wynika z tego, jak zorganizowana jest obsługa księgowości i kto faktycznie odpowiada za procesy fakturowania i obiegu faktur. Firma z własnym działem finansowym ma inne priorytety i możliwości niż organizacja korzystająca z biura rachunkowego. Z kolei samo biuro rachunkowe, obsługujące dziesiątki lub setki podmiotów, potrzebuje podejścia skalowalnego i ustandaryzowanego. Poniżej przedstawiono trzy scenariusze wdrożeniowe wraz z opisem ról, priorytetów i działań dla każdego z nich.

Firma z własną księgowością

- właściciel procesu: dyrektor finansowy lub główna księgowa, wsparcie IT lub dostawcy ERP,
- priorytet: automatyzacja i kontrola statusów wysyłki oraz odrzucenia,
- działania: testy w środowisku testowym, pilot w przedprodukcji, wdrożenie procedury obsługi błędów i ponowień.

Firma korzystająca z usług biura rachunkowego

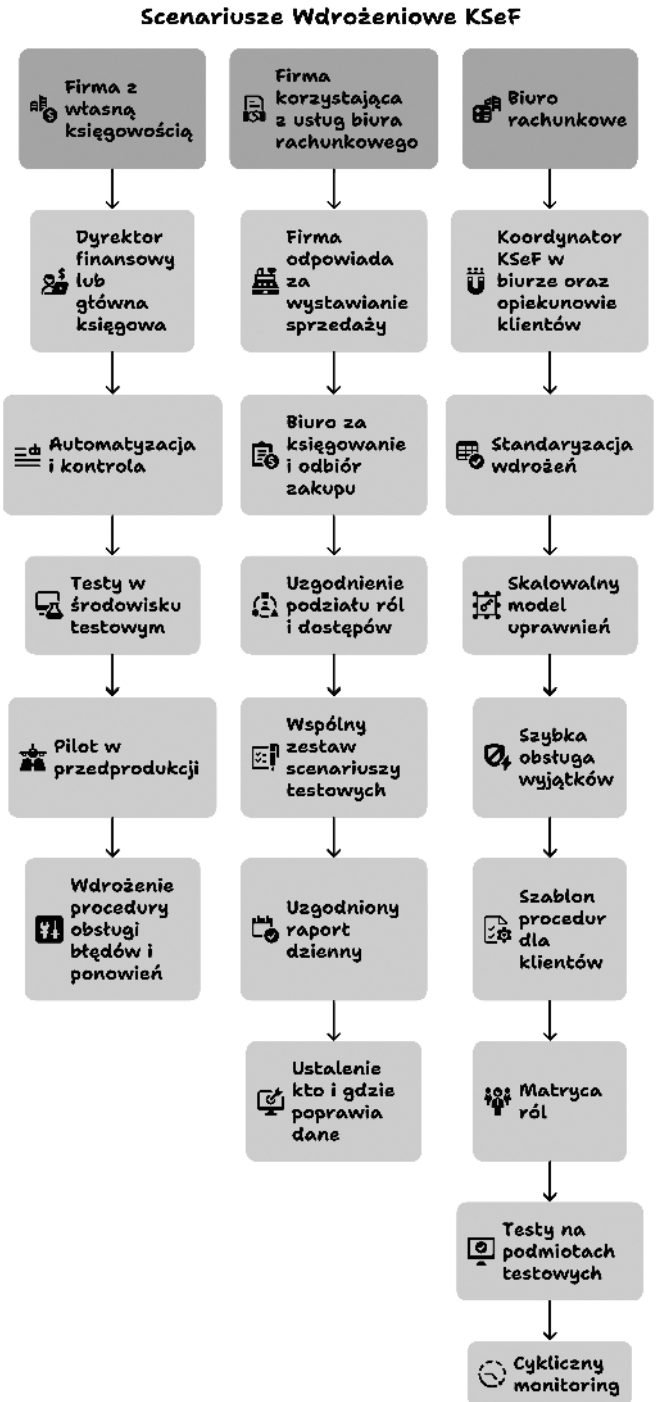
- właściciel procesu: firma odpowiada za wystawianie sprzedaży, biuro za księgowanie i odbiór zakupu,
- priorytet: uzgodnienie podziału ról i dostępów oraz sposobu przekazywania informacji o błędach,
- działania: wspólny zestaw scenariuszy testowych, uzgodniony raport dzienny, ustalenie, kto i gdzie poprawia dane.

Biuro rachunkowe

- właściciel procesu: koordynator KSeF w biurze oraz opiekunowie klientów,
- priorytet: standaryzacja wdrożeń, skalowalny model uprawnień, szybka obsługa wyjątków,
- działania: szablon procedur dla klientów, matryca ról, testy na podmiotach testowych, cykliczny monitoring.

eprasa.pl 3414d05c96

Rysunek 9. Przykładowe scenariusze wdrożeniowe w zależności od roli organizacji

Źródło: opracowanie własne

eprasa.pl 3414d05c96

5.6. Praktyczne aspekty codziennej pracy

W codziennej pracy działu księgowego lub biura rachunkowego kluczowa zmiana polega na tym, że faktura sprzedaży przestaje być dokumentem w formie PDF wysyłanym do kontrahenta w transakcjach B2B e-mailem, a staje się plikiem XML przyjętym przez KSeF i oznaczonym numerem KSeF. Potwierdzeniem skutecznego przekazania jest UPO, które zawiera m.in. numer referencyjny sesji lub paczki, numer KSeF oraz daty związane z wysyłką i nadaniem numeru KSeF.

Proces wystawiania faktury: co się zmienia dla księgowości

W praktyce proces wygląda jak dotychczas w systemie do wystawiania faktur, ale dochodzą obowiązkowe elementy: walidacja struktury, wysyłka do KSeF oraz kontrola statusu w KSeF.

Proces wystawiania faktur powinien przebiegać w następujący sposób:

1) przygotowanie faktury w systemie fakturującym lub ERP zgodnie ze schemą FA(3). Warto przenieść część kontroli na etap przed wysyłką, bo KSeF weryfikuje zgodność pliku XML ze strukturą, ale nie wykonuje kontroli rachunkowej wyliczeń;
2) wysyłka do KSeF i oczekiwanie na wynik. Jeżeli plik zostanie odrzucony technicznie, faktura nie została skutecznie wystawiona i wymaga poprawy oraz ponownej wysyłki;
3) po przyjęciu faktury system nadaje jej numer KSeF, a firma pobiera UPO jako dowód wystawienia i odebrania w KSeF;
4) po wysyłce nie da się poprawić faktury w KSeF ani jej anulować lub usunąć. Korekta błędu odbywa się przez wystawienie faktury korygującej.

Dla organizacji ważne jest też ustalenie zasad numeracji własnej. Najbezpieczniejsze podejście to nadawanie numeru wewnętrznego na etapie zatwierdzenia faktury, ale traktowanie jej jako gotowej dopiero po uzyskaniu numeru KSeF i UPO, z jasną ścieżką dla dokumentów odrzuconych.

Odbieranie faktur z KSeF: procedury i role w organizacji

Odbiór faktur zakupowych z KSeF wymaga zmiany przyzwyczajeń i procedur w organizacji. Nie ma jednego kanału typu e-mail i w praktyce nie należy liczyć na automatyczne powiadomienia systemowe. Standardem staje się cykliczne pobieranie faktur przez integrację lub regularna praca w narzędziach MF.

Dobrze działa podział ról:

- administrator KSeF i uprawnień ustawia dostęp, pilnuje tokenów i certyfikatów oraz zasad działania jednostek wewnętrznych w ERP,
- operator lub księgowy zakupów monitoruje wpływ, wykonuje wstępną kontrolę formalną i kieruje dokument do akceptacji merytorycznej,

eprasa.pl 3414d05c96

- osoba merytoryczna opisuje koszt, wskazuje MPK lub projekt i potwierdza zgodność z zamówieniem,
- księgowość księguje dokument dopiero po przejściu kontroli i uzyskaniu kompletu danych.

W biurach rachunkowych krytyczne jest wcześniejsze uzgodnienie z klientami modelu dostępu i nadania uprawnień do wystawiania oraz pobierania faktur, a także przetestowanie procesów w środowisku testowym i przedprodukcyjnym.

W sytuacjach gdy faktura ma być przekazana nabywcy poza KSeF, stosuje się przekazanie w postaci uzgodnionej wraz z kodami weryfikującymi. Kody QR ułatwiają dostęp do faktury bez logowania, a w trybie offline wspierają także potwierdzenie tożsamości wystawcy.

Obsługa błędów i faktur korygujących

W praktyce błędy dzielą się na dwie grupy:

- techniczne, gdy faktura jest odrzucana w KSeF z powodów formalnych lub strukturalnych – wtedy naprawa polega na poprawie danych i ponownej wysyłce,
- biznesowe, gdy faktura została przyjęta, ale zawiera błąd merytoryczny – wtedy jedyną ścieżką jest korekta.

Po wysłaniu faktury do KSeF nie ma edycji ani anulowania, a poprawianie odbywa się przez fakturę korygującą. Warto wdrożyć rejestr błędów i kolejkę wyjątków w systemie ERP, z właścicielami odpowiedzialnymi za poszczególne procesy, np. dane kontrahenta, stawki VAT, niezgodność z zamówieniem, duplikaty. To skraca czas reakcji i ogranicza liczbę korekt.

Z perspektywy odbiorcy istotne jest też to, że nabywca nie odrzuca faktury w KSeF, więc spory handlowe trzeba rozwiązywać procesowo, a formalnym skutkiem jest korekta lub dokument uzupełniający poza KSeF zgodnie z przyjętą procedurą.

Faktury uproszczone i szczególne przypadki

W okresie przejściowym nadal występują sytuacje, w których dokument nie trafia do KSeF. Na przykład paragony z NIP do 450 zł, traktowane jako faktury uproszczone, mają być wyłączone z obowiązkowego KSeF do końca 31 grudnia 2026 r. Również faktury B2C (dla konsumentów) pozostają dobrowolne, co wpływa na procedury w firmach o sprzedaży mieszanej i wymaga jasnego rozróżnienia kanałów oraz typów nabywców.

W szczególnych przypadkach, takich jak sprzedaż zagraniczna lub sytuacje wymagające przekazania faktury w postaci uzgodnionej, praktyczne znaczenie mają kody QR oraz zasady identyfikacji i udostępnienia faktury nabywcom bez NIP i konsumentom.

eprasa.pl 3414d05c96

WAŻNE! Warto przygotować procedury operacyjne w organizacji:
- faktura sprzedaży z obowiązkiem wysyłki do KSeF jest formalnie wystawiona dopiero wtedy, gdy ma nadany numer KSeF i UPO,
- faktura zakupowa jest gotowa do księgowania dopiero wtedy, gdy przeszła kontrolę formalną, została opisana merytorycznie i ma spójne dane do rozrachunków.

Tryby wystawiania faktur w KSeF 2.0

O trybach wystawiania faktur piszemy w punkcie **1.8. Tryby wystawiania faktur w KSeF.** Tu przypomnimy krótko, na czym one polegają.

Tryb online: fakturę należy wysłać do KSeF w dniu wskazanym w polu P_1, a datą wystawienia jest data przesłania do KSeF, przy czym dla zachowania trybu online data w P_1 powinna być zgodna z datą wysyłki. Przesłanie po dacie z P_1: dokument jest traktowany jako offline24, a datą wystawienia pozostaje data podana w P_1.

Tryb offline24: faktura ma postać zgodną ze strukturą FA, a przesłanie do KSeF powinno nastąpić niezwłocznie, nie później niż w następnym dniu roboczym po dniu wystawienia.

Tryb offline – niedostępność KSeF: niedostępność ogłoszona komunikatem w BIP MF: stosuje się tryb offline, a dosłanie faktury do KSeF następuje w terminie jednego dnia roboczego od zakończenia niedostępności.

Tryb awaryjny: awaria ogłoszona komunikatem w BIP MF: stosuje się tryb awaryjny, a dosłanie do KSeF następuje w terminie 7 dni roboczych od zakończenia awarii.

Awaria całkowita: awaria KSeF ogłoszona w środkach społecznego przekazu. Faktura może być papierowa lub elektroniczna poza KSeF, nie jest przesyłana do KSeF, a moment otrzymania przez nabywcę wynika z faktycznego przekazania dokumentu.

WAŻNE! Przekazanie faktury poza KSeF: co do zasady należy stosować kody QR – w trybach offline i awaryjnym zwykle dwa kody OFFLINE oraz CERTYFIKAT, a po nadaniu numeru KSeF jeden kod weryfikacyjny z numerem KSeF.

Organizacja procesu: należy wyznaczyć osoby odpowiedzialne za monitorowanie komunikatów o niedostępności i awarii oraz za terminowe dosłanie faktur do KSeF po przywróceniu działania systemu. Proces można powiązać z monitorowaniem wewnętrznych systemów i działania ich integracji z KSeF. Systemy komercyjne mają docelowo odbierać komunikaty z systemów MF o niedostępności lub awarii ze stron BIP MF.

eprasa.pl 3414d05c96

Rysunek 10. Tryby wystawiania faktur w KSeF

Źródło: opracowanie własne

5.7. Integracje z innymi systemami

KSeF jest centralnym kanałem wymiany e-faktur, ale najwięcej korzyści daje wtedy, gdy nie działa jako osobny, niezintegrowany system. Dla działu finansowo-księgowego celem integracji jest ograniczenie ręcznego przepisywania danych, skrócenie czasu obiegu dokumentów oraz pewność, że dokument ujęty w księgach ma status poprawnie przyjętego w KSeF. W praktyce pracujemy na danych strukturalnych, czyli na pliku XML faktury zgodnym ze wzorem FA(3) oraz na statusach przetwarzania, w tym na UPO. Integracja z KSeF 2.0 realizowana jest przez interfejs API. Ministerstwo Finansów publikuje dokumentację techniczną w standardzie OpenAPI oraz scenariusze użycia, które pokazują pełny ciąg kroków, m.in. uwierzytelnienie, wysyłkę w sesji interaktywnej lub wsadowej oraz pobranie UPO.

5.7.1. Łączenie KSeF z systemem magazynowym

W firmach handlowych i produkcyjnych faktura sprzedaży wynika z dokumentów magazynowych i logistycznych. Integracja powinna jednoznacznie określać moment, w którym dokument sprzedaży staje się fakturą wysyłaną do KSeF. Najczęstszy model to wystawienie faktury po zatwierdzeniu wydania z magazynu lub po potwierdzeniu wysyłki. Dzięki temu minimalizuje się liczbę korekt wynikających z różnic ilościowych.

Kluczowe jest mapowanie kartotek towarów i usług do wymogów faktury ustrukturyzowanej. Obejmuje to jednostki miary, kody towarowe, spójność stawek VAT

eprasa.pl 3414d05c96

oraz identyfikatory i klasyfikacje wykorzystywane w firmie. W integracji magazynowej warto przenieść na fakturę dane, które ułatwią późniejsze uzgodnienia: numery zamówień, daty dostaw, informacje transportowe oraz identyfikatory dokumentów WZ i PZ. Dla księgowości przekłada się to na szybsze uzgadnianie rozchodów i przychodów oraz mniej wyjaśnień i korekt.

5.7.2. Łączenie KSeF z systemem finansowo-księgowym

Integracja z systemem FK to serce wdrożenia, bo to tutaj faktura przechodzi w zapis w rejestrach VAT, rozrachunkach i księdze głównej. Dobrą praktyką jest rozdzielenie dwóch kroków: wysyłka do KSeF oraz księgowanie. Wysyłka kończy się potwierdzeniem przyjęcia dokumentu do KSeF i pobraniem UPO, co stanowi techniczny dowód, że proces się powiódł. Dopiero na tej podstawie warto automatycznie zwalniać dokument do księgowania i rozrachunków.

W modelu masowym najlepiej sprawdza się podejście „kolejkujące", w którym system FK lub ERP wysyła dokumenty w paczkach i obsługuje odpowiedzi asynchronicznie. Dokumentacja KSeF przewiduje zarówno sesję interaktywną, jak i wsadową, co pozwala dobrać mechanizm do skali firmy.

Po stronie zakupów integracja polega na cyklicznym pobieraniu faktur z KSeF i automatycznym tworzeniu zapisów w ewidencji dokumentów do księgowania. Warto od razu wdrożyć reguły i schematy automatycznej dekretacji, np. po NIP dostawcy, typie kosztu, MPK, projekcie lub schematach księgowych. Tam, gdzie firma ma zamówienia zakupowe, skuteczny jest model uzgadniania trójstronnego: zamówienie, przyjęcie, faktura. Różnice powinny trafiać do ścieżki wyjaśnień, zamiast blokować cały obieg.

5.7.3. Integracja z platformami e-commerce

W integracjach e-commerce z KSeF największym wyzwaniem jest wolumen i zmienność danych nabywcy. Integracja powinna zapewnić, aby dla sprzedaży B2B numer NIP kontrahenta był zweryfikowany już na etapie zamówienia, bo późniejsza zmiana danych nabywcy zwykle oznacza korektę. Istotne jest również rozróżnienie kanałów sprzedaży: sklep własny, marketplace, sprzedaż zagraniczna. Każdy z nich może wymagać innego sposobu numeracji wewnętrznej, opisu pozycji oraz powiązania z płatnościami i zwrotami.

Warto zaplanować automatyczne wystawianie faktur z zamówień oraz mechanizm ponawiania wysyłki przy błędach walidacji lub chwilowej niedostępności. Po wystawieniu faktury w KSeF dokument dla nabywcy z NIP jest dostępny w systemie i archiwizowany przez 10 lat, a firma może dodatkowo udostępniać wizualizację w uzgodnionej formie, np. w portalu klienta lub e-mailem. Dla mikrofirm, które nie mają rozbudowanego systemu ERP, realnym pomostem może być wykorzystanie narzędzi MF, w tym e-mikrofirmy z możliwością przenoszenia faktur z KSeF bezpośrednio do ewidencji VAT.

eprasa.pl 3414d05c96

5.7.4. OCR i automatyzacja księgowania faktur zakupowych z KSeF

W obsłudze dokumentów w KSeF głównym nośnikiem danych jest plik XML, więc klasyczne OCR traci na znaczeniu dla faktur zakupowych objętych tym systemem. Zamiast rozpoznawania obrazu kluczowe staje się mapowanie pól z faktury do kartotek i dekretów, a także automatyczne rozpoznawanie powiązań: zamówienie, dostawa, umowa, środek trwały. OCR nadal bywa potrzebny dla dokumentów spoza KSeF, załączników, rachunków, potwierdzeń i korespondencji, ale nie powinien być podstawowym źródłem danych do księgowania e-faktur.

Najlepsze efekty daje połączenie pobierania faktur z KSeF z obiegiem akceptacji w systemie EOD/DMS lub ERP. Faktura trafia do osoby merytorycznie odpowiedzialnej, otrzymuje opis merytoryczny i akceptację, a następnie jest księgowana automatycznie według reguł schematów importu. Dodatkowo warto wdrożyć kontrolę jakości: wykrywanie duplikatów, alerty na nietypowe stawki VAT, brak numeru zamówienia lub rozbieżności cenowe.

5.7.5. Minimalna checklista integracyjna

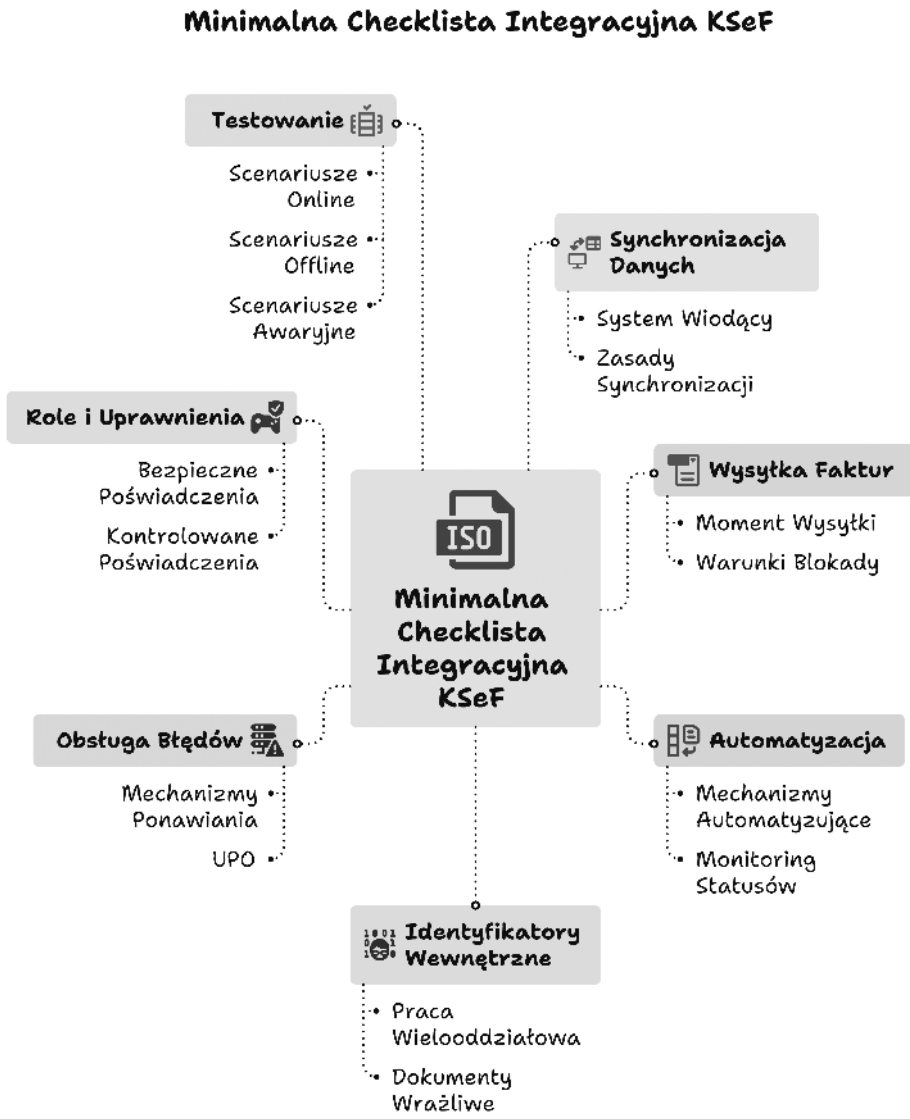
Integracja Krajowego Systemu e-Faktur z innymi systemami wykorzystywanymi w firmie to nie tylko zagadnienie techniczne, ale również organizacyjne i proceduralne. Prawidłowo zaplanowany proces integracji pozwala uniknąć błędów w obiegu dokumentów, zapewnić spójność danych oraz spełnić wymogi wynikające z przepisów podatkowych.

Kluczowe punkty i działania, które należy zweryfikować przed uruchomieniem oraz w trakcie integracji z systemami:

1) ustal system wiodący dla danych kontrahentów i towarów oraz zasady synchronizacji;
2) zdefiniuj moment wysyłki faktury do KSeF i warunki blokady wystawienia;
3) zdefiniuj zasady odbioru i obiegu faktury z KSeF;
4) przy dużym wolumenie dokumentów do KSeF zadbaj o mechanizmy automatyzujące wysyłkę i odbiór;
5) przy pracy wielooddziałowej lub z dokumentami wrażliwymi zastosuj obsługę identyfikatorów wewnętrznych IDWew;
6) zadbaj o mechanizmy obsługi błędów i ponawiania wysyłek oraz o monitoring statusów i UPO;
7) rozdziel role i uprawnienia, tak aby integracja działała na bezpiecznych, kontrolowanych poświadczeniach;
8) przetestuj scenariusze online, offline i awaryjne w środowisku testowym oraz przedprodukcyjnym, zanim uruchomisz system produkcyjny.

eprasa.pl 3414d05c96

Rysunek 11. Minimalna checklista integracyjna

Źródło: opracowanie własne

5.8. Przypadki szczególne i wyzwania w KSeF

Wdrożenie KSeF najczęściej komplikuje się nie w związku z fakturami standardowymi, tylko wyjątkami. Warto je zidentyfikować na etapie analizy procesów i przetestować osobno, bo zwykle wymagają innych danych, innych ról w obiegu oraz dodatkowych funkcjonalności i decyzji w systemach ERP.

eprasa.pl 3414d05c96

5.8.1. Faktury eksportowe i wewnątrzwspólnotowe

W transakcjach WDT i części usług rozliczanych według zasad unijnych kluczowe jest poprawne ujęcie identyfikatorów podatkowych oraz kodów krajów. W strukturze FA(3) przewidziano osobne pola na prefiks kraju sprzedawcy w kontekście VAT UE, a w praktyce oznacza to, że system ERP musi przechowywać i wysyłać do KSeF dane w rozbiciu na kod kraju oraz numer, bez dopisywania prefiksu w jednym ciągu.

W eksporcie i WDT częściej pojawiają się waluty obce, kursy, warunki dostawy, transport, numery zamówień oraz dodatkowe identyfikatory typu EORI. Technicznie najczęstszy błąd to niekompletność danych słownikowych w kartotece kontrahenta i niespójność między danymi w handlu a danymi w księgowości. W testach warto wziąć na warsztat co najmniej dwa scenariusze: sprzedaż w walucie z kursem NBP oraz sprzedaż z warunkami transportu i datą dostawy inną niż data wystawienia.

5.8.2. Faktury zagraniczne – co z nimi w KSeF

Nie każda faktura, która trafia do firmy, będzie pochodziła z KSeF. Faktury od dostawców zagranicznych nadal mogą przychodzić kanałami tradycyjnymi, a wtedy proces zakupowy pozostaje mieszany: część faktur pobieramy z KSeF, część rejestrujemy z pliku PDF lub danych z portalu dostawcy. Z punktu widzenia księgowości ważne jest rozdzielenie dwóch zadań w procedurze:

- identyfikacja źródła dokumentu – KSeF albo poza KSeF,
- decyzja o automatyzacji – czy dokument poza KSeF ma być przepisywany ręcznie, wspierany systemami OCR/DMS.

W systemach ERP sprawdza się prosta zasada: każdy dokument kosztowy powinien mieć zapisane źródło pozyskania oraz identyfikator, który pozwoli odtworzyć ścieżkę audytu. Dla faktur z KSeF naturalnym identyfikatorem jest numer KSeF nadany fakturze w systemie.

5.8.3. Handel detaliczny i faktury uproszczone

Handel detaliczny to dwa równoległe światy – sprzedaż do konsumentów (B2C) i sprzedaż do firm (B2B). Wystawianie faktur B2C w KSeF jest dobrowolne także po 1 lutego 2026 r., co pozwala zostawić ten proces bez zmian, jeśli firma nie ma potrzeby zmiany.

W praktyce trudność leży gdzie indziej: paragony z NIP do 450 zł, które są uznawane za faktury uproszczone, oraz faktury wystawiane przez kasy rejestrujące. Dla tych dokumentów przewidziano okres przejściowy i brak obowiązku ich wystawiania w KSeF do końca 31 grudnia 2026 r. To ważne dla firm z systemami sprzedaży detalicznej, bo wdrożenie KSeF można rozłożyć w czasie: najpierw proces B2B, potem detal.

Od strony danych w fakturze uproszczonej część informacji o adresie nabywcy może być opcjonalna, ale nie oznacza to dowolności w systemie. Trzeba świadomie

eprasa.pl 3414d05c96

zdecydować, czy ERP będzie zawsze uzupełniał adres, czy tylko w przypadkach wymaganych, a następnie przetestować walidacje struktury FA(3).

5.8.4. Faktury zaliczkowe i rozliczenia długoterminowe

Zaliczki oraz umowy długoterminowe wymagają spójności między dokumentami: zaliczką, rozliczeniem końcowym i ewentualnymi korektami. Technicznie w KSeF nie chodzi wyłącznie o poprawne wygenerowanie pojedynczej faktury, ale o zachowanie łańcucha powiązań w systemie ERP: numer umowy lub zamówienia, harmonogram, etapy realizacji, a także mechanika rozliczania VAT w czasie.

Najczęstsze problemy wdrożeniowe:

- zaliczka wystawiona w jednym systemie, a rozliczenie w innym, bez wspólnego klucza powiązania,
- korekta zaliczki, która zmienia stawkę VAT lub proporcję, a system księgowy nie potrafi jej poprawnie rozliczyć,
- rozbieżność dat: data wystawienia, data sprzedaży, data wpływu środków.

W testach warto odtworzyć co najmniej: zaliczkę, korektę zaliczki i fakturę rozliczeniową oraz sprawdzić, czy dokumenty da się jednoznacznie wyszukać po numerze KSeF i po numerze wewnętrznym.

Struktura logiczna pliku e-faktury zawiera odpowiednio udokumentowane miejsca w pliku XML, które pozwalają prawidłowo ewidencjonować również niestandardowe procesy dla faktur zaliczkowych i rozliczeniowych związanych z fakturowaniem zaliczek.

5.8.5. Faktury wystawiane przez małe firmy bez systemów IT

Małe firmy mogą rozpocząć prace w KSeF od bezpłatnych narzędzi MF: Aplikacji Podatnika, aplikacji mobilnej oraz e-mikrofirma. To realna ścieżka, ale wymaga ułożenia minimum organizacyjnego: kto wystawia, kto ma dostęp, gdzie przechowywane są potwierdzenia i jak firma działa w razie braku Internetu.

Ważny element praktyczny to przekazywanie faktury poza KSeF, gdy nabywca nie ma dostępu albo faktura jest używana w obiegu poza systemem. W KSeF 2.0 przewidziano kody weryfikujące QR, które umożliwiają dostęp do faktury i weryfikację danych, co ułatwia pracę firmom bez rozbudowanego IT i zmniejsza liczbę próśb typu „proszę wysłać PDF".

5.8.6. Faktura walutowa w KSeF

Format faktury FA(3) pozwala zapisać fakturę w walucie obcej, a kod waluty podaje się w polu KodWaluty zgodnie z ISO 4217. Wartości sprzedaży mogą pozostać w walucie, ale kwoty podatku VAT trzeba wykazać w PLN, po przeliczeniu zgodnie z zasadami stosowanymi do przeliczenia podstawy opodatkowania. Technicznie w podsumowaniach stawki (P_13_x i P_14_x) można mieć wartości w walucie, a przeliczony VAT w złotych

eprasa.pl 3414d05c96

trafia do pola P_14_xW. Kurs waluty można też wskazać na poziomie pozycji FaWiersz KursWaluty oraz analogicznie dla zaliczek.

5.8.7. Faktura końcowa zerowa

Jeżeli do transakcji była zaliczka na 100% i wystawiono fakturę zaliczkową, nie ma obowiązku wystawiania faktury końcowej po dostawie lub usłudze, ale można ją wystawić jako dodatkowy dowód rozliczenia. W takim wariancie w FA(3) stosuje się RodzajFaktury ROZ, kwota do zapłaty w P_15 wynosi 0, a w sekcji FakturaZaliczkowa trzeba wskazać numer faktury zaliczkowej (także numer KSeF, jeśli była w KSeF). Pozycje sprzedaży pozostają opisane pełnymi wartościami.

5.8.8. Faktura rozliczeniowa

W KSeF ten dokument rozpoznasz po RodzajFaktury ROZ. Kluczowa praktyka jest taka, że podsumowania VAT i podstawy opodatkowania pokazują tylko kwotę pozostałą do zapłaty po uwzględnieniu zaliczek, a pole P_15 prezentuje właśnie tę pozostałą należność. Jeśli wcześniej były zaliczki, w zależności od scenariusza uzupełnia się sekcję ZaliczkaCzesciowa oraz powiązania do wcześniejszych faktur w elemencie FakturaZaliczkowa, w tym numery KSeF faktur zaliczkowych, gdy wystawiono je w KSeF.

5.8.9. Faktura VAT marża

FA(3) obsługuje sprzedaż w procedurze VAT marża dla turystyki oraz dla towarów używanych, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich i antyków. Taka faktura ma inny zakres danych niż standardowa, bo co do zasady nie pokazuje m.in. stawki VAT ani klasycznych wartości netto i podatku w podziale na stawki, za to musi zawierać właściwą informację o procedurze. Technicznie zalecane jest wykazanie wartości sprzedaży marża w polu P_13_11 i kwoty należności ogółem w P_15 oraz oznaczenie procedury w Adnotacje przez P_PMarzy i odpowiedni znacznik dla rodzaju marży.

5.8.10. Faktura korygująca zbiorcza

To rozwiązanie przydatne przy rabatach lub obniżkach dla jednego odbiorcy za dany okres, bo korekta zawiera wskazanie okresu i może nie wymieniać nazw towarów lub usług, jeśli dotyczy wszystkich dostaw w tym okresie. W KSeF jest to normalna faktura korygująca z RodzajFaktury KOR, kwoty korekt trafiają do pól podsumowań (P_13_x i P_14_x oraz ewentualnie P_14_xW), a korekta należności ogółem do P_15. Okres ujmuje się w polu OkresFaKorygowanej. Technicznie ważny jest element DaneFaKorygowanej, który można powtórzyć wielokrotnie, aby wskazać wszystkie korygowane faktury, także mieszając faktury z KSeF i spoza KSeF poprzez odpowiednie znaczniki.

5.8.11. Przekazanie wielu rachunków bankowych dla faktury walutowej

Pierwszy rachunek podajemy w sposób ustrukturyzowany w polu RachunekBankowy dla tej faktury, najczęściej rachunek prowadzony w podstawowej walucie faktury.

eprasa.pl 3414d05c96

NrRB – pełny numer rachunku (praktycznie w formacie IBAN, jeśli to rachunek zagraniczny), zakres długości 10–34 znaki, **SWIFT** – gdy jest to rachunek zagraniczny.

NazwaBanku oraz OpisRachunku – jako doprecyzowanie, np. że to rachunek EUR, rachunek USD, rachunek dla płatności zagranicznych itd. Pozostałe rachunki należy dodać do elementu Platnosc/RachunekBankowy lub jako informacje dodatkowe w pliku XML w Fa/DodatkowyOpis. FA(3) przewiduje element DodatkowyOpis jako bezpieczne miejsce na dane, dla których nie ma dedykowanego pola. Jeśli nie podasz NrWiersza, informacja dotyczy całej faktury.

Rekomendacja wdrożeniowa dla systemów ERP

Traktuj RachunekBankowy jako rachunek podstawowy do automatyzacji płatności (jeden, przewidywalny). Dodatkowe rachunki przenieś do elementu Platnosc/RachunekBankowy z konsekwentnym nazewnictwem kluczy, żeby dało się je wyszukiwać i mapować w integracjach i automatyzować procesy rozliczeniowe. Nie dodawaj wielu rachunków w jednym NrRB, bo to uniemożliwi łatwą walidację i utrudnia automatyczne przetwarzanie.

5.8.12. Faktura sprzedaży z faktoringiem

Jeżeli płatność ma trafić do faktora, w strukturze FA(3) należy dodać Podmiot3 z danymi faktora i należy ustawić Rola na 1, natomiast nabywca pozostaje wykazany w Podmiot2 bez zmian. Rachunek do zapłaty należy wskazać w elemencie Fa, Platnosc, RachunekBankowyFaktora, uzupełniając co najmniej NrRB oraz opcjonalnie SWIFT i nazwę banku, aby systemy finansowe mogły automatycznie wskazać właściwego odbiorcę płatności.

5.8.13. Faktura z kodem oddziału IDWew – Podmiot3 w strukturach FA(3)

Gdy faktura ma być przypisana do konkretnego oddziału lub jednostki wewnętrznej, należy dodać Podmiot3 i w Podmiot3, DaneIdentyfikacyjne, należy wpisać IDWew tej jednostki, ustawiając Rola na 2, a dane identyfikacyjne nabywcy nadal należy wykazać w Podmiot2. W praktyce w systemie ERP warto utrzymywać słownik powiązań kontrahent plus oddział z odpowiadającym mu IDWew, aby poprawnie generować XML i zapewnić dostęp do faktur użytkownikom przypisanym do danej jednostki.

5.8.14. Załączniki w e-fakturach w KSeF

Wystawianie i przesyłanie do KSeF 2.0 faktur z załącznikiem będzie możliwe po złożeniu przez podatnika odpowiedniego zgłoszenia z podaniem rodzaju czynności, jakie chcemy wykazywać w załączniku (w pliku XML) faktury.

eprasa.pl 3414d05c96

Załącznik stanowi integralną część faktury (pliku XML). Do KSeF 2.0 nie będą przyjmowane załączniki w formie nieustrukturyzowanej jako odrębne pliki, przykładowo popularne pliki w formacie PDF, skanów lub plików Excel.

W załączniku do faktury będzie można zamieszczać wyłącznie informacje o charakterze podatkowym lub dane ściśle powiązane z tymi informacjami. Załącznik nie służy do przesyłania informacji o charakterze marketingowym ani dokumentów, np. umów, protokołów odbioru, cenników.

5.9. Monitorowanie i optymalizacja podczas wdrożenia

Pierwsze tygodnie działania KSeF wymagają systematycznego nadzoru. Dobrze zorganizowane monitorowanie pozwoli wychwycić i rozwiązać problemy, zanim wpłyną na pracę całej firmy.

Organizacja nadzoru

Wyznacz osobę odpowiedzialną za monitoring systemu – najlepiej doświadczonego księgowego znającego procesy firmy. W pierwszych miesiącach organizuj cykliczne spotkania zespołu, aby monitorować działanie procesów związanych z KSeF.

Co monitorować

Monitorowaniu powinny podlegać:

- wskaźnik akceptacji faktur,
- czas przetwarzania,
- kompletność danych,
- rejestrowanie problemów.

Ponadto warto słuchać użytkowników i mierzyć efektywność.

5.10. Studium przypadku z praktyki ATISOFT

W tym podrozdziale podany zostanie krótki opis praktycznego wdrożenia KSeF w firmie handlowej branży FMCG (Fast Moving Consumer Goods) zrealizowanego przez zespół firmy Atisoft.

Profil firmy i wyzwanie początkowe w kontekście wdrożenia KSeF

Firma handlowa z branży FMCG, z rocznym obrotem przekraczającym 200 milionów złotych, stanęła przed koniecznością przygotowania do obowiązkowego KSeF. Dziesiątki tysięcy faktur miesięcznie, setki kontrahentów B2B i B2C, sprzedaż wieloma kanałami jednocześnie: tradycyjna sprzedaż przez przedstawicieli, platforma internetowa B2B, sklepy internetowe oraz sieć partnerów detalicznych.

eprasa.pl 3414d05c96

Infrastruktura IT dobrze rozwinięta. Centralny system ERP Navireo, obok niego: oddzielny WMS, system TMS, platforma CRM, aplikacja webowa B2B bez integracji z ERP oraz arkusze Excel w części procesów fakturowania. Sklepy internetowe miały własne integratory z systemem ERP, a system EDI wymieniał dokumenty z największymi sieciami handlowymi.

Punkt wyjścia – analiza procesów i bieżącej pracy

Zespół ATISOFT wspólnie z klientem zmapował wszystkie ścieżki powstawania faktur. Okazało się, że w firmie istniało kilka różnych sposobów wystawiania dokumentów sprzedaży. Część procesów była zautomatyzowana, część wymagała ręcznej interwencji, niektóre faktury powstawały poza głównym systemem ERP.

Kluczowym odkryciem była niska jakość danych kontrahentów w niektórych kanałach. Sklepy internetowe zawierały niepełne adresy, błędne numery NIP, brak kluczowych informacji. System B2B działał bez walidacji danych przy rejestracji klientów. Brakowało także dokumentacji procesów – procedury były znane ludziom, ale nie istniał formalny opis przepływu dokumentów.

Strategia wdrożenia – organizacja przede wszystkim

Zarząd podjął decyzję o kompleksowym podejściu – zamiast szukać szybkich obejść, postanowiono uporządkować procesy i wyeliminować dług technologiczny w kilku procesach. Powołano zespół projektowy z przedstawicieli wszystkich działów. Zespół rdzenny trzech do pięciu osób pracował nad projektem na bieżąco, dodatkowo do dziesięciu osób było zaangażowanych w kluczowych momentach.

Wyznaczono osoby odpowiedzialne po stronie klienta – dla każdego obszaru jedna konkretna osoba z mandatem do podejmowania decyzji. Firma zdecydowała się na bezpośrednią integrację z systemem KSeF poprzez system ERP Navireo jako główny system do obsługi głównych procesów, z księgowością włącznie.

Napotkane problemy i sposób ich rozwiązania

Opór przed zmianą – część zespołu sprzedaży obawiała się spowolnienia pracy. Rozwiązanie: wczesne zaangażowanie handlowców w testy i zmiany w rozwiązaniach automatyzujące pracę zespołu.

Integracja systemów bez dokumentacji – ATISOFT zastosował podejście stopniowe, najpierw dokumentując istniejące przepływy danych, dopiero potem wprowadzając zmiany.

Brak zaangażowania i możliwości testowania z kontrahentami.

Brak technicznych możliwości testowania – środowisko KSeF 2.0 w budowie w MF.

Wolumen danych w testach – wprowadzono mechanizm buforowania i „kolejkowania" faktur zamiast wysyłania pojedynczo.

eprasa.pl 3414d05c96

Różne interpretacje przepisów – konsultacje z doradcą podatkowym i przygotowanie wewnętrznych procedur z przykładami.

Harmonogram i zasoby projektu

Całkowity czas: 3 miesiące. Budżet obejmował: licencje i rozszerzenia systemu ERP, usługi integracyjne ATISOFT, czas zespołu wewnętrznego klienta (około 800 roboczogodzin), szkolenia dla 50 pracowników, konsultacje podatkowe.

Wnioski i rekomendacje

1) Co zadziałało:
   - zaangażowanie oraz świadomość zarządu i kluczowych użytkowników od pierwszego dnia projektu,
   - wyznaczenie konkretnych osób odpowiedzialnych w działach firmy,
   - regularne, częste spotkania zespołu (co tydzień, co dwa tygodnie),
   - decyzja o uporządkowaniu procesów, zamiast dokładania obejść,
   - zaangażowanie zespołu, pracowników w zmiany i zrozumienie celu i korzyści z projektu.
2) Czego unikać:
   - braku dokumentacji i planowania,
   - lekceważenia złożoności, integracji i obowiązków związanych z KSeF w powiązaniu z obecnymi procesami,
   - braku analizy z punktami styku procesów związanych z KSeF,
   - braku testów i weryfikacji programów czy są/będą gotowe do pracy z KSeF,
   - przeprowadzania testów tylko na małej próbce danych i prostych procesów,
   - zakładania, że pracownicy sami się przeszkolą, a KSeF dużo nie zmienia.

Wnioski dla innych firm

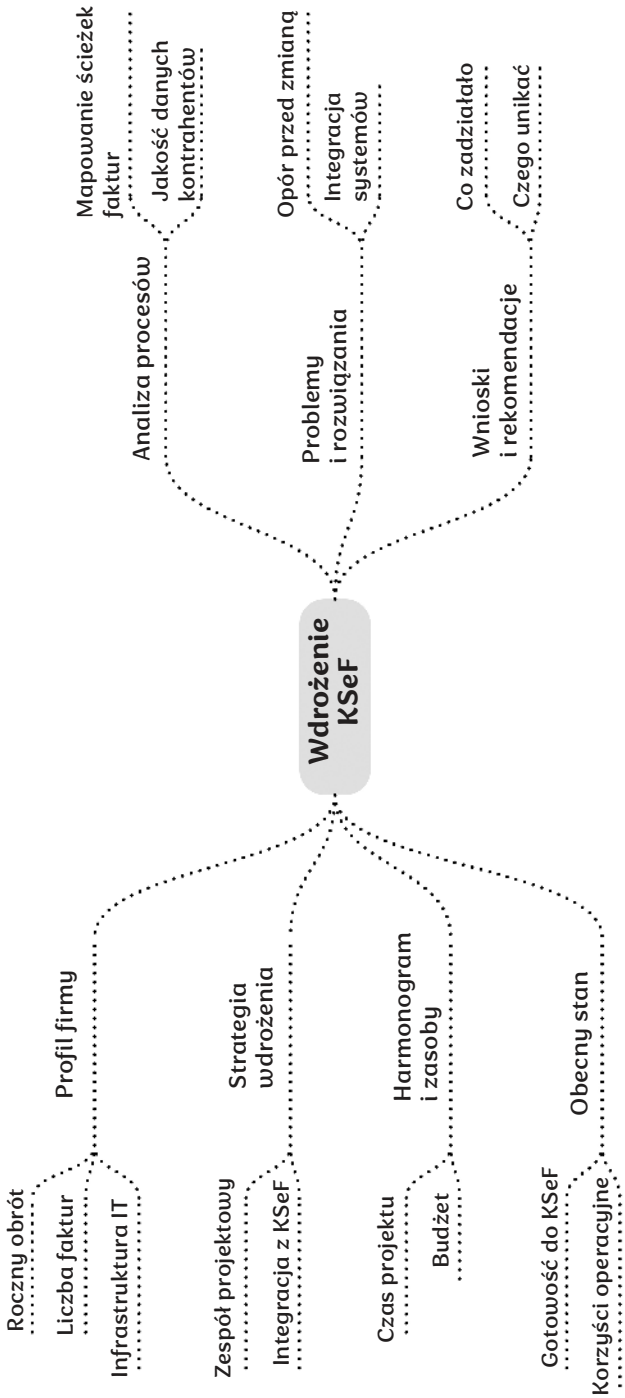
Zacznijcie od uporządkowania danych i procesów. Zainwestujcie w ludzi, nie tylko w technologię. Planujcie realnie – kilka miesięcy wdrożenia to nie przesada dla złożonej organizacji. Nie bójcie się prosić o pomoc doświadczonych partnerów wdrożeniowych i dostawców oprogramowania z wiedzą wdrożeniową popartą doświadczeniem wdrażania zintegrowanych systemów ERP.

Obecny stan

Firma i jej partnerzy handlowi mają przetestowany system gotowy do uruchomienia wraz ze startem obowiązkowego KSeF. Uporządkowanie procesów przyniosło korzyści już teraz: mniej błędów w fakturach, krótszy czas od zamówienia do wystawienia dokumentu, sprawniejsza praca handlowców. W dużym zakresie automatyczne obiegi i księgowanie faktur zakupowych z KSeF.

eprasa.pl 3414d05c96

Rysunek 12. Mapa myśli dla przykładowego projektu wdrożenia KSeF

Źródło: opracowanie własne

eprasa.pl 3414d05c96

5.11. Podsumowanie – praktyczna checklista wdrożeniowa

Wdrożenie KSeF to proces, który wymaga metodycznego podejścia i odpowiedniego przygotowania. Niezależnie od tego, czy dotyczy niewielkiej firmy wystawiającej kilkanaście faktur miesięcznie, czy dużej organizacji z tysiącami dokumentów, kluczem do sukcesu jest rozpoczęcie przygotowań odpowiednio wcześnie i świadome podejście do każdego etapu implementacji KSeF.

Kluczowe wnioski z tego rozdziału

Najważniejsze lekcje płynące z dotychczasowych wdrożeń pokazują, że sukces zależy przede wszystkim od trzech elementów:

- analizy procesów i danych w systemach źródłowych,
- właściwego wyboru ścieżki technologicznej odpowiadającej specyfice firmy oraz
- zaangażowania zespołu w proces zmian.

Firmy, które przeznaczą czas na uporządkowanie i analizę punktów styku z KSeF, poprawności danych przed rozpoczęciem testów – unikną większości problemów technicznych w fazie produkcyjnej pracy z KSeF.

Warto podkreślić, że KSeF nie jest jedynie wymogiem regulacyjnym, który trzeba spełnić. To szansa na zrewidowanie i usprawnienie procesów obiegu faktur, wyeliminowanie błędów wynikających z ręcznego wprowadzania danych oraz przyspieszenie obiegu dokumentów w firmie. Organizacje, które potraktują wdrożenie jako projekt optymalizacyjny, a nie tylko obowiązek prawny, zyskają znacznie więcej niż tylko zgodność z przepisami.

Praktyczna lista kontrolna wdrożenia

1) **Faza przygotowawcza**

   Przeprowadźcie mapowanie obecnych procesów fakturowania – zidentyfikujcie wszystkie punkty styku z systemem KSeF, osoby odpowiedzialne i potencjalne wąskie gardła. Wykonajcie audyt jakości danych kontrahentów, zwracając szczególną uwagę na poprawność numerów NIP, kompletność adresów i aktualność informacji. Przeanalizujcie istniejące faktury pod kątem wymogów struktury logicznej FA(2) – sprawdźcie, czy wszystkie wymagane pola są wypełniane, czy kody GTU i MPP są prawidłowo przypisywane, a procedury VAT właściwie oznaczane.

   Wybierzcie ścieżkę technologiczną odpowiednią dla Waszej firmy – nie kierujcie się modą czy presją otoczenia, ale realnymi potrzebami organizacji i możliwościami zespołu. Zaplanujcie budżet uwzględniający nie tylko koszty licencji czy integracji, ale również czas pracowników, szkolenia i ewentualne wsparcie zewnętrzne.

2) **Faza testowa**

   Zarejestrujcie się w środowisku testowym KSeF i przeprowadźcie kompleksowe testy ze wszystkimi typami faktur występującymi w Waszej działalności. Dokumentujcie wszystkie napotkane błędy i sposoby ich rozwiązania.

eprasa.pl 3414d05c96

Przeszkolcie zespół nie tylko z obsługi narzędzi, ale przede wszystkim z nowych procedur i zasad funkcjonowania KSeF. Upewnijcie się, że każdy pracownik rozumie, dlaczego są wprowadzane zmiany i jak wpłyną na jego codzienną pracę.

3) **Faza uruchomieniowa**

Rozpocznijcie od ograniczonej liczby faktur, najlepiej tych o prostej strukturze i dla sprawdzonych kontrahentów. Monitorujcie uważnie pierwsze dni działania – szybka reakcja na problemy w tym okresie jest kluczowa dla budowania zaufania zespołu do nowego systemu. Zapewnijcie dodatkowe wsparcie dla użytkowników. Nie zakładajcie, że po szkoleniach wszyscy będą działać bezbłędnie.

Wprowadźcie mechanizmy weryfikacji poprawności wystawianych faktur – nawet proste kontrole pomagają wychwycić błędy, zanim faktury trafią do KSeF. Zbierajcie na bieżąco informacje zwrotne od zespołu i kontrahentów – ich uwagi pomogą Wam doskonalić procesy.

4) **Stabilizacja i optymalizacja**

Analizujcie systematycznie kluczowe wskaźniki: liczbę faktur wysyłanych dziennie, odsetek błędnych dokumentów, czas potrzebny na wystawienie faktury, liczbę zgłoszeń problemów. Te dane pokażą, które obszary wymagają dalszej optymalizacji. Nie oczekujcie, że wszystko będzie działać perfekcyjnie od pierwszego dnia – każde wdrożenie wymaga okresu dostrajania.

Wykorzystajcie zebrane doświadczenia do aktualizacji procedur i materiałów szkoleniowych. Dzielcie się najlepszymi praktykami w zespole, dokumentujcie rozwiązania niestandardowych przypadków. Rozważcie rozszerzenie automatyzacji w obszarach, gdzie procesy już się ustabilizowały.

5) **Wsparcie i materiały dodatkowe**

Ministerstwo Finansów przygotowało kompleksowe materiały wspomagające wdrożenie KSeF, które systematycznie aktualizuje w odpowiedzi na potrzeby użytkowników. Na stronie internetowej Krajowy System e-Faktur (KSeF) znajdziecie szczegółową dokumentację techniczną, przewodniki użytkownika, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania oraz informacje o dostępnych aplikacjach i narzędziach.

Perspektywa długoterminowa

KSeF to pierwszy krok w kierunku szerszej cyfryzacji procesów biznesowych i wymiany dokumentów z administracją. Ministerstwo Finansów planuje rozwój systemu i dodawanie kolejnych funkcjonalności ułatwiających przedsiębiorcom zarządzanie dokumentacją podatkową. Warto śledzić komunikaty o planowanych zmianach i aktualizacjach, aby na bieżąco dostosowywać wewnętrzne procesy do nowych możliwości.

Doświadczenia zebrane podczas wdrożenia KSeF będą bezcennym kapitałem w przyszłych projektach cyfryzacji. Kompetencje zbudowane w zespole, uporządkowane procesy i sprawdzone mechanizmy zarządzania zmianą ułatwią kolejne transformacje.

eprasa.pl 3414d05c96

Firmy, które z sukcesem wdrożą KSeF, zyskują nie tylko zgodność z przepisami, ale również przewagę konkurencyjną wynikającą z efektywniejszych procesów i lepszej jakości danych.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 2 pkt 31, 32 i 32a, art. 19a, art. 86, art. 100, art. 106a, art. 106b, art. 106e, art. 106d ust. 1, art. 106e, art. 106ga, art. 106gb, art. 106i, art. 106j, art. 106n, art. 106o, art. 106s, art. 112, art. 112a, art. 112aa, art. 113, art. 113a, art. 135, art. 136 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług – j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 775; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1811

Autorzy:

Rozdziały 1–4

Patrycja Kubiesa – doradca podatkowy, szkoleniowiec, autorka licznych publikacji książkowych, artykułów.

Rozdział 5

Grzegorz Reguła – specjalista w projektowaniu i wdrażaniu zintegrowanego oprogramowania dla firm, z wykształceniem ekonomicznym i wieloletnią praktyką w zarządzaniu projektami IT. Absolwent Uczelni Łazarskiego oraz SGH w Warszawie.

Od ponad 22 lat wspiera firmy oraz biura rachunkowe we wdrażaniu zintegrowanych rozwiązań IT, systemów ERP, w tym integracji z Krajowym Systemem e-Faktur oraz rozwiązań do obiegu dokumentów. Specjalizuje się w automatyzacji procesów finansowo-księgowych. Założyciel firmy ATISOFT, autoryzowany partner firmy Insert. Łączy wiedzę ekonomiczną i techniczną z potrzebami biznesowymi klientów, dzięki czemu zagadnienia IT przedstawia językiem zrozumiałym dla praktyków. W publikacjach koncentruje się na rzeczywistych wyzwaniach przedsiębiorców oraz sprawdzonych rozwiązaniach wdrożeniowych.

eprasa.pl 3414d05c96

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

PODATKI 2026

W komplecie **100 zł taniej!**

- W wersji **STANDARD** otrzymujesz 12 publikacji książkowych

- W wersji **PREMIUM** otrzymujesz 12 publikacji książkowych oraz **wideoszkolenie VAT 2026**

Zamów: **sklep.infor.pl**

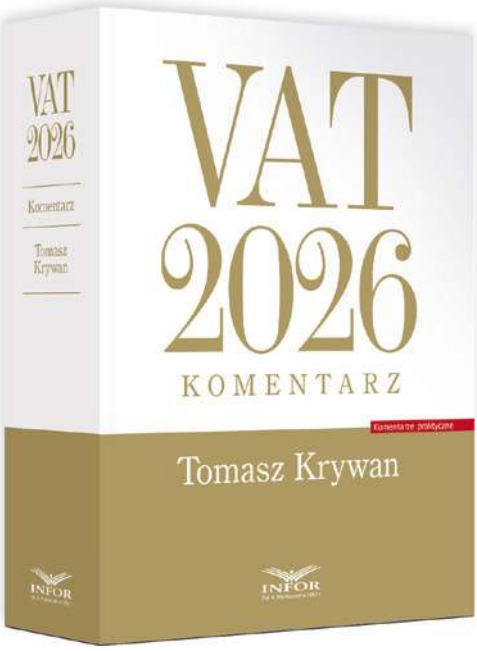
Biuro Obsługi Klienta: 22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl

KSeF

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

Najnowsze zmiany w VAT 2026

KSeF – rewolucja w fakturowaniu i rozliczeniach

Publikacja zawiera praktyczne omówienie każdego przepisu ustawy o podatku od towarów i usług. Uwzględnia zmiany wchodzące w życie **1 stycznia, 1 lutego i 1 kwietnia 2026 r.**, które są związane z wprowadzeniem obowiązkowego KSeF, oraz ich wpływ na dotychczasowe zasady rozliczeń VAT. Komentarz zawiera również praktyczne tabele i niemal 300 przykładów pokazujących, jak rozliczać VAT (w tym jak wypełniać JPK_VAT).

Najnowsze zmiany dotyczą m.in.:

- zasad wystawiania i doręczania faktur w **KSeF**,
- zasad rozliczania **faktur korygujących**,
- przechowywania faktur i wystawiania ich duplikatów po **wprowadzeniu KSeF**,
- anulowania faktur i zwrotu VAT,
- dokumentowania i rozliczania faktur dla **rolników ryczałtowych**,
- podniesienia **limitu zwolnienia podmiotowego**.

Szczegóły na: **sklep.infor.pl**

Tylko teraz **W PREZENCIE** za zakup książki praktyczny e-book „**KSeF – fakturowanie sprzedaży krajowej i zagranicznej**"

Biuro Obsługi Klienta: 22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl

eprasa.pl 3414d05c96